

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
หลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
กรมศิลปากร

CAUSAL FACTORS AFFECTING ON ACADEMIC ACHIEVEMENT
OF FINE ARTS CERTIFICATE STUDENTS
THE FINE ARTS DEPARTMENT.

จิตติมา บัวมาศ
JITTIMA BUAMAS

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 974-324-417-4

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
หลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
กรมศิลปากร

CAUSAL FACTORS AFFECTING ON ACADEMIC ACHIEVEMENT
OF FINE ARTS CERTIFICATE STUDENTS
THE FINE ARTS DEPARTMENT.

จิตติมา บัวมาศ
JITTIMA BUAMAS

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 47489
วัน, เดือน, ปี..... 18 ส.ค. 2546

.b.....
.i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.2546
ISBN 974-324-417-4

CAUSAL FACTORS AFFECTING ON ACADEMIC ACHIEVEMENT
OF FINE ARTS CERTIFICATE STUDENTS
THE FINE ARTS DEPARTMENT.

JITTIMA BUAMAS

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL
CURRICULUM AND INSTRUCTION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT 'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2003
ISBN 974-324-417-4

COPYRIGHT 2003

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรรมศิลป์การ
CAUSAL FACTORS AFFECTING ON ACADEMIC ACHIEVEMENT OF FINE
ARTS CERTIFICATE STUDENTS THE FINE ARTS DEPARTMENT

ชื่อนักศึกษา นางจิตติมา บัวมาศ
รหัสประจำตัว 44064733
ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์	
ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม	
รศ.ดร.สมพร ไชยะ	
ผศ.ดร.อำนาจ ตั้งเจริญชัย	
ดร.ราชันย์ บุญธิมา	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 16 พฤษภาคม 2546 เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่ ๒๙ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร
นักศึกษา	จิตติมา บัวมาศ
รหัสประจำตัว	44064733
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
พ.ศ.	2546
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือประชากรซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของสถานศึกษา 3 แห่งในสังกัดกรมศิลปากร ประกอบด้วย วิทยาลัยช่างศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี และวิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช จำนวนทั้งสิ้น 184 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกหลักฐานทางราชการ แบบสอบถาม และแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นใช้การหาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยโปรแกรมลิซเรล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ความตรงของโมเดลพิจารณาได้จากค่าไคสแควร์เท่ากับ 45.07 ($p = 0.097$) มีดัชนีความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.97 และดัชนีความสอดคล้องที่ปรับค่า (AGFI) เท่ากับ 0.91

2. ความสัมพันธ์ระหว่างโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 52.24 ($R^2 = 0.5224$)

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรง ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คือ ความคิดสร้างสรรค์ ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน การส่งเสริมของผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงและโดยทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อวิชา ศิลปะ ความเชื่อมั่นในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บรรยากาศทางวิชาการ คุณภาพการสอน การวัดและประเมินผล และความถนัดทางศิลปะ

Thesis Title	Causal Factors Affecting on Academic Achievement of Fine Arts Certificate Students, the Fine Arts Department
Student	Jittima Baumas
Student ID.	44064733
Degree	Master of Industrail Education
Programme	Vocational Curriculum and Instruction
Year	2003
Thesis Advisor	Dr. Phadungchai Pupat
Thesis Co-Advisor	Assistant Professor Dr. Lertlak Klinhom

ABSTRACT

The purposes of this study were to develop the linear structural relationship model between causal factors with academic achievement and to study its relationship between causal factors with academic achievement of Fine Art Certificate students. The subjects of this study were 184 third year students studying in the academic year 2002 from three college campuses under the supervision of the Fine Arts Department : College of Fine Arts; Suphanburi College of Fine Arts; and Nakorn Si Thammarat College of Fine Arts. The data were collected by official document, questionnaires and creative thinking tests. Basic statistics were used to analyze the background of the sample and the LISREL program was used to test the measurement and the structural models.

The results were as follows :

1. The developed model appeared congruency with empirical data measured by chi -square = 45.07 ($p= 0.097$) , GFI = 0.97 and AGFI = 0.91.
2. The relationship between causal factor accounted for 52.24 % ($R^2 = 0.5224$) of the variance in academic achievement of the Art Certificate students.
3. The variables that affected only direct causal factors to academic achievement was creative thinking while the variables that affected only indirect causal factors to academic achievement were school friendships, parental support and parental economy. The variables that affected both direct and indirect causal factors to academic achievement were learning behaviors, art attitude, self-confidence,

achievement motivation, academic environment, instructional quality, measurement and evaluation as well as art aptitude.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองด้วยความเคารพอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้จนสามารถทำวิทยานิพนธ์นี้ได้สำเร็จ ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างมากต่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือวิจัย และตรวจให้คะแนนแบบทดสอบของการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ราชันย์ บุญธิมา ที่ได้อนุเคราะห์โปรแกรมลิขสิทธิ์ ขอขอบพระคุณคณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ทั้งสามแห่งโดยเฉพาะ อาจารย์สุจิตรา มากไมตรี อาจารย์ฉัตรฤทัย บุรณากาญจน์ อาจารย์ศุภชัย ระเห็ดหาญ อาจารย์รัชณี กิรติไพบูลย์ อาจารย์มาณี เกียรติกุลวัฒนา อาจารย์สุพร แก้วกล้าหาญ อาจารย์อััจฉรา พิมพ์สกุล อาจารย์พัทธธัญญา หล่อสกุล และคุณอังคณา เอมแบน ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ที่ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาที่ทำการวิจัยนี้

ขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ และนักเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยทุกท่าน และขอบคุณผู้ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ที่ไม่ได้กล่าวไว้ ณ ที่นี้ทุกท่าน

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสุชুম บัวมาศ ที่เป็นกำลังในการช่วยเหลืออย่างสำคัญยิ่งและขอขอบใจลูกทั้งสองที่ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถทุ่มเทเวลาให้กับงานวิจัยนี้ได้เต็มที่โดยไม่ต้องกังวลกับภาระใดๆ

คุณค่าและประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยน้อมรำลึกถึงพระคุณของ บิดามารดา ผู้เป็นบุพการีแห่งชีวิต ตลอดจนครู – อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	IX
สารบัญภาพ.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
หลักสูตรศิลปกรรม.....	13
วิชาศิลปะ.....	15
ความเป็นมาของโปรแกรมลิสเรล (LISREL).....	17
การวิเคราะห์สาเหตุ หรือการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis).....	18
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	25
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	25
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	27
องค์ประกอบด้านผู้เรียน.....	30
องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมที่บ้าน.....	42
องค์ประกอบด้านสถานศึกษา.....	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร.....	77
การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นฯ.....	80
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	89
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	89
สมมติฐานการวิจัย.....	89
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	90
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	90
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	91
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
สรุปผลการวิจัย.....	92
อภิปรายผลการวิจัย.....	93
ข้อเสนอแนะ.....	98
บรรณานุกรม	99

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	110
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือเกี่ยวกับงานวิจัย.....	111
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	124
ภาคผนวก ค แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์เชิงศิลปะ.....	137
ประวัติผู้เขียน.....	159

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	70
3.2 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	71
4.1 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียน.....	77
4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.....	78
4.3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด.....	79
4.4 แสดงค่าสถิติของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสเรล.....	80
4.5 ค่าสถิติของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับแก้ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสเรล.....	83
4.6 แสดงอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	87

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.2 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามสมมติฐาน.....	7
2.1 แสดงแผนภูมิโครงสร้างหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ.....	14
2.2 แสดงโครงสร้างระบบสาเหตุ.....	19
2.3 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล.....	20
2.4 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของตัวแปร.....	21
4.1 แสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบความสัมพันธ์ก่อนปรับแก้.....	82
4.2 แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับแก้.....	85
5.1 โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสัมประสิทธิ์อิทธิพล.....	92

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้วางพื้นฐานการพัฒนาประเทศ และเป็นตัวเร่งให้เกิดการปฏิรูปที่สำคัญหลายประการ เช่น การปฏิรูประบบราชการ ระบบรัฐวิสาหกิจ และการปฏิรูปการศึกษา เป็นต้น ขณะเดียวกันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ก็เน้นการพัฒนาคน พร้อมกันนี้แวดวงการศึกษาก็มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเมื่อถึงปี พ.ศ. 2545 ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนยิ่งขึ้นทั้งโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งจะตรงกับกรเริ่มต้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ซึ่งเน้นแนวคิดให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” เช่นเดียวกับกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ทั้งนี้ เพราะถือว่ามนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมากที่สุดของประเทศ ถ้าทรัพยากรมนุษย์ในประเทศมีคุณภาพก็จะทำให้ประเทศมีการพัฒนาและมีความเจริญตามไปด้วย การที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพได้นั้นต้องอาศัยการศึกษา ฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นพื้นฐานอันสำคัญของการพัฒนาและเป็นเครื่องชี้นำสังคม

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านี้จะนำไปสู่การค้นพบความต้องการและความถนัดในตนเองของผู้เรียน ในการที่จะนำความรู้และการค้นพบไปเลือกประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งการเลือกอาชีพนั้นต้องอาศัยเกณฑ์ต่างๆ ในการตัดสินใจให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และความถนัดของตนเอง (ธีระยุทธ รัชชะ. 2544 : 1) จากผลการวิจัยของ สนิท สัมครการ และ สุพรรณิ ไชยอำพร เรื่อง สังคมไทยกับภาวะปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต (พ.ศ.2535-2550) เสนอ สำนักงานกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี ในด้านเศรษฐกิจและอาชีพของไทยในอนาคต (10-15 ปีข้างหน้า) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาด้านอาชีพไว้ว่าอาชีพบางอย่างซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยดั้งเดิมและมีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์แม้ว่าตลาดปัจจุบันจะยังไม่กว้างขวางนัก ทางรัฐบาลก็ควรหาทางส่งเสริม โดยรัฐบาลต้องลงทุนเพื่อการนี้ แม้จะใช้เงินจากงบประมาณแผ่นดินที่เพิ่มมากขึ้นก็ตาม

ศิลปะเป็นสาขาวิชาชีพหนึ่งที่มีค่าควรแก่การอนุรักษ์ เพราะศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และจะเป็นการผิดพลาดมากถ้าแยกศิลปะออกจากชีวิต(สงวน รอดบุญ. 2524 : 105) ศิลปะมีคุณค่าส่งเสริมการเตรียมพื้นฐานในการเรียนวิชาชีพ มีคุณค่าส่งเสริมประสบการณ์ในการดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบัน มีคุณค่าส่งเสริมความมั่งคั่งและเป็นระเบียบของบ้านเมืองและสิ่งแวดล้อม มีคุณค่าส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีคุณค่าส่งเสริมสุขภาพจิตและบุคลิกภาพ (วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์. 2524 : 38) ศิลปศึกษาเป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง ซึ่งจะต้องให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในคุณค่าของความผูกพันระหว่างศิลปะกับชีวิต และบังเกิดค่านิยมต่อศิลปวัฒนธรรมของชาติ รู้จักนำเอาศิลปะมาประยุกต์ให้ชีวิตมีความสมบูรณ์ขึ้น ศิลปศึกษาจึงจัดเป็นวิชาหลักวิชาหนึ่ง ตั้งแต่หลักสูตรประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและเป็นสาขาวิชาเฉพาะสาขาหนึ่งในระดับอุดมศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ และมีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความรู้สึกรักคิดและจินตนาการของตนเองอย่างกว้างขวาง รวมถึงการพัฒนาความรู้สึกรับรองทางสุนทรียภาพ (สงวน รอดบุญ. 2515 : 61) นอกจากนี้ศิลปะยังเปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปของสภาพในสังคมนั้นๆ อย่างใกล้ชิด เพราะการสร้างผลงานศิลปะของมนุษย์นั้นมิได้รับรู้แต่เพียงความงามที่ปรากฏให้เห็นเท่านั้น หากสามารถศึกษาวัฒนธรรมประเพณีความเป็นอยู่ในสังคมนั้นๆ ได้ด้วย(ประเวศ วะสี. 2537 : 77) ดังนั้นประเทศไทยจะพัฒนาวัฒนธรรมก็ควรสนับสนุนให้องค์กรต่าง ๆ ทำหน้าที่ส่งเสริมบุคลากรที่สนใจงานทางศิลปะและสร้างสรรค์งานทางศิลปะใหม่ขึ้นเพื่อทำหน้าที่แทนศิลปินรุ่นเก่าโดยมิให้ขาดสาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 16)

วิทยาลัยช่างศิลป์เป็นสถานศึกษาในสังกัดกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาด้านอาชีพศึกษาประเภทศิลปกรรม (จันทิมา โภจนาท. 2525 : 3) โดยได้ทำหน้าที่อบรมฝึกฝนให้ความรู้ขั้นพื้นฐานทางศิลปะแก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ผู้รักที่จะเติบโตก้าวหน้าออกไปเป็นช่าง หรือศิลปินในสายวิชาชีพทางศิลปกรรม วิทยาลัยได้ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมของชาติสู่เยาวชนไม่ว่าจะเป็นศิลปินไทยแบบประเพณี เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าศิลปะ มีความเข้าใจในประวัติศาสตร์ศิลปะของไทย เกิดความรักหวงแหนที่จะอนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปกรรม อันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ หรือศิลปะร่วมสมัยอันก่อให้เกิดความเข้าใจ และทันต่อวิวัฒนาการความเจริญของโลก สามารถวินิจฉัยดัดแปลงปรับปรุงวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ออกแบบสร้างสรรค์งานศิลปะพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพด้านนี้ วิทยาลัยช่างศิลป์ จัดการศึกษาหลักสูตรศิลปกรรม 2 ระดับ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ศ.ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ศ.ปวส.) สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ รับนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 3 ปี โดยมีรายวิชาที่จัดสอน แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ วิชาพื้นฐานสามัญ และหมวดวิชาชีพ (ศิลปะ) วิชาพื้นฐานสามัญสอนตามหลักสูตรระดับมัธยม

ศึกษาตอนปลาย ของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนวิชาชีพทางศิลปะ ประกอบด้วยวิชาวาดเส้น จิตรกรรม ประติมากรรม องค์ประกอบศิลป์ ศิลปะไทย สถาปัตยกรรมไทย ลายรดน้ำ ออกแบบตกแต่ง ภาพพิมพ์ และเครื่องเคลือบดินเผา การศึกษาวิชาศิลปะเหล่านี้ เป็นการปูพื้นฐานความรู้ด้านศิลปะและเป็นแนวทางให้นักเรียนได้ใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกเรียนต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือเพื่อออกไปประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ ส่วนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประกอบด้วยวิชาพื้นฐานสามัญ และหมวดวิชาชีพ (ศิลปะ) โดยแบ่งเป็น พื้นฐานวิชาชีพ วิชาชีพเฉพาะสาขา (วิชาเอก) การฝึกงาน วิชาชีพเลือก (วิชาโท) และวิชาเลือกเสรี โดยให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาศิลปะสาขาต่าง ๆ เป็นวิชาเอก และวิชาโทตามความถนัด และความสนใจ (วิทยาลัยช่างศิลป์.2539 : 22-58)

ในแต่ละปีมีเยาวชนที่มีความสนใจเข้าศึกษาในวิทยาลัยช่างศิลป์ทั้งสองระดับจำนวนมาก ซึ่งวิทยาลัยได้คัดเลือกผู้เข้าเรียนด้วยวิธีการสอบคัดเลือก โดยรับผู้ผ่านเกณฑ์การสอบรายวิชาสำคัญๆ ทั้งด้านวิชาศิลปะ และวิชาสามัญ ได้แก่ วิชาวาดเส้น วิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะ และพื้นฐานความรู้วิชาสามัญ แต่จากผลการสำรวจข้อมูลที่ผ่านมาพบว่ามีสถิติการออกกลางคันของนักเรียนระดับ(ศ.ปวช.) อยู่ในเกณฑ์สูงถึงร้อยละ40 (วิทยาลัยช่างศิลป์. 2542 - 2544 :1-7) ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการผันสภาพตามเกณฑ์ของการจบหลักสูตรที่กำหนดให้นักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 1.50 เมื่อศึกษาไปแล้ว 2 ภาคเรียนปกติ และที่มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 1.75 เมื่อศึกษาไปแล้ว 4 ภาคเรียนปกติ ต้องผันสภาพ สรุปได้ว่าคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต้องปรับปรุงเนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

สถานศึกษาใดสามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้ตามจำนวนที่รับเข้าเรียน เรียนจบตามหลักสูตรทุกคนไม่มีการออกกลางคัน หรือไม่มีนักเรียนคนใดใช้เวลาเรียนมากกว่าที่หลักสูตรกำหนด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ย่อมถือได้ว่าการจัดการศึกษาของสถาบันนั้นมีประสิทธิภาพ ถ้าสถาบันทำหน้าที่ไม่ได้ผลแล้วจะทำให้ นักเรียนขาดคุณภาพ ส่งผลให้ประเทศไม่มีกำลังคนที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศ การลงทุนทางด้านการศึกษาศิลปะไม่ว่าจะเป็นของนักเรียนหรือของรัฐนั้นต้องลงทุนสูง ดังนั้นจึงควรได้มีการศึกษาข้อบกพร่องของนักเรียนว่าการที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนั้น เนื่องจากสาเหตุใด ทั้งนี้จะได้หาแนวทางในการพัฒนา และแก้ไขได้ตรงกับสาเหตุแท้จริง เพื่อจะได้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จากปัญหาและผลกระทบต่าง ๆ ของข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมดนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการแก้ไข ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร โดยจะศึกษาองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านผู้เรียน ประกอบด้วย ความถนัดทาง

ศิลปะ นิสัยทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ เจตคติต่อวิชาศิลปะ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน ประกอบด้วย ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง การส่งเสริมของผู้ปกครอง และองค์ประกอบด้านสถานศึกษา ประกอบด้วย บรรยากาศทางวิชาการ คุณภาพการสอน การวัด และการประเมินผล เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปพัฒนาและวางแผนการจัดการศึกษา การบริหารงาน วิชาการ และการพัฒนาหลักสูตรของวิทยาลัยช่างศิลป์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุ กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับแนวคิดเบื้องต้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักการศึกษา และนักวิจัยหลายท่าน เช่น

Carroll (1963 : 723 - 733) ได้เสนอแบบจำลองของการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน ว่าประกอบด้วย องค์ประกอบภายใน ได้แก่ ความถนัดทางการเรียน ความสามารถที่จะเข้าใจคำสอน และการอุทิศเวลาให้กับการเรียน และองค์ประกอบภายนอก ได้แก่ ความเหมาะสมของระยะเวลาที่โรงเรียนจัดการศึกษาให้ตามความสามารถของแต่ละคน ประสิทธิภาพในการสอนของครู และการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหาร

ปาจรีย์ วัชชวัลคุ (2527 : 68 - 71) ศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบด้านลักษณะของนักเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้านและสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ความเป็นผู้นำด้านวิชาการครูใหญ่ คุณภาพการสอนทัศนคติต่อวิชาที่เรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ความถนัดทางการเรียน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจ ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรง ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเดิม

สุนันท์ สังข์อ่อง (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ องค์ประกอบด้านนักเรียน องค์ประกอบด้านโรงเรียน และองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน

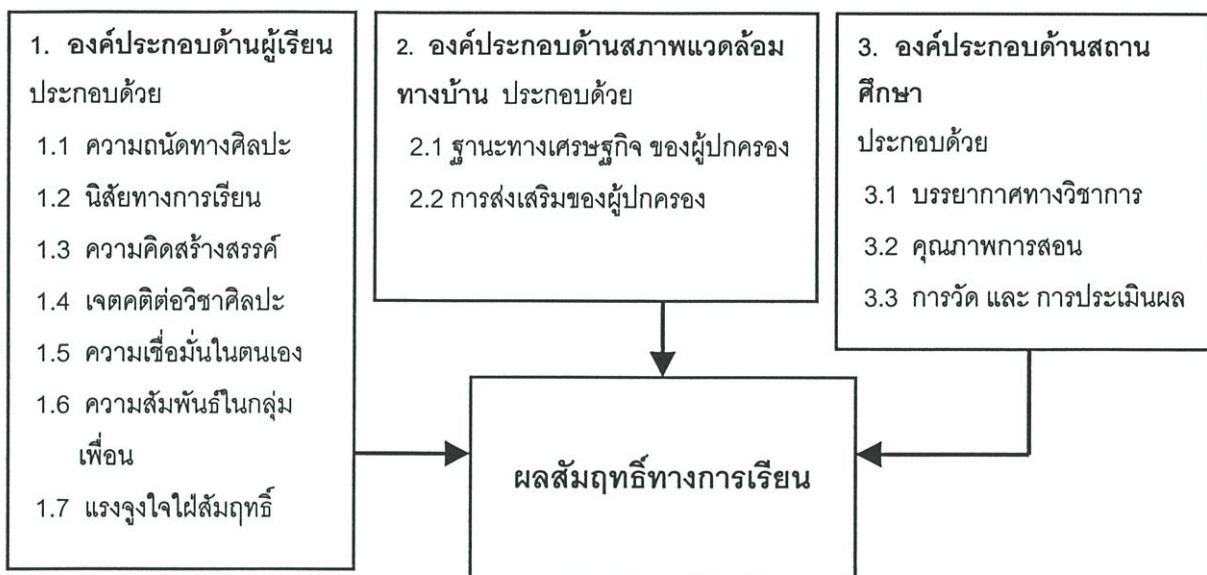
กับองค์ประกอบแต่ละด้านของความรู้ความสามารถเชิงวิทยาศาสตร์ พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางตรงกับความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ความถนัดทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา คุณภาพของการสอน ระดับการศึกษาของมารดา และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางอ้อม ได้แก่ คุณภาพของการสอน จำนวนนักเรียนในชั้นเรียน และจำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์

ชูศรี เกิดศิลป์ (2532 : 47 - 48) ได้ศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับการเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากความถนัดทางการเรียน เวลาที่ใช้ในการเรียน และความรู้พื้นฐานเดิม ส่วนคุณภาพการสอนของครู มีบทบาทเกี่ยวกับตนเอง การรู้จักใช้เวลาที่ใช้ในการเรียนเพื่อฝึกตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นอิทธิพลทางอ้อม

ธีระยุทธ รัชชะ (2544 : 16 - 17) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านสถาปัตยกรรม ประกอบด้วย 3 ด้านคือ องค์ประกอบที่เกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ ฐานะทางด้านเศรษฐกิจของผู้ปกครอง การสนับสนุนของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง องค์ประกอบที่เกี่ยวกับปัจจัยทางสถานศึกษา ได้แก่ คุณภาพการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และองค์ประกอบที่เกี่ยวกับปัจจัยคุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ ความรู้พื้นฐานทางด้านสถาปัตยกรรม ความถนัดทางด้านสถาปัตยกรรม นิสัยทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์

จากการศึกษาผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีตัวแปรหลายตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่รูปแบบของงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ที่ได้ศึกษาส่วนใหญ่เป็นความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษาเพียงว่าตัวแปรหรือองค์ประกอบใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าตัวแปรใดมีอิทธิพลทางตรง ตัวแปรใดมีอิทธิพลทางอ้อม และตัวแปรใดมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม โดยใช้การวิเคราะห์สาเหตุ หรือการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ซึ่งเป็นสถิติศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม LISREL (Linear Structural Relationship Model)

ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดโดยแยกองค์ประกอบของการวิจัยครั้งนี้เป็น 3 องค์ประกอบ ดังภาพที่ 1.1

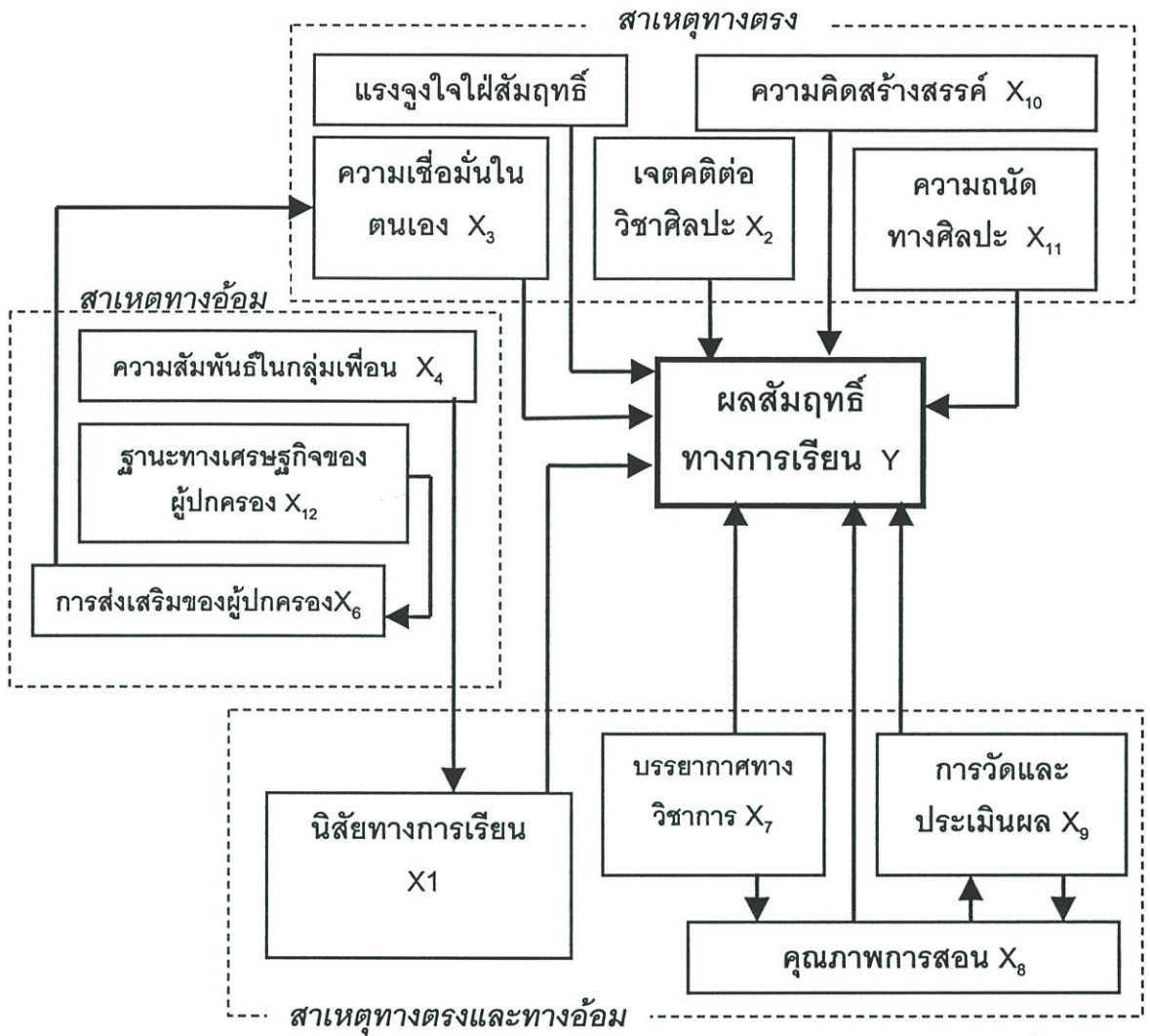
ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1.4 สมมติฐานการวิจัย

จากแนวคิดและทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่ศึกษา ผู้วิจัยได้นำมาเป็นเหตุผลสนับสนุนเพื่อตั้งสมมติฐานในรูปแบบโมเดลเชิงสาเหตุ และความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรมดังนี้

1. ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ความถนัดทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ เจตคติต่อวิชาศิลปะ ความเชื่อมั่นในตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง การส่งเสริมของผู้ปกครอง และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ บรรยากาศทางวิชาการ คุณภาพการสอน การวัดและการประเมินผล และนิสัยทางการเรียน

จากสมมติฐานของการวิจัย สามารถสรุปรูปแบบที่แสดงตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามสมมติฐาน ดังภาพที่ 1.

ภาพที่ 1.2 แสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามสมมติฐาน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ประชากร-กลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนที่เรียนในหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 สังกัดกรมศิลปากร

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาค้างนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่เรียนในหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของสถานศึกษาในสังกัดกรมศิลปากร ทั้ง 3 แห่ง ประกอบด้วย นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลป์จำนวน 133

คน นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี จำนวน 29 คน และนักเรียนวิทยาลัยช่างศิลป์ นครศรีธรรมราช จำนวน 22 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 184 คน

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1.5.2.1 ตัวแปรสาเหตุ (Predictor Variables) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1) องค์ประกอบด้านผู้เรียน ประกอบด้วย

1.1 ความถนัดทางศิลปะ

1.2 นิสัยทางการเรียน

1.3 ความคิดสร้างสรรค์

1.4 เจตคติต่อวิชาศิลปะ

1.5 ความเชื่อมั่นในตนเอง

1.6 ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

1.7 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน ประกอบด้วย

2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

2.2 การส่งเสริมของผู้ปกครอง

3) องค์ประกอบด้านสถานศึกษา ประกอบด้วย

3.1 บรรยากาศทางวิชาการ

3.2 คุณภาพการสอน

3.3 การวัด และการประเมินผล

1.5.2.2 ตัวแปรผล (Criterion Variable) หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. นักเรียน หมายถึง บุคคลที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรศิลปกรรม ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยช่างศิลป์ สังกัดกรมศิลปากร ทั้ง 3 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยช่างศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี วิทยาลัยช่างศิลป์ นครศรีธรรมราช

2. องค์ประกอบด้านผู้เรียน หมายถึง ความถนัดทางศิลปะ นิสัยทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ เจตคติต่อวิชาศิลปะ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.1 ความถนัดทางศิลปะ หมายถึง คะแนนซึ่งวัดได้จากคะแนนสอบวิชาวาดเส้น ในการคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2543

2.2 นิสัยทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมเกี่ยวกับการเรียนศิลปะที่นักเรียน วิทยาลัยช่างศิลปกระทำเป็นประจำ ซึ่งประกอบด้วยนิสัยทางการเรียนด้านการวางแผนในการเรียน ความตั้งใจเอาใจใส่ และการแบ่งเวลา การปฏิบัติงานศิลปะในชั้นเรียนและที่ได้รับมอบหมาย

2.3 ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ลักษณะความคิดที่กว้างไกลของนักเรียน หลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม โดยความคิดนี้จะเป็นกระบวนการอันนำไปสู่ผลที่เป็นสิ่งใหม่ๆ ซึ่งต้องใช้ทั้งความถนัด ความสามารถ และประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัวของแต่ละคน ที่สามารถวัดได้จากแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

1) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ความสามารถคิดหาคำตอบของปัญหาได้ในระยะเวลาจำกัด

2) ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความคิดแปลกใหม่ที่ไม่ซ้ำกับความคิดของนักศึกษาในกลุ่ม

3) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถคิดคำตอบ หรือแก้ปัญหาได้หลายแนวทาง หลายประเภท

4) ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึงความคิดเกี่ยวกับรายละเอียดที่ใช้ในการตกแต่งเพื่อทำให้ความคิดริเริ่มนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 เจตคติต่อวิชาศิลปะ หมายถึง ท่าที ความเห็น ความรู้สึกเอนเอียงทางจิตใจ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนศิลปะในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา และประโยชน์ที่ได้รับ จากการเรียนศิลปะ

2.5 ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการตัดสินใจ จะกระทำการต่างๆ ในด้านการกล้าแสดงออก การพึ่งพาตนเอง การเป็นตัวของตัวเอง และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

2.6 ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน หมายถึง สัมพันธภาพของนักเรียนและเพื่อนที่ปฏิบัติต่อกันด้านการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนได้แก่ การช่วยเหลือ การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเรียน และการทำงานร่วมกับเพื่อน เพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

2.7 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หรือทำดีกว่าบุคคลอื่น ความพยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ความรู้สึกสบายใจ

เมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อทำไม่สำเร็จ หรือประสบความสำเร็จ ทั้งการยึดศิลปินผู้มีชื่อเสียงเป็นต้นแบบในการก้าวสู่ความสำเร็จ

3. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน หมายถึง ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และการส่งเสริมของผู้ปกครอง

3.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง หมายถึง รายรับของครอบครัวของนักเรียน ในการวิจัยครั้งนี้พิจารณาจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดา มารดา แต่เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเรียนของนักเรียน

3.2 การส่งเสริมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดามารดาให้การส่งเสริมและสนับสนุน ดูแลเอาใจใส่ ติดตามผลการเรียน ให้กำลังใจ ตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษาในการเรียนแก่นักเรียน

4. องค์ประกอบด้านสถานศึกษา หมายถึง บรรยากาศทางวิชาการ คุณภาพการสอน และการวัดและการประเมินผล

4.1 บรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ความพอเพียงและประสิทธิภาพในการใช้วัสดุอุปกรณ์ และห้องปฏิบัติงานทางศิลปะ ตลอดจนความพร้อมในการให้บริการทางวิชาการของสถานศึกษา

4.2 คุณภาพการสอน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อนักเรียนโดยการประเมินพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งประเมินโดยนักเรียน

4.3 การวัดและการประเมินผล หมายถึง สภาพที่เกี่ยวกับวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล และการประเมินผล นักเรียน เช่น การมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบการประเมินผล การศึกษาของครู การทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ของนักเรียน หลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 รวม 5 ภาคเรียน

6. การวิเคราะห์สาเหตุ หรือการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) หมายถึง ความสัมพันธ์ในรูปที่เป็นสาเหตุและผล เป็นการยืนยันว่าตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ตัวใดเป็นสาเหตุให้เกิดความแปรปรวน หรือความแตกต่างในตัวแปรตาม (Dependent Variable) และสาเหตุดังกล่าวนี้เป็นสาเหตุที่เกิดจากตัวแปรอิสระตัวแปรนั้นๆ โดยตรง หรือเป็นสาเหตุทางอ้อม

7. ปัจจัยเชิงสาเหตุ หมายถึง ตัวแปรหรือกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรง หรือโดยทางอ้อม หรือทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

8. ความเที่ยงตรงของรูปแบบ (Validation of the Model) หมายถึง ความถูกต้องหรือความกลมกลืน ระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์กับรูปแบบตามสมมติฐาน

9. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น หมายถึงการยืนยันหรือการสนับสนุนความสัมพันธ์ในรูปที่เป็นสาเหตุและผล ว่าตัวแปรอิสระตัวใดเป็นสาเหตุให้เกิดความแปรปรวนหรือเกิดความแตกต่างในตัวแปรตามและสาเหตุดังกล่าวเป็นสาเหตุที่เกิดจากตัวแปรอิสระตัวแปรนั้นๆ โดยตรง หรือโดยสาเหตุทางอ้อม หรือไปร่วมกับตัวแปรอื่นในการทำให้เกิดความแปรปรวนในตัวแปรตามหรือเป็นไปได้ทั้งสองทาง

10. ตัวแปรสาเหตุ หมายถึง คุณลักษณะต่างๆ ที่บอกความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นคุณลักษณะที่เป็นอิสระไม่ขึ้นกับตัวแปรตามและสันนิษฐานว่าจะเป็นสาเหตุหรือมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม

11. ตัวแปรผล หมายถึง คุณลักษณะต่างๆ ที่บอกความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นคุณลักษณะที่เชื่อว่าจะขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระหรือแปรผันไปตามตัวแปรอิสระ

12. โมเดลลิสเรล (LISREL Model) หรือโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น หมายถึง โมเดลเชิงสถิติที่อธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal) แบบเส้นตรง (Linear) ระหว่างตัวแปรต่างๆ ทั้งตัวแปรที่วัดได้ และตัวแปรแฝง โดยไม่มีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดเกี่ยวกับทิศทางของการเป็นสาเหตุ

13. โปรแกรมลิสเรล (LISREL) หมายถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นโดย Joreskog และ Sorbom เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร โดยการสร้างโมเดลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรสาเหตุ และตัวแปรผล ซึ่งอาศัยที่มาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นเหตุผลสนับสนุนในการสร้างโมเดลเชิงสาเหตุ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจะนำเสนอ ดังนี้

2.1 หลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539

2.2.1 วิชาศิลปะ

2.2.2 ความหมายทั่วไปของศิลปะ

2.2.3 การเรียนการสอนวิชาศิลปะ

2.3 ความเป็นมาของโปรแกรม LISREL

2.4 การวิเคราะห์สาเหตุ หรือการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.2.1 องค์ประกอบด้านผู้เรียน

1. ความถนัดทางศิลปะ
2. นิสัยทางการเรียน
3. ความคิดสร้างสรรค์
4. เจตคติต่อวิชาศิลปะ
5. ความเชื่อมั่นในตนเอง
6. ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
7. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.5.2.2 องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมที่บ้าน

1. สถานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
2. การส่งเสริมของผู้ปกครอง

2.5.2.3 องค์ประกอบด้านสถานศึกษา

1. บรรยากาศทางวิชาการ

2. คุณภาพการสอน

3. การวัด และการประเมินผล

2.1 หลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539

วิทยาลัยช่างศิลป์ ชื่อเดิมว่า โรงเรียนศิลปศึกษา ในระยะแรกเริ่มเปิดสอนเพียงแผนกเดียวคือ แผนกจิตรกรรมประติมากรรม เป็นหลักสูตร 3 ปี จะได้รับประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นกลาง ของกรมศิลปากร

พ.ศ. 2496 ได้ขยายการสอนเป็น 3 แผนก คือ แผนกจิตรกรรมประติมากรรม แผนกช่างสิบหมู่ และแผนกโบราณคดี แต่ละแผนกมีกำหนดเวลาเรียน 3 ปี

พ.ศ. 2500 มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนหลายประการ คือ ได้ยุบเลิกแผนกช่างสิบหมู่ คงเหลือไว้เพียง 2 แผนก และเรียกชื่อใหม่ว่า แผนกเตรียมศิลป์เตรียมโบราณคดี สำหรับการศึกษาใน 2 ปีแรก

พ.ศ. 2501 ได้ยุบเลิกแผนกโบราณคดีคงเหลือแต่แผนกจิตรกรรมประติมากรรมแผนกเดียว ส่วนกำหนดเวลาเรียนคงเป็น 3 ปีจึงจบหลักสูตร นับแต่นั้นมาโรงเรียนช่างศิลป์ได้ให้การศึกษแก่นักเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นกลาง ซึ่งเป็นหลักสูตร 3 ปี ต่อเนื่องมาจนกระทั่งวันที่ 20 พฤษภาคม 2517

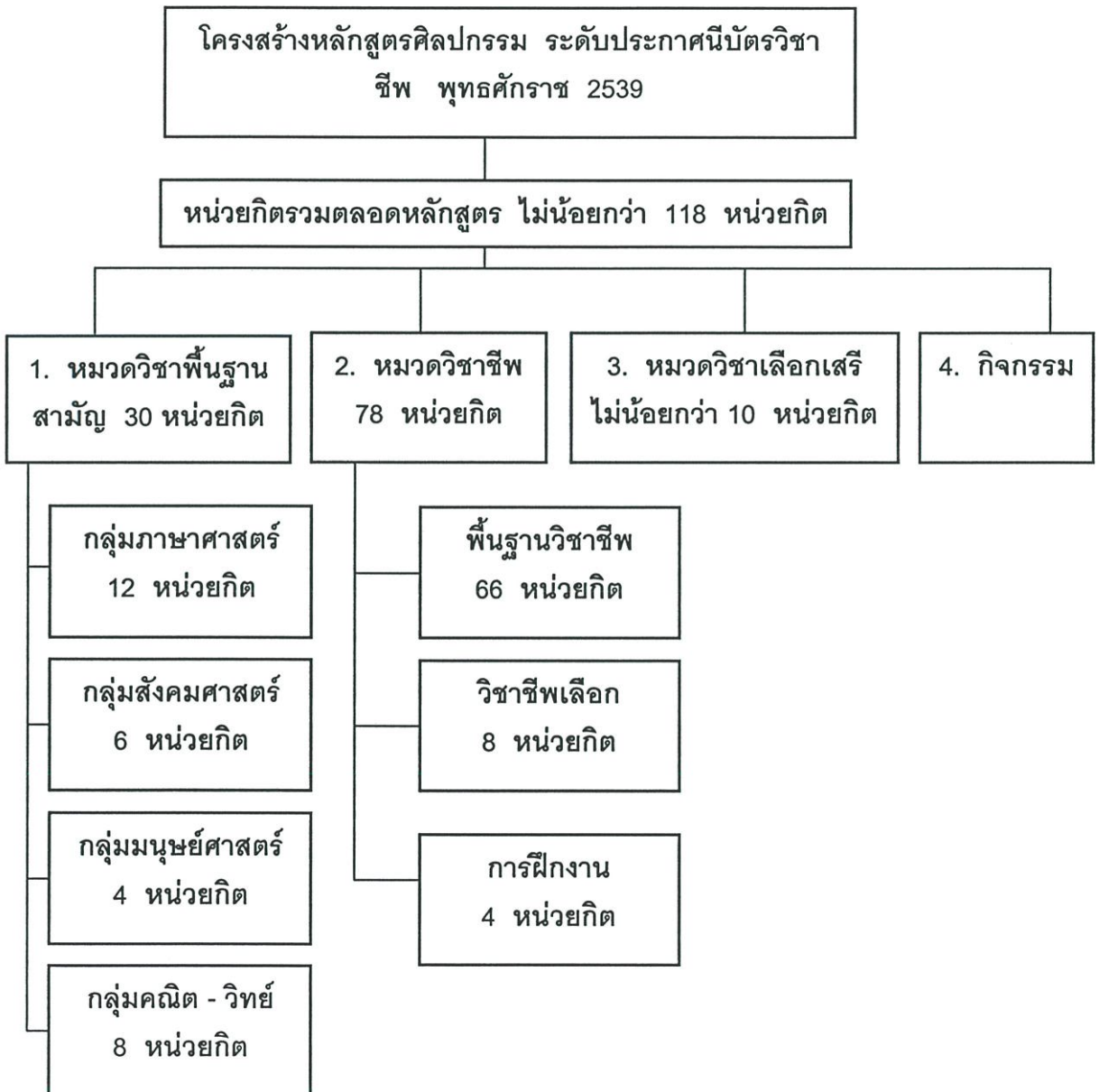
พ.ศ. 2517 กระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุมัติหลักสูตรประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นสูง โรงเรียนช่างศิลป์ กรมศิลปากร พุทธศักราช 2517 ซึ่งใช้เวลาศึกษาต่อจากหลักสูตรประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นกลางอีก 2 ปี และในปีการศึกษา 2518 โรงเรียนช่างศิลป์ก็ได้ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นสูงเป็นรุ่นแรก

พ.ศ. 2524 วิทยาลัยได้ปรับปรุงหลักสูตรศิลปศึกษาชั้นกลาง โดยยกเลิกการเรียนวิชาการศึกษาในหลักสูตรนี้ต่อมาอีก 3 ปี ก็ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศึกษาชั้นสูงและยกเลิกการเรียนวิชาการศึกษาเช่นเดียวกัน ในการปรับปรุงครั้งนี้ได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นสูง เลือกเรียนวิชาศิลปะในสาขาวิชาจิตรกรรม ประติมากรรม ศิลปะไทย ภาพพิมพ์ ออกแบบตกแต่ง สถาปัตยกรรมไทย เครื่องเคลือบดินเผา ช่างรักและช่างเขียน เป็นวิชาเอกและวิชาโทตามความถนัดและความสนใจอีกด้วย

พ.ศ. 2539 วิทยาลัยได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศึกษาชั้นกลาง และหลักสูตรศิลปศึกษาชั้นสูง อีกครั้งหนึ่ง เรียกชื่อว่า “หลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539” และ หลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพุทธศักราช

2539” ตามลำดับ ซึ่งมีสาขาวิชาให้นักศึกษาเลือกเรียนอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวนโยบายปฏิรูปการศึกษา และสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม

โครงสร้างหลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539 (วิทยาลัยช่างศิลป์. 2539 : 23 - 59) รายละเอียดตามแผนภูมิในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงแผนภูมิโครงสร้างหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.2 วิชาศิลปะ

2.2.1 ความหมายทั่วไปของวิชาศิลปะ (Arts)

ศิลปะเป็นผลงานที่สร้างสรรค์ซึ่งแสดงออกจากความรู้สึกนึกคิด มีคุณค่าจรใจและก่อให้เกิดอารมณ์ เป็นอาหารตา อาหารใจแก่ผู้พบเห็น ศิลปะอันวิจิตรประณีต ไม่ว่าจะเป็นจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ดนตรี หรือวรรณกรรม มีค่าก่อให้เกิดอารมณ์ได้ทั้งสิ้น เราอาจเกิดจินตนาการและได้รับความยินดีเมื่อได้พบเห็นงานศิลปะที่งดงาม ศิลปะเหล่านี้มีคุณค่าอย่างยิ่งทางวัฒนธรรม และได้มีการเปลี่ยนแปลงวิวัฒนาการไปตามยุคสมัยต่างๆ (วัฒนธรรม จุฑา วิภาต. 2527 : 6)

ศิลปะแบ่งออกเป็นสาขาใหญ่ 2 สาขา (ชวลิต ดาบแก้ว และสุดาวดี เหมทานนท์. 2525 : 196 – 200) คือ

1. วิจิตรศิลป์ (Fine Art)
2. ศิลปประยุกต์ (Applied Art)

วิจิตรศิลป์ เป็นศิลปะบริสุทธิ์ที่สนองความต้องการทางจิตใจและอารมณ์ เป็นผลงานที่ก่อให้เกิดอารมณ์ซาบซึ้งสะท้อนใจ และเกิดความประทับใจแก่ผู้พบเห็น วิจิตรศิลป์แบ่งออกเป็น 5 แขนง คือ

1. จิตรกรรม (Painting) เป็นงานศิลปะที่แสดงออกทางการเขียนภาพระบายสี ได้แก่ ภาพลายเส้น และภาพที่เขียนด้วยสีต่าง ๆ อาจเป็นสีฝุ่น สีน้ำ สีเทียน หรือสีน้ำมัน ลงบนระนาบผิว ซึ่งอาจเป็นกระดาษ ผ้า กระดาษอัด ไม้ เป็นต้น ภาพที่เขียนมีหลายชนิดต่าง ๆ มากมายตามเรื่องที่ปรากฏบนพื้นผิวระนาบ (อารี สุทธิพันธุ์. 2528 : 39 – 41) ได้แก่ ภาพทิวทัศน์ ภาพทะเล ภาพอาคารสิ่งก่อสร้าง ภาพคนครึ่งตัว ภาพผนัง ภาพหุ่นนิ่ง และภาพประกอบ

2. ประติมากรรม (Sculpture) เป็นงานศิลปะที่แสดงออกทางการปั้น แกะสลัก หรือหล่อขึ้นจากวัสดุต่าง ๆ เช่น ดินเหนียว ขี้ผึ้ง หิน ไม้ หรือทองเหลือง ฯลฯ เป็นรูปคน สัตว์ หรือสิ่งของอื่น ๆ

ความแตกต่างของประติมากรรม และปฏิมากรรม (อารี สุทธิพันธุ์. 2528 : 41) คือ ประติมากรรม หมายถึง รูปปั้นทั่วไป เช่น รูปคน รูปสัตว์ ฯลฯ ส่วนปฏิมากรรม นั้น หมายถึง รูปปั้นที่เกี่ยวข้องกับศาสนาโดยเฉพาะ เช่น รูปปั้นพระพุทธรูป เป็นต้น

3. สถาปัตยกรรม (Architecture) เป็นงานศิลปะทางการก่อสร้าง อาคารสถานที่ต่าง ๆ เช่น อาคารที่อยู่อาศัย อาคารที่เกี่ยวกับศาสนา อาคารสาธารณะ เป็นต้น

4. วรรณกรรม (Literature) เป็นงานศิลปะทางการประพันธ์ เพื่อสนองความรู้สึกทางใจ เช่น งานทางร้อยแก้ว และร้อยกรองต่าง ๆ

5. นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ (Drama and Music) หมายถึง ศิลปะที่แสดงออกในลีลาท่าทาง และแสดงออกทางเสียง เพื่อให้เกิดความสุขและเพลิดเพลิน ศิลปะประเภทนาฏศิลป์ ได้แก่ การรำ รำ ฟ้อนรำ และการละคร ฯลฯ ส่วนศิลปะประเภทดุริยางคศิลป์ ได้แก่ การขับร้อง และดนตรี บางครั้งอาจจะมีทั้งขับร้อง ดนตรี และฟ้อนรำผสมกันด้วย

หากแบ่งวิจิตรศิลป์ทั้ง 5 แขนงนี้ตามความรู้สึกสัมผัส สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ทัศนศิลป์ (Visual Art) เป็นศิลปะที่มีรูปทรงกินระวางเนื้อที่ในอากาศ สามารถสัมผัสสัมผัสและมองเห็น ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม

2. โสตศิลป์ (Audio Art) เป็นศิลปะที่ไม่มีรูปทรงคงที่ ตอบสนองความรู้สึกด้วยการฟัง เช่น ดนตรีขับร้อง และตอบสนองความรู้สึกด้วยการมองเห็น ได้แก่ การรำรำต่าง ๆ

ศิลปะประยุกต์ เป็นศิลปะที่ตอบสนองความต้องการทางร่างกาย และจิตใจ เป็นศิลปะที่ออกมาในรูปความงาม และประโยชน์ใช้สอย กรรมวิธีการผลิตจะใช้มือหรือเครื่องจักรก็ได้ ศิลปะพวกนี้แบ่งออกเป็น 3 แขนง คือ

1. อุตสาหกรรมศิลป์ (Industrial Art) เป็นศิลปะที่ผลิตออกมาทางด้านอุตสาหกรรม เพื่อสนองความต้องการของสังคม การผลิตอาจทำด้วยฝีมือทางหัตถกรรม (Handicraft) หรือจะใช้เครื่องจักรผลิตก็ได้

2. มัณฑนศิลป์ (Decorative Art) ได้แก่ ศิลปะทางตกแต่งต่าง ๆ เช่น ตกแต่งภายนอกและภายในอาคาร การตกแต่งสวนและบริเวณ

3. พาณิชยศิลป์ (Commercial Art) ได้แก่ ศิลปะที่เกี่ยวกับการโฆษณาต่าง ๆ ทั้งทางด้านการค้าและด้านอื่น ๆ

2.2.2 การเรียนการสอนวิชาศิลปะ

การเรียนการสอนวิชาศิลปะ หมายถึง กระบวนการและแนวปฏิบัติในการจัดประสบการณ์ทางศิลปะให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ วิธีสอนศิลปศึกษาต่างจากวิธีสอนวิชาสามัญอื่นๆ เพราะว่าลักษณะของวิชาศิลปศึกษาเกี่ยวข้องกับการฝึกฝนปฏิบัติการลงมือทำจริง และการคิดค้นแก้ปัญหา (อารี สุทธิพันธ์. 2514 : 29) ฉะนั้นบทบาทของครูในการเรียนการสอนจะต้องเปลี่ยนเป็นผู้ชี้แนะผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ของเด็ก และค่านึงว่าการเรียนนั้นผู้เรียนควรจะเรียนด้วยตนเองโดยได้รับการกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ครูศิลปศึกษาจะต้องค่านึงว่า เรามีได้มุ่งสอนให้เด็กเป็นศิลปิน แต่เรามุ่งเน้นพัฒนาการทางศิลปะที่มีอยู่ในตัวเด็กให้พัฒนาไปจนถึงขีดสุดตามกระบวนการเรียนรู้

จากการได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ตามระดับอายุและขีดความสามารถ ครูศิลปะจะต้องไม่คำนึงถึงผลสำเร็จของงานแต่ควรคำนึงถึงกระบวนการทำงานของเด็ก(วิชัย วงษ์ใหญ่. 2529 : 106 - 111) วิธีสอนวิชาศิลปะไม่ควรยึดมั่นอยู่กับปัญหาของรูปแบบหรือวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไข ควรเลือกใช้หลายๆ วิธี ผู้สอนควรทดลองค้นคว้าวิธีการสอนใหม่ๆ ให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันอยู่เสมอ ไม่ว่าผู้สอนจะใช้วิธีสอนใดๆ ก็ตามผู้เรียนควรจะได้มีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระทางความคิด และการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาการรอบตัว วิธีสอนควรคำนึงถึง พื้นฐานความรู้เดิม และประสบการณ์ที่แตกต่างกันระหว่างบุคคล เพศ วัย วุฒิภาวะ ความถนัดทางธรรมชาติ นอกจากนี้การสอนควรเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา และสามารถนำความรู้ไปตัดแปลงใช้ได้กับชีวิตจริง (เลิศ อานันท์นะ. 2523 : 62)

2.3 ความเป็นมาของโปรแกรม LISREL

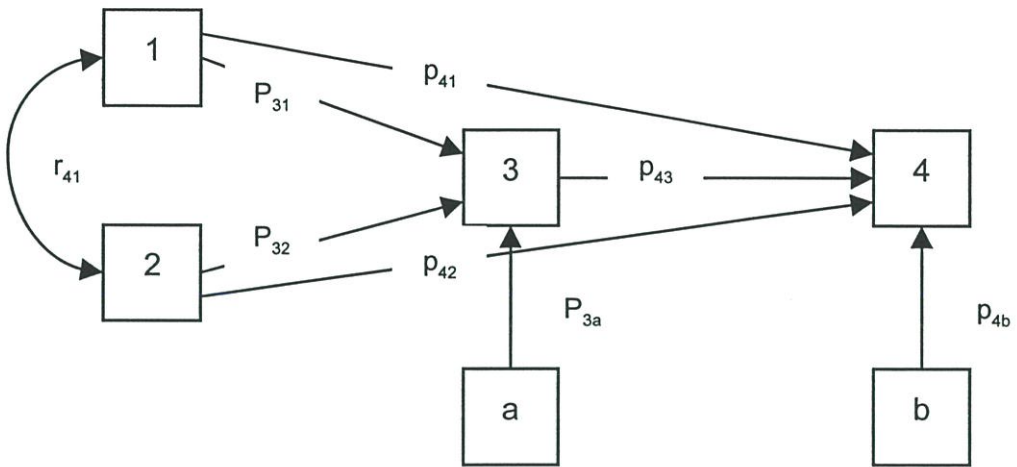
LISREL เป็นผลงานจากการบูรณาการจากวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 2 วิธีด้วยกัน คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และการวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) โดยในปี ค.ศ. 1904 C.Spearman ได้รับการยกย่องว่าเป็นคนแรกที่ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรโครงสร้าง และได้ทำการพัฒนาวิธีการวิเคราะห์จนทำให้เป็นแบบฉบับในการวิเคราะห์องค์ประกอบในปัจจุบัน ต่อมาในปี ค.ศ. 1918 Wright เป็นนักชีวมิติคนแรกที่ได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุ และมีการพัฒนาจนเป็นต้นแบบของการวิเคราะห์อิทธิพล สำหรับด้านการประมาณค่านั้นเป็นผลงานของ Goldberger, Lawley, Back, Borgman, Joreskog and Muthen โดยการพัฒนาวิธีการประมาณค่าแบบต่างๆ เช่น การประมาณค่าด้วยวิธีการโลคัลลิฮูด หรือความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood) ซึ่งทำให้ได้ค่าประมาณของพารามิเตอร์มีความตรงมากขึ้น ผลจากการสังเคราะห์วิธีการทั้งหมดนี้ คือผลงานการพัฒนาวิธีการวิเคราะห์สำหรับโมเดลลิสเรล และการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ชื่อว่า ลิสเรล (LISREL) ขึ้นมา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล อันเป็นผลงานของ Joreskog และ Sorbom ในช่วง ค.ศ. 1967-1970 โปรแกรมลิสเรลนี้จึงนับได้ว่าเป็นโปรแกรมแรกที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อทำการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล ในปัจจุบันนี้ได้มีการใช้โปรแกรมนี้กันอย่างแพร่หลายในการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (ธีรยุทธ รัชชะ. 2544 : 9)

2.4 การวิเคราะห์สาเหตุหรือการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

การวิเคราะห์สาเหตุหรือการวิเคราะห์เส้นทาง เป็นเทคนิคที่ไรท์ (Sewall Wright) เป็นผู้คิดขึ้น เทคนิคการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลายตัว ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) การวิเคราะห์ตัวแปรร่วม (Commonality Analysis) หรือการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation) ล้วนแต่ชี้ถึงการมีความสัมพันธ์แบบธรรมดาระหว่างตัวแปรหรือกลุ่มตัวแปร ไม่ได้ยืนยันหรือสนับสนุนถึงความสัมพันธ์ในรูปที่เป็นสาเหตุและผล การยืนยันหรือสนับสนุนความสัมพันธ์ในรูปที่เป็นสาเหตุและผล ก็คือ การยืนยันหรือสนับสนุนว่า ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ตัวใดเป็นสาเหตุให้เกิดความแปรปรวนหรือความแตกต่างในตัวแปรตาม (Dependent Variable) และสาเหตุดังกล่าวเป็นสาเหตุที่เกิดจากตัวแปรอิสระตัวนั้นๆ โดยตรงหรือเป็นสาเหตุโดยทางอ้อม กล่าวคือ ไปร่วมกับตัวแปรอื่นในการทำให้เกิดความแปรปรวนในตัวแปรตามหรือเป็นไปทั้งสองทาง ความรู้ดังกล่าวเป็นความรู้ที่ช่วยให้เกิดความกระจ่างชัดได้มากขึ้น เพื่อให้ทราบความรู้ในลักษณะดังกล่าว ไรท์จึงคิดเทคนิคของการวิเคราะห์สาเหตุที่เรียกว่า Path Analysis ขึ้น (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 181) ต่อมาเมื่อ Joreskog และ Sorbom ได้พัฒนาโปรแกรมลิสเรลขึ้นและได้นำโมเดลลิสเรลมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปร (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 13) ซึ่งมีลักษณะและขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ลักษณะของการวิเคราะห์สาเหตุ

- 1.1 ไม่ใช่วิธีค้นหาสาเหตุ แต่เป็นเทคนิคที่อธิบายความเป็นสาเหตุในเชิงปริมาณ
- 1.2 เป็นเทคนิคในการตรวจสอบทฤษฎี หรือรูปแบบตามสมมติฐาน
- 1.3 ก่อนวิเคราะห์สาเหตุต้องมีโครงสร้างหรือรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตามในรูปของสาเหตุและผล ซึ่งสร้างจากความรู้ ทฤษฎี ผลการวิจัย และแบบแผนของความสัมพันธ์สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ
- 1.4 ผลการวิเคราะห์สาเหตุ เป็นการยืนยันหรือสนับสนุนว่า โครงสร้างหรือรูปแบบความสัมพันธ์ในรูปแบบของสาเหตุและผลระหว่างตัวแปรเหล่านั้น มีความเป็นไปได้หรือไม่ จากข้อมูลที่สังเกตหรือวัดมาครั้งนั้น ดังในภาพที่ 2.2 (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 182-183)

ภาพที่ 2.2 แสดงโครงสร้างระบบสาเหตุ

ตามแผนผังแสดงโครงสร้างระบบสาเหตุ มีสัญลักษณ์ดังนี้

↔ แทน ความสัมพันธ์แบบธรรมดา (ใช้เส้นโค้งและมีหัวลูกศรที่ปลายทั้งสองข้าง)

→ แทน ความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุและผล ตัวแปรที่อยู่ต้นลูกศรเป็นสาเหตุ ตัวแปรที่อยู่หัวลูกศรเป็นผล

P แทน Path Coefficient เป็นตัวแปรที่บอกขนาดของอิทธิพลของตัวแปรที่เป็นสาเหตุต่อตัวแปรที่เป็นผล ซึ่งก็คือค่า β ในสมการพยากรณ์นั่นเอง

การเขียนตัวเลขแทนตัวแปรจะต้องเขียนตัวเลขแทนตัวแปรที่เป็นผล ตามด้วยตัวแปรที่เป็นสาเหตุ ดังตัวอย่าง

P_{32} หมายความว่า ตัวแปร 2 มีอิทธิพลต่อตัวแปร 3 อยู่เท่ากับ P

P_{41} หมายความว่า ตัวแปร 1 มีอิทธิพลต่อตัวแปร 4 อยู่เท่ากับ P

2. ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)

2.1 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดในรูปแบบ เป็นความสัมพันธ์แบบเส้น (Linear) เชิงบวก (Additive) และเป็นความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship) แบบปิด คือ รวมตัวแปรที่เกี่ยวข้องไว้ในรูปแบบ

2.2 การแจกแจงของตัวแปรและความคลาดเคลื่อนเป็นแบบปกติ

2.3 ตัวแปรส่วนเกินที่เหลือ (Residual Variable : e) อาจมีความสัมพันธ์กันเอง

2.4 กรณีข้อมูลอนุกรมเวลา การวัดตัวแปรต้องไม่มีอิทธิพลจากช่วงเหลือมเวลา

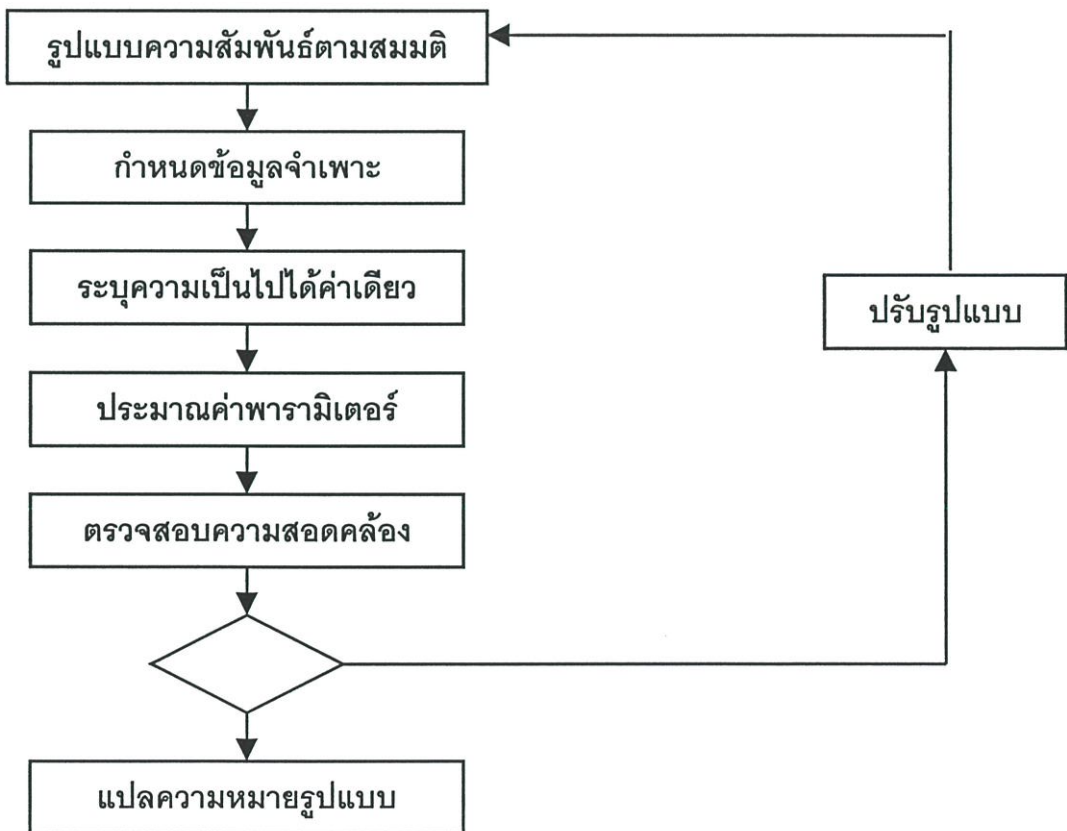
(นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 174)

3. ขั้นตอนของการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล แบ่งได้ 6 ขั้นตอน คือ

- 3.1 การกำหนดข้อมูลจำเพาะของรูปแบบ (Specification of the Model)
- 3.2 การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของรูปแบบ (Identification of the Model)
- 3.3 การประมาณค่าพารามิเตอร์จากรูปแบบ (Parameter Estimation from the Model)
- 3.4 การทดสอบความสอดคล้องหรือความเที่ยงตรงของรูปแบบ (Validation of the Model)
- 3.5 การปรับรูปแบบ (Model Adjustment)
- 3.6 การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล (Translation of Results Analysis) (มณู ดอนมอญ. 2540 : 20)

ขั้นตอนการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรลสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล

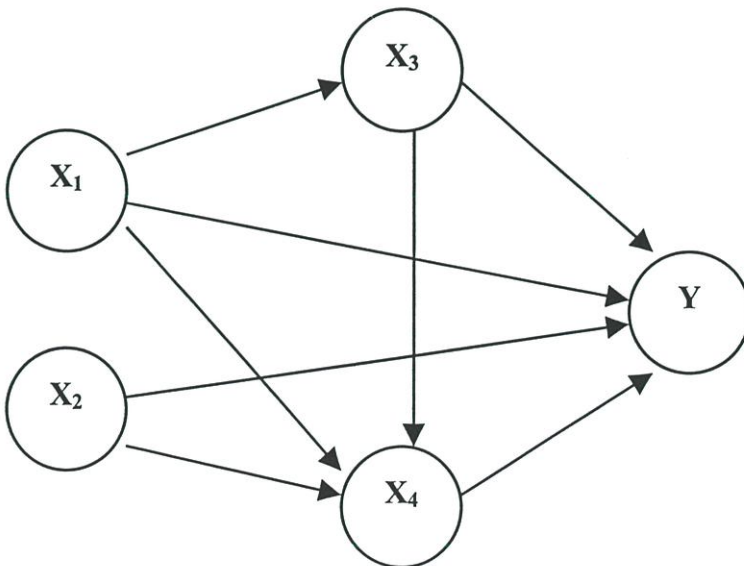
1. การกำหนดข้อมูลจำเพาะของรูปแบบ (Specification of the Model) การวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรลนั้น สามารถวิเคราะห์ได้ทั้งรูปแบบที่มีตัวแปรแฝงหรือตัวแปรสังเกตได้ วิเคราะห์ได้ทั้งข้อมูลที่เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางเดียวและความสัมพันธ์ย้อนกลับ ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีนี้ จึงต้องกำหนดข้อมูลจำเพาะของรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรเพื่อแสดงลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปร ซึ่งสามารถกำหนดข้อมูลจำเพาะได้ 3 รูปแบบ คือ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2537 : 22)

1.1 พารามิเตอร์กำหนด (Fixed Parameter : FI) หมายถึงรูปแบบการวิจัยไม่มีเส้นแสดงอิทธิพลระหว่างตัวแปร ซึ่งสามารถกำหนดค่าความสัมพันธ์ในเมตริกซ์ด้วยสัญลักษณ์ "0"

1.2 พารามิเตอร์บังคับ (Constrained Parameters) หมายถึง รูปแบบการวิจัยมีเส้นแสดงอิทธิพลระหว่างตัวแปร และพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลนั้นเป็นค่าที่จะต้องมีการประมาณ แต่มีเงื่อนไขกำหนดให้ พารามิเตอร์บางตัวมีค่าเฉพาะคงที่ ซึ่งถ้าบังคับให้เป็น 1 ก็สามารถกำหนดค่าความสัมพันธ์ในเมตริกซ์ด้วยสัญลักษณ์ "1"

1.3 พารามิเตอร์อิสระ (Free Parameters : FR) หมายถึง พารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าและไม่ได้บังคับให้มีค่าอย่างใดอย่างหนึ่ง ใช้สัญลักษณ์ " * "

การกำหนดข้อมูลจำเพาะสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของตัวแปร

รูปแบบในภาพที่ 2.4 สามารถกำหนดข้อมูลจำเพาะในรูปแบบเมตริกซ์ เพื่อนำไปคำนวณหาค่าขนาดอิทธิพล ได้ดังนี้

$$\begin{pmatrix} X_3X_1 & X_3X_2 \\ X_4X_1 & X_4X_2 \\ YX_1 & YX_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} * & 0 \\ * & * \\ * & * \end{pmatrix}$$

การกำหนดข้อมูลจำเพาะมีประโยชน์มากต่อการคำนวณด้วยโปรแกรมลิสเรล เนื่องจากการกำหนดค่าจำเพาะจะมีผลต่อการกำหนดเส้นทางหรือลูกศรตามรูปแบบที่สร้างขึ้น

2. การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของรูปแบบ (Identification of the Model)

สมการโครงสร้างที่ได้จากรูปแบบ เมื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์จะต้องมีการระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของพารามิเตอร์ก่อนที่จะมีการประมาณค่าการระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของสมการ คือ การระบุว่าสมการโครงสร้างนั้นสามารถนำมาประมาณค่าพารามิเตอร์ได้เป็นค่าเดียวหรือไม่ ถ้าจำนวนสมการโครงสร้างเท่ากับจำนวนพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่าในรูปแบบ พารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่าตัวหนึ่งจะประมาณค่าพารามิเตอร์ตัวนั้นได้เพียงค่าเดียวเท่านั้น เรียกรูปแบบนี้ว่ารูปแบบระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวได้พอดีหรือรูปแบบระบุพอดี (Just Identified Model) ถ้าจำนวนสมการมากกว่าจำนวนพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่าในรูปแบบ เรียกรูปแบบนี้ว่า รูปแบบระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวเกินพอดี หรือรูปแบบระบุเกินพอดี (Over Identified Model) และถ้าจำนวนสมการน้อยกว่าจำนวนพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่าเรียกรูปแบบนี้ว่า รูปแบบระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวไม่พอดี (Under Identified Model) ซึ่งรูปแบบที่ระบุเกินพอดี และรูปแบบที่ระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวไม่พอดีนี้สามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ได้ การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวไม่พอดีนี้สามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ได้ การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวช่วยทำให้ทราบล่วงหน้าว่ารูปแบบนั้นประมาณค่าพารามิเตอร์ได้หรือไม่ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 37)

3. การประมาณค่าพารามิเตอร์จากรูปแบบ (Parameter Estimation from the Model)

การประมาณค่าพารามิเตอร์ คือการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยการแก้สมการโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อหาค่าพารามิเตอร์ ซึ่งเป็นตัวที่ไม่ทราบค่าในสมการ ซึ่งการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรลสามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ได้ 6 วิธีด้วยกัน คือ

3.1 วิธีกำลังสองน้อยที่สุดไม่ถ่วงน้ำหนัก (Unweighted Least Squares : ULS)

3.2 วิธีกำลังสองน้อยที่สุดวางนัยสำคัญ (Generalized Least Squares : GLS)

3.3 วิธีความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood : ML)

3.4 วิธีกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนักทั่วไป (Generally Weighted Least Squares : WLS)

3.5 วิธีกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนักแนวทแยง (Diagonally Weighted Least Squares : DWLS)

3.6 วิธีใช้ตัวแปรเป็นเครื่องมือ (Instrumental Variable : IV) และวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสองขั้น (Two-Stage Least Squares : TSLS)

ผู้วิจัยเลือกวิธีความเป็นไปได้สูงสุด (ML) ในการประมาณค่าพารามิเตอร์จากรูปแบบ เพราะเป็นวิธีที่แพร่หลายมากที่สุด วิธีประมาณค่าทำได้โดยการสมมติค่าพารามิเตอร์ขึ้นมาชุดหนึ่งแล้วหาค่าความเป็นไปได้ที่จะได้ค่าสังเกตของตัวแปรจากประชากรกลุ่มที่สมมติค่าพารามิเตอร์ไว้ นั่นซึ่งจะต้องทำการคำนวณทวนซ้ำ (Iteration) หลายครั้งจนกว่าค่าพารามิเตอร์ที่ได้จะมีค่าเข้าใกล้ค่าพารามิเตอร์ที่เป็นจริง (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 39-44)

4. การทดสอบความสอดคล้องหรือความเที่ยงของรูปแบบ (Validation of the Model)

การทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบเป็นการทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบด้วยโปรแกรมวิเสลสามารถตรวจสอบได้ 5 วิธีคือ

4.1 ใช้ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและสหสัมพันธ์ของค่าพารามิเตอร์ (Standard Errors and Correlations of Estimates)

4.2 ใช้ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Multiple Correlations and Coefficients of Determination) ค่าสถิติเหล่านี้มีค่าไม่เกิน 1 และค่าที่สูงแสดงว่าโมเดลมีความเที่ยงตรง

4.3 ใช้ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Measures) ค่าสถิตินี้ใช้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบเป็นภาพรวมทั้งรูปแบบ ไม่ใช่เป็นการตรวจสอบเฉพาะค่าพารามิเตอร์แต่ละตัวเหมือนสองวิธีแรก นอกจากนี้ยังเปรียบเทียบรูปแบบที่แตกต่างกันสองรูปแบบได้ด้วยว่า รูปแบบใดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่ากัน มี 4 ประเภท คือ

4.3.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistic) รูปแบบที่มีความสอดคล้องก็คือรูปแบบที่มีค่าสถิติไค-สแควร์ต่ำหรือเข้าใกล้ศูนย์มากที่สุด

4.3.2 ดัชนีวัดความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index : GFI) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ถ้าดัชนี GFI เข้าใกล้ 1 แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องหรือกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4.3.3 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI) ได้จากการนำดัชนี GFI มาปรับแก้ขึ้นเนื่องมาจากการปรับรูปแบบตามจำนวนตัวแปร มีคุณสมบัติเหมือนดัชนี GFI

4.3.4 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Squared Residual : RMR) ใช้เปรียบเทียบรูปแบบสองรูปแบบเฉพาะกรณีที่เป็นกรเปรียบเทียบข้อมูลชุดเดียวกัน ค่าดัชนี RMR ยิ่งเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4.4 การวิเคราะห์เศษเหลือหรือความคลาดเคลื่อน (Analysis of Residuals) เป็นการวิเคราะห์ความสอดคล้องที่ควรวิเคราะห์ควบคู่กับดัชนีตัวอื่นๆ มีหลายแบบด้วยกัน คือ

4.4.1 เมตริกซ์ความคลาดเคลื่อนในการเทียบความกลมกลืน (Fitted Residuals Matrix) หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนทั้งในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนในรูปแบบคะแนนมาตรฐานไม่ควรมีค่าเกิน 2.00 ถ้าเกินต้องปรับรูปแบบการวิจัย

4.4.2 คิวพล็อต (Q-Plot) เป็นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนกับค่าควอไทล์ปกติ (Normal Quantiles) ถ้ากราฟมีความชันมากกว่าเส้นทะแยงมุม แสดงว่ารูปแบบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4.5 ดัชนีดัดแปรรูปแบบ (Model Modification Index) มีประโยชน์ในการตัดสินใจปรับรูปแบบการวิจัยให้ดีขึ้น ถ้าดัชนีดัดแปรรูปมีค่าที่ไม่เข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่ารูปแบบนั้นยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้อีก (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 44-52)

5. การปรับรูปแบบ (Model Adjustment)

ค่าดัชนีดัดแปรรูปแบบเป็นค่าที่บ่งว่า รูปแบบที่กำหนดหรือตั้งตามทฤษฎีนั้นสามารถทำการเปลี่ยนแปลงรูปแบบให้สอดคล้องกับความเป็นจริงอีกได้หรือไม่ โดยค่าดัชนีดัดแปรรูปแบบต้องมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แต่ถ้าค่าที่ได้มากกว่าหรือน้อยกว่าศูนย์ก็อาจต้องทำการการดัดแปรรูปของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยการพิจารณาเส้นทางอิทธิพลของตัวแปรเหตุที่มีต่อตัวแปรผลซึ่งอาจจะเพิ่มหรือลดเส้นทางอิทธิพลก็ได้ แล้วทำการวิเคราะห์เส้นทางตั้งแต่แรกอีกครั้งหนึ่ง ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกว่าดัชนีแปรรูปมีค่าเป็นศูนย์หรือเข้าใกล้ศูนย์ จึงจะสามารถนำค่าประมาณขนาดอิทธิพลไปใช้ในการอธิบายรูปแบบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลได้

6. การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล (Translation of Results Analysis)

ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางหรือขนาดอิทธิพลที่ได้จากการคำนวณที่นำมาใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลได้ก็คือ ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (β หรือ P_{ji}) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น เพื่อนำค่าประมาณสัมประสิทธิ์เส้นทางมาแทนค่าในรูปแบบซึ่งบอกทั้งขนาดและทิศทางของ

ตัวแปรเหตุต่อตัวแปรผล โดยทิศทางของความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลนั้นมี 2 ประเภท คือ อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม (มณู ดอนมอญ. 2540 : 28–29)

2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ชวาล แพร์ตกุล (2517 : 12–14) ให้ความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง การตรวจสอบความรู้ทักษะและสมรรถภาพทางสมองด้านต่างๆ ที่นักเรียนได้จากการอบรมสั่งสอนของครู แบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะทำหน้าที่วัดว่าเด็กเรียนรู้มากน้อยเพียงใด โดยแบบทดสอบชนิดนี้ต้องการวัดว่าครูได้ใช้เนื้อหาวิชาไปกระตุ้นสมองเด็กให้งอกงามตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้มากน้อยเพียงใด โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) ซึ่งหมายถึง แบบสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ ความสามารถ ทักษะเกี่ยวกับด้านวิชาการที่เด็กได้เรียนรู้มาในอดีตว่ารับรู้ได้มากน้อยเพียงใด

ไพศาล หวังพานิช (2523 : 137) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ ที่เกิดจากการฝึกฝนหรือการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือสัมฤทธิ์ผลของบุคคลที่ว่า เรียนแล้วรู้เท่าใด มีความสามารถชนิดใด

สุนันท์ ศลโกสุม (2525 : 129) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมหรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือระดับความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนแล้วรู้เท่าใด มีความสามารถชนิดใด

สุภวรรณ พันธุ์จันทร์ (2534 : 14) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการที่จะพยายามที่จะเข้าใจถึงความรู้ ซึ่งเกิดจากการทำงานที่ประสานกันและต้องอาศัยความพยายามอย่างมากทั้งองค์ประกอบที่เกี่ยวกับสติปัญญาและองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา แสดงออกมาในรูปของความสำเร็จที่สามารถสังเกตและสามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยาหรือแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ต่างๆ ไป

รัตนา เมืองขลา (2536 : 13) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับหลังจากการเรียนรู้อวิชานั้นๆ แล้ว ซึ่งจะทราบได้ว่ามีปริมาณมากน้อยเพียง

โต โดยพิจารณาจากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือได้จากการสังเกต พฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่นๆ

อภิญา เจิมประไพ (2538 : 21) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถแสดงออกซึ่งความสำเร็จของบุคคลในการเข้าถึงความรู้ใดๆ ซึ่งสามารถวัดด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทั่วไป

นริศา อุปกุล (2539 : 15) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จ หรือการบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาตัวหนึ่ง ซึ่งใช้ประโยชน์ในการจัดชั้นเรียน (Placement) การวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน (Diagnosis) การวัดความก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ (Change) การทำนายหรือพยากรณ์ (Prediction) และเพื่อการประเมิน (Evaluation)

ศศิธร ศรีวิเชียร (2539 : 34) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้แสดงออกซึ่งความสำเร็จของบุคคลอันเป็นผลที่เกิดจากการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถวัดได้โดยการใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์

ธีระยุทธ รัชชะ (2544 : 15) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้วิชาต่างๆ ทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ซึ่งความสำเร็จด้านการเรียนนี้ต้องอาศัยความพยายามและความสามารถเฉพาะบุคคลเมื่อเทียบกับเกณฑ์ สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบ หรือการสังเกต

Anastasi (1968 : 107) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางด้านสติปัญญา และสิ่งที่ไม่ใช่ด้านสติปัญญา เช่น องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ

Eysenck and Meilli (1972 : 16) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่ได้จากการเรียนที่อาศัยความสามารถเฉพาะบุคคล สำหรับตัวที่บ่งชี้เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ เช่น การสังเกต การตรวจการบ้าน หรืออาจได้มาในรูปของคะแนนจากโรงเรียนที่อาศัยวิธีที่ซับซ้อนและระยะเวลามากหรืออาจใช้การวัดด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

Good (1973 : 7) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้หรือทักษะที่เกิดจากการได้เรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้มาจากการทดสอบของครูผู้สอนหรือผู้ที่รับผิดชอบด้านการสอน

จากความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะ และความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมหรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของบุคคลว่าเรียนรู้ได้เท่าไร

2.5.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น มีผู้สนใจศึกษาและพัฒนารูปแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลายท่านด้วยกัน ดังนี้

Gagne (อ้างในทศพล สังข์ทิตนุ. 2533 : 10) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ว่า ในกระบวนการเรียนรู้ใดๆ มีองค์ประกอบ 2 ประการเท่านั้น ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ องค์ประกอบด้านพันธุกรรม และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านพันธุกรรม เป็นส่วนที่บุคคลได้รับปัจจัยทางชีววิทยาซึ่งมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่หลายองค์ประกอบด้วยกัน แต่ที่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาให้ความสนใจเป็นพิเศษ ได้แก่ สติปัญญา และความถนัด สติปัญญาเป็นความสามารถทางสมอง ซึ่งเกี่ยวข้องอยู่กับความสามารถในการปรับตัว สถานการณ์ใหม่ และเป็นที่ยอมรับกันว่าสติปัญญาของคนนั้นได้รับการถ่ายทอดออกมาทางพันธุกรรม แต่ยังมีองค์ประกอบบางอย่างเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น ประสบการณ์การเรียนรู้ และความสนใจ สำหรับความถนัดที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ความถนัดเชิงภาษา ความถนัดเชิงเหตุผล ความถนัดเชิงมิติ ความถนัดเชิงความจำ และความถนัดเชิงตัวเลข

2. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนที่บุคคลได้รับจากการเรียนรู้ สังคม และองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น แบ่งได้ 3 ด้านด้วยกัน คือ

ด้านที่ 1 องค์ประกอบที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและเศรษฐกิจของผู้เรียน

ด้านที่ 2 องค์ประกอบที่เกี่ยวกับโรงเรียนและบุคลิกภาพโดยส่วนรวมของครู

ด้านที่ 3 องค์ประกอบที่เกี่ยวกับคุณภาพการรับรู้ของผู้เรียน

Prescott (1961 : 14-51) ได้ทำการศึกษาเรื่องเด็กติดต่อกันเป็นเวลา 30 ปี โดยใช้ความรู้ ชีวศึกษา สังคมวิทยา จิตวิทยา และการแพทย์ ประกอบการวิจัย ได้สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย รวมถึงลักษณะท่าทางต่างๆ ทางด้านร่างกาย

2. องค์ประกอบทางด้านความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว

3. องค์ประกอบทางด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความเป็นอยู่ของสมาชิกภายในครอบครัว และฐานะทางด้านเศรษฐกิจของทางบ้าน

4. องค์ประกอบทางด้านความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อน ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเพื่อนในวัยเดียวกันในการทำกิจกรรมต่างๆ

5. องค์ประกอบทางการพัฒนาแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจในสิ่งต่างๆ

6. องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ การแสดงอารมณ์ การปรับตัว

Carroll (1963 : 723 - 733) ได้เสนอแบบจำลองของการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนว่าประกอบด้วย องค์ประกอบภายใน และองค์ประกอบภายนอก ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบภายใน มี 3 ประการ คือ

1. ความถนัดทางการเรียน เป็นความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคลที่สามารถจะเรียนได้ดีในบางวิชา

2. ความสามารถที่จะเข้าใจคำสอน ซึ่งเป็นส่วนผสมผสานกันระหว่างเขาวนปัญญาทั่วไปและความเข้าใจภาษา เป็นความสามารถที่จะเรียนรู้ได้เร็วเข้าใจคำอธิบายของครู สามารถตอบปัญหา เกี่ยวกับเนื้อหาวิชานั้นๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว

3. การอุทิศเวลาให้กับการเรียน เป็นความพยายามของผู้เรียนที่จะทุ่มเทความเข้าใจ ความสนใจ และเวลาให้กับการเรียนอย่างจริงจัง

องค์ประกอบภายนอก มี 2 ประการ คือ

1. ความเหมาะสมของระยะเวลาที่โรงเรียนจัดการศึกษาให้ตามความสามารถของแต่ละคน คือ จัดระยะเวลาให้พอเหมาะกับการเรียนในวิชานั้น เช่น ไม่จัดเวลาเรียนคณิตศาสตร์ติดต่อกันเกินกว่าหนึ่งคาบ หรือไม่จัดเวลาเรียนให้นักเรียนมากเกินไปจนนักเรียนไม่สามารถที่จะรับได้ เป็นต้น

2. ประสิทธิภาพในการสอน เป็นประสิทธิผลซึ่งผู้เรียนจะได้รับผลสำเร็จในการเรียนอันเป็นผลจากครูผู้สอนและการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหาร

Bloom (อ้างใน สุภาพรรณ โคตรจรัส. 2524 : 11-12) ได้ทำการวิจัยและเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนโดยกล่าวถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3 องค์ประกอบ คือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ซึ่งหมายถึง ความสามารถทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยความถนัดและพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน

2. คุณลักษณะทางด้านจิตพิสัย หมายถึง สภาพการณ์หรือแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ ซึ่งได้แก่ ความสนใจและเจตคติที่มีต่อเนื้อหาวิชา โรงเรียน และระบบการเรียน ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และลักษณะซึ่งเป็นคุณลักษณะต่างๆ ทางด้านจิตพิสัย ซึ่งบางอย่างอาจเปลี่ยนแปลงได้ บางอย่างยังคงอยู่

3. คุณภาพของการสอน หมายถึง การได้รับคำแนะนำการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมสร้างของครู การแก้ไขข้อผิดพลาด และรู้ว่าตนเองกระทำได้ถูกต้องหรือไม่

ประหยัดศรี เกื่อนศิริ (2536 : 13) ได้แบ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเอาไว้ 2 ด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ประกอบด้วย
  - 1.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญา ได้แก่ เขาวนปัญญา ความถนัด
  - 1.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียน
2. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย
  - 2.1 สิ่งแวดล้อมทางครอบครัว
  - 2.2 ฐานะทางด้านเศรษฐกิจ
  - 2.3 คุณภาพทางการเรียนการสอน

ธีระยุทธ รัชชะ (2544 : 16-17) ได้สรุป องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางด้านศิลปะ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบที่เกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ประกอบด้วย
  - 1.1 ฐานะทางด้านเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
  - 1.2 การสนับสนุนของผู้ปกครอง
  - 1.3 อาชีพของผู้ปกครอง
2. องค์ประกอบที่เกี่ยวกับปัจจัยทางสถานศึกษา ประกอบด้วย
  - 2.1 คุณภาพการเรียนการสอน
  - 2.2 ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
3. องค์ประกอบที่เกี่ยวกับปัจจัยคุณลักษณะของผู้เรียน ประกอบด้วย
  - 3.1 ความรู้พื้นฐานทางด้านศิลปะ
  - 3.2 ความถนัดทางด้านศิลปะ
  - 3.3นิสัยทางการเรียน
  - 3.4 ความคิดสร้างสรรค์

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการ นักจิตวิทยา และงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า มีตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากมายซึ่งสามารถแยกได้เป็น 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน องค์ประกอบด้านสถานศึกษา และองค์ประกอบด้านคุณลักษณะของผู้เรียน

2.5.2.1 องค์ประกอบด้านผู้เรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความถนัดทางศิลปะ

Super (1949 : 58–59) ความถนัดเป็นลักษณะรวมๆ ที่ทำให้บุคคลหนึ่งสามารถเรียนรู้ได้ ความถนัดไม่จำเป็นต้องเป็นสภาวะอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่ควรเป็นสภาวะหลายอย่างมารวมกันในตัวบุคคล

Remmer and Gagne (1955 : 218) กล่าวว่า ความถนัดเป็นลักษณะปัจจุบันของบุคคล ซึ่งสามารถทำนายสัมฤทธิ์ผลในอนาคตของบุคคลได้

Carroll (1963 : 723–724) ให้นิยามความถนัดว่าเป็นจำนวนเวลาที่ผู้เรียนต้องการใช้ในการเรียน ยิ่งต้องการเวลาเรียนน้อยก็ยิ่งมีความถนัดสูง การที่ผู้เรียนมีความถนัดแตกต่างกัน ความต้องการเวลาเรียนจึงแตกต่างกัน แต่เวลาที่ครูสอนแต่ละครั้งในชั้นเรียนจะเท่ากันสำหรับเด็กทุกคน ผู้ที่มีความถนัดสูงจะเรียน ได้มากกว่าผู้ที่มีความถนัดต่ำ จึงส่งผลให้เกิดความแปรปรวนในการเรียน

Green and Gerberich (1953 : 31) กล่าวว่า ความถนัด หมายถึง ศักยภาพของบุคคล ที่ทำให้ประสบความสำเร็จในงานสายต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้น เพื่อทำให้คุ้นเคยกับงานสาขานั้นๆ

David (1964 : 126–127) กล่าวว่า ความถนัด หมายถึง ความสามารถขั้นพื้นฐานทางด้านต่างๆ หรือหลายๆ อย่างรวมกันในการใช้ทำนายผลการกระทำในเกณฑ์ที่กำหนดให้

Freeman (1965 : 431) กล่าวว่า ความถนัด หมายถึง ผลรวมของคุณลักษณะต่างๆ ของบุคคลที่แสดงว่าบุคคลนั้นมีสมรรถภาพ ความสามารถที่จะเรียน รวมทั้งการฝึกอบรม เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เฉพาะอย่าง ทักษะหรือการตอบสนองที่มีแบบแผนต่างๆ ดังตัวอย่างของความสามารถในการพูด ภาษา ความสามารถที่จะเป็นนักดนตรี หรือความสามารถที่จะทำงานทางด้านเครื่องกลได้ เป็นต้น

Kelly (1969 : 16–17) กล่าวว่า ความถนัด หมายถึง ความสามารถในการกระทำและได้แยกความถนัดออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. ความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitude) ประกอบด้วย ความสามารถทางภาษา (Verbal) และคณิตศาสตร์ (Mathematical)

2. ความสามารถเชิงเสมียน (Clerical Aptitude) คือ ความสามารถที่จะใช้ความละเอียดและความเร็วในการทำงานพิมพ์ดีด ชวเลข

3. ความถนัดทางดนตรี (Musical Aptitude) คือ ความสามารถในการเรียนและเล่นดนตรีได้ดี

4. ความถนัดทางศิลปะ (Art Aptitude) คือ ความสามารถที่จะสร้างสรรค์งานศิลปะ และสุนทรียภาพ

5. ความถนัดเชิงกล (Mechanical Aptitude) คือ ความสามารถในการใช้เครื่องมือ และเข้าใจหลักการทางเครื่องจักรกล

6. ความถนัดทางด้านกีฬา (Athletic Aptitude) คือ ความสามารถในด้านร่างกายที่จะเล่นกีฬาประเภทต่างๆ ได้

Jordan (1953 : 299-306) กล่าวว่า ความถนัดทางศิลปะมีการวัด 2 ด้าน คือ ความสามารถหรือความซาบซึ้งทางด้านศิลปะ (Capacity or Artistic Appreciation) และผลสัมฤทธิ์ทางด้านศิลปะ (Achievement) การวัดความสามารถหรือซาบซึ้ง นั้นสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบความถนัดทางศิลปะ ซึ่งเป็นแบบทดสอบให้ผู้ตอบตัดสินใจด้านความงามทางศิลปะ (Art Judgment) โดยให้เลือกภาพที่ดีที่สุดและมีความงามที่สุดจากภาพที่กำหนดให้ ส่วนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านศิลปะ เป็นการวัดว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างในวิชาศิลปะ การวัดประเภทนี้มักจะให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น ให้อวดหรือระบายสีตามคำสั่ง หรือตามจินตนาการของตนเอง

Anastasi (1968 : 402) ความถนัดทางศิลปะ หมายถึง ความสามารถทางการบูรณาการทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Organization) ของบุคคลต่างๆ ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบทดสอบการตัดสินใจทางศิลปะ (Art Judgment)

Meier (1970 : 125) กล่าวว่า ความถนัดทางศิลปะ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ประการ คือ ทักษะทางการใช้มือ (Manual Skill) ความสามารถในการสนใจงานได้ระยะยาว (Volition Perseveration) เขาวินิจฉัยเชิงสุนทรียะ (Aesthetic Intelligence) ความคล่องในการรับรู้ (Perceptual Facility) จินตนาการสร้างสรรค์ (Creative Imagination) และการตัดสินใจเชิงสุนทรียะ (Aesthetic Judgment)

วิญญา วิศาลาภรณ์ (2522 : 2) กล่าวว่า ความถนัด เป็นลักษณะความสามารถเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านซึ่งเกิดจากการฝึกฝน โดยมีเขาวินิจฉัยเป็นพื้นฐานของความถนัดอีกทั้งเขาวินิจฉัยยังเป็นการวัดความสามารถที่ติดตัวมาในอดีต แต่การวัดความถนัดเป็นการวัดความสามารถเพื่อจะทำนายอนาคตว่าบุคคลผู้นั้นสามารถเรียนอะไรได้เป็นผลสำเร็จ

อารี สุทธิพันธุ์ (2514 : 13) กล่าวว่า ความถนัดเชิงศิลปะ หมายถึง ระดับความชำนาญหรือทักษะ (Skill) ของบุคคลที่เขาอาจจะได้ต่อการลำดับประสบการณ์และการถ่ายทอดตามจินตนาการให้เป็นวัตถุที่มีสุนทรียภาพ ศิลปินแต่ละคนย่อมมีวิธีการทำงานตามลำดับขั้นเฉพาะตัวตามประสบการณ์ที่ตนเคยได้รับการฝึกฝนปฏิบัติมา

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 63) กล่าวว่า ความถนัดทางศิลปะเกิดจากความขยันหมั่นฝึกฝนและสร้างงานศิลปะอันจะก่อให้เกิดความคล่องตัวในการคิดและแสดงออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งความชำนาญในการสร้างสรรค์รูปแบบ การลากเส้น ระบายสี จัดนำหน้าสี และการสร้างความกลมกลืน เป็นต้น

ชูศรี เกิดศิลป์ (2532 : 48) พบว่าความถนัดทางการเรียนมีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วิมลรัตน์ คล้ายเนียม (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบของผลการเรียนโปรแกรมวิชาบริหารธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อผลการเรียนได้แก่ความถนัดด้านภาษา

ประเสริฐ เทพศร (2536 : 61) พบว่าความถนัดทางการเรียนด้านภาษามีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

มิญช์มนัส วรรณมรินทร์ (2544 : 90) พบว่าความถนัดทางภาษา เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าความถนัดทางศิลปะ มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า ความถนัดทางศิลปะส่งผลโดยตรง กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. นิสัยทางการเรียน

นิสัยในการเรียนเป็นตัวแปรที่สำคัญอีกตัวแปรหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เนื่องจากนิสัยในการเรียน เป็นพฤติกรรมทางด้านการเรียน ที่นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ วิธีการเรียนเป็นลักษณะของพฤติกรรมแบบหนึ่ง และเป็นส่วนหนึ่งของนิสัยในการเรียน

นักการศึกษาและนักวิจัยหลายท่านได้ให้ความหมายของนิสัยในการเรียนไว้ดังนี้

Maddox (1963 : 16) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียนนั้น หมายถึง พฤติกรรมใดๆ ที่ทำให้นักบุคคลเกิดความพอใจพฤติกรรมนั้นก็จะได้รับการกระทำซ้ำๆ จนกลายเป็นนิสัยที่ติดตัวบุคคลนั้น การที่จะประสบความสำเร็จทางการเรียนนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลเท่านั้นแต่ยังขึ้นอยู่กับ การเรียน เพราะความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านสมรรถภาพ (Capacity) ในการทำงานและการเรียนนั้นสามารถกำหนดได้โดยการใช้ความมานะพยายาม

Wrenn and Larsen (1969 : 5-11) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียน นักศึกษา ประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ประกอบด้วยสมาธิในการเรียน วิธีการอ่านและการจัดคำบรรยาย การวางแผนการเรียนหรือการแบ่งเวลาเรียน การทบทวนบทเรียน และเจตคติที่มีต่อการเรียน

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจและมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมนี้ประกอบด้วย ความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียนและการจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ตลอดจนมีความคิดริเริ่ม

ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541 : 12) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออกที่เกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียน โดยเฉพาะวิธีการเรียน การรู้จักใช้เวลาว่าง ซึ่งปฏิบัติอยู่เป็นประจำ

สำหรับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียนนั้น ได้มีผู้ทำวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

Maddox (1963 : 6) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า นิสัยทางการเรียนและวิธีการเรียนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน

Smith (1970 : 21-35) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกิจนิสัยในการเรียน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนสามารถประหยัดเวลาได้ 1 ใน 3 ถึง 1 ใน 4 ของเวลาที่เคยใช้ ถ้ารู้จักสร้างนิสัยในการเรียนที่ดีและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ คือ วางแผนในการเรียนและทำงานให้มีประสิทธิภาพโดยการกำหนดตารางในการเรียน ตั้งสมาธิอย่างแน่วแน่ ทำงานที่มอบหมายให้เสร็จในแต่ละวัน ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลา

Annis and Kent (1978 : 92-95) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคทางการเรียนวิธีการเรียนที่ชอบ ความคุ้นเคยในการอ่านเรื่องที่กำหนดให้ โดยศึกษากับนักศึกษาวิทยาลัยจำนวน 262 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเวลาทบทวนก่อนการสอบได้คะแนนดีกว่ากลุ่มที่ไม่มีเวลาทบทวน

สมสรร วงษ์อยู่น้อย (2524 : 137-150) ได้ทำการศึกษสาเหตุของการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2513 และ 2514 จำนวน 161 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นรายกรณี ผลการศึกษาว่า สาเหตุที่นิสิต นักศึกษา ต้องออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน เพราะวิธีการเรียนของนิสิตนักศึกษาเอง คือ การแบ่งเวลาไม่เหมาะสม ไม่มีความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน

ดวงกมล มลารัตน์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนายเรืออากาศ ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนายเรืออากาศ คือ การเตรียมตัวก่อนการสอบและการวางแผนในการเรียน

ศรีนวล วรรณสุธี (2536 : 95) ได้ศึกษารูปแบบองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ตั้งใจเรียนจะทำให้สามารถเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ที่ดี จึงทำให้ผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนสูงขึ้น และความตั้งใจเรียนยังเป็นอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุวิมล อุดรรัตน์ไพโร (2536 : 81) พบว่าความตั้งใจเรียนมีอิทธิพลโดยตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้ประเสริฐ เทพศร (2536 : 69) และสมลวย สุตยไท (2541 : 68) ยังพบว่าความตั้งใจเรียนมีอิทธิพลโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ธีระยุทธ รัชชะ (2544 : 36) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางด้านศิลปะ ของนักศึกษา เพราะการเรียนที่ดีต้องมีนิสัยทางการเรียนที่ดีด้วย คือ ต้องรู้จักแบ่งเวลา และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตั้งใจเรียน รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี

มิญช์มนัส วรรณมรินทร์ (2544 : 91) พบว่าความตั้งใจเรียน เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่านิสัยทางการเรียน มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า นิสัยทางการเรียนส่งผลโดยตรงและทางอ้อมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ความคิดสร้างสรรค์

ในปัจจุบันการแข่งขันมีมากขึ้น ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงย่อมประสบผลสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าคนทุกคนต้องมีความคิดสร้างสรรค์ แต่อย่างน้อยไม่เท่ากัน ซึ่งในเรื่องความคิดสร้างสรรค์นั้น ได้มีผู้ให้ความคิดเห็นไว้หลายท่านดังนี้

กิลฟอร์ด (Guilford) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสมรรถภาพทางสมอง ความคิดสร้างสรรค์ ได้อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดอเนกนัย (Divergent Thinking) คือความคิดหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม คิดกว้างไกล ซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้ จะนำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมถึงการเกิดค้นพบวิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จด้วย และเขาได้อธิบายเพิ่มเติมถึงความคิดอเนกนัยว่า ประกอบด้วย ลักษณะความคิดริเริ่ม (Originality) ความคล่องในความคิด (Fluency) ความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility) และความคิดละเอียดลออ (Elaboration) ลักษณะของความคิดอเนกนัยจะเป็นหนทางให้ค้นพบความคิดที่มีคุณภาพหรือความคิดสร้างสรรค์ (อารี รังสินันท์. 2529 : 3)

Torrance (1962 : 16) ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดสร้างสรรค์ผลิตผล หรือสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ที่ไม่รู้จักมาก่อน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ อาจเกิดจากการรวมเอาความรู้ต่างๆ ที่ได้จากประสบการณ์เดิมแล้วเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ๆ สิ่งที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์อย่างแท้จริง อาจออกมาในรูปของผลิตภัณฑ์ศิลปะ วรรณคดี วิทยาศาสตร์หรืออาจเป็นเพียงกระบวนการเท่านั้น

Taylor (1964 : 108-109) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่า เป็นความสามารถที่จะคิดย้อนกลับ เพื่อการแก้ปัญหาในทางใหม่ ซึ่งเสนอว่าความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วย ความคล่องแคล่วในการคิด เป็นการกระตุ้นความคิดจากภายใน และร่วมกันใช้ความคิด

เหล่านี้เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและความมั่นใจมากขึ้น ความคิดยืดหยุ่น เป็นการพิจารณาปัญหาได้หลายแง่ และความคิดริเริ่มเป็นการคิดพิจารณาสิ่งต่างๆ ในทางที่แปลก

อารีย์ รังสินันท์ (2535 : 4) อธิบายไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะอเนกนัย อันนำไปสู่การค้นพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดค้นดัดแปลงปรุงแต่ง จากความคิดเดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ซึ่งรวมทั้ง การประดิษฐ์คิดค้น พบสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการคิด ทฤษฎี หลักการได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้นี้มิใช่เพียงแต่คิดในสิ่งที่เป็นไปได้ หรือสิ่งที่เป็เหตุผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่ แต่ต้องควบคู่กันไปกับความพยายามที่จะสร้างความคิดฝันหรือจินตนาการให้เป็นไปได้ หรือเรียกว่าเป็นจินตนาการประยุกต์นั่นเอง

มานพ ถนอมศรี (อ้างใน ครรชิต นิสวอนุตรพันธ์. 2540 : 7) พ่อแม่ผู้ปกครองจึงเป็นเป้าหมายสำคัญในการปลูกฝังเรื่องราวของความคิดสร้างสรรค์ โดยผ่านกระบวนการศิลปะ การเข้าใจในความคิดพัฒนาการถ่ายทอดของเด็กแต่ละวัยของผู้ใหญ่ จะเป็นสิ่งช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์อันมาอยู่ในตัวเด็กทุกคนโดยธรรมชาติได้รับการพัฒนาและเกิดประโยชน์แก่ตัวเด็กได้มากที่สุด จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องราวเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาศิลปะด้วยกลวิธีระดมสมองของ วิรัตน์ คุ้มคำ (อ้างใน ครรชิต นิสวอนุตรพันธ์. 2540 : 8) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศของการสอนที่เป็นประชาธิปไตยส่งเสริมให้เด็กได้ร่วมกันแสดงความคิดสร้างสรรค์พัฒนาสูงได้ ซึ่งได้สอดคล้องกับผลจากการศึกษาต่างๆ พบว่าการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กจะได้รับการส่งเสริม เมื่ออยู่ในภาวะที่มีความเป็นอิสระในการแสดงออก Rogers (อ้างใน วิรัตน์ คุ้มคำ. 2535 : 78-80) เรียกสภาวะดังกล่าวนี้ว่า สภาวะที่บุคคลมีความรู้สึกปลอดภัยทางจิต (Psychological Safety) และมีความอิสระทางจิต (Psychological Freedom) ซึ่งหมายถึงสภาวะที่บุคคลมีความรู้สึกว่ามีอิสระในการแสดงความคิดและความคิดที่ตนเองแสดงออกมานั้น จะได้รับการยอมรับโดยไม่มี การประเมินหรือตัดสิน การที่ผู้ปกครองได้สนับสนุนและส่งเสริมความรู้ทางทฤษฎี ส่งเสริมการแสดงออกทางด้านทักษะและเจตคติ ส่งเสริมด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานและส่งเสริมด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพของตัวเองได้มากยิ่งขึ้น และส่งผลให้นำไปสู่การพัฒนาชีวิต สังคม และการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามให้แก่เด็กด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การรู้คุณค่าศิลปะ การรักษาความสะอาด ความสวยงาม มีระเบียบวินัยและเป็นผู้มีรสนิยมที่ดี เด็กจะเจริญเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพ และเสริมสร้างสังคมให้เจริญรุ่งเรืองตลอดไป

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า ความคิดสร้างสรรค์ส่งผลโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. เจตคติต่อวิชาศิลปะ

เจตคติ หมายถึง ท่าทีความคิดเห็น ความรู้สึกเอนเอียงทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ภายหลังจากการที่บุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น พฤติกรรมเช่นนี้อาจไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสังเกต วัดได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อสิ่งนั้น โดยแสดงออกให้เห็นได้ในลักษณะความเชื่อ ท่าทาง ความคิดเห็น ซึ่งอาจแบ่งได้ 3 ลักษณะ(สมบุญ ชาติพงษ์. 2519 : 14)

1. เจตคติเชิงนิมมาน เป็นการแสดงออกในลักษณะความพึงพอใจ เห็นด้วยชอบสนับสนุน ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ

2. เจตคติเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงข้ามกับเจตคติเชิงนิมมาน เช่น ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินดี ไม่ร่วมมือ ไม่ทำตาม

3. เจตคติที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งเจตคติเชิงนิมมานและเจตคติเชิงนิเสธ แต่อยู่ระหว่างกลางไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น รู้สึกเฉยๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด เป็นต้น

สุขุม บัวมาศ (2530 : 12) ให้ความหมายของทัศนคติต่อวิชาศิลปะว่า หมายถึงความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อวิชาศิลปะตามคุณลักษณะดังนี้ ความสนใจในวิชาศิลปะ ความรู้สึกชอบและความสามารถในการทำงานศิลปะ การมองเห็นคุณค่าของวิชาศิลปะ ความสนุกสนานในการเรียน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การมองเห็นคุณค่าของการสร้างสรรค์ การนำศิลปะไปใช้ และความรู้สึกภูมิใจในงานศิลปะของตนเอง

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2522 : 32) ได้ศึกษาถึงนิสัยและเจตคติในการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้คะแนนนิสัยและเจตคติสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ผลการวิจัยของปาจริย์ วัชชวัลคุ (2527 : 70) พบว่า ทัศนคติต่อวิชาที่เรียนมีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ เทพศร (2536 : 69) ที่พบว่า เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์มีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศรีนวลวรรณสุธี (2536 : 95) พบว่าเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ มีอิทธิพลทั้งโดยตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

ประเสริฐ เทพศร (2536 : 59 – 61) ได้พัฒนารูปแบบขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้แก่เจตคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์

มิญช์มันัส วรณมรินทร์ (2544 : 90) พบว่าเจตคติต่อวิชาภาษาไทย เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าเจตคติต่อวิชาศิลปะ มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า เจตคติต่อวิชาศิลปะส่งผลโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. ความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจ พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ โดยไม่ท้อถอย และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

ลัดดา สุวรรณรัตน์ (2512 : 7) ได้สรุปความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองจาก Encyclopedia of Child Care and Guidance ไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองไม่มีผู้ใดจะให้เด็กได้โดยตรงแต่สามารถจัดบรรยากาศ และโอกาสที่ความมั่นใจของเด็กจะพัฒนาขึ้นได้ หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือ และการให้คำปรึกษาหรือของบิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ถูกหลักเกณฑ์นั้น สามารถที่จะให้เด็กพัฒนาอย่างอิสระ และทำให้เด็กมีความรู้สึกได้ว่า ตัวของเขามีความสามารถที่จะจัดการกับปัญหาในชีวิตประจำวันได้ เด็กจะสามารถแก้ปัญหาได้ดีขึ้น ถ้าเขาเชื่ออย่างแท้จริงว่า เขาเป็นบุคคลที่น่าพึงพอใจ นอกจากนี้ความมั่นใจในตนเองยังเกิดเมื่อความต้องการของเด็กประสบผลสำเร็จอย่างน่าพึงพอใจ การได้รับความรักจากบิดา มารดา ครู อาจารย์ เพื่อน และคนอื่น ๆ หรือรู้สึกว่าตัวเขาเองเป็นที่พึงปรารถนาของคนอื่น มีความสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง

Smilt (อ้างในสัมพันธ์ บุญเกิด. 2523 : 23) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง การพึงพอใจในตนเอง ความภูมิใจ ในตนเองหรือการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเองจะมีในบุคคลใด มากน้อยเพียงใดนั้น สามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างตนตามอัตภาคกับตนตามปณิธาน ถ้าความขัดแย้งเกิดขึ้นมากจะเป็นเหตุให้คนรู้สึกว่ามีค่า ไม่เหมาะสม และไม่พึงพอใจในตนเอง อันหมายถึง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความวิตกกังวล ขาดความอบอุ่นใจ และชอบพึ่งผู้อื่น

สมพร พลอยงาม (2518 : 115) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า หมายถึง ความแน่ใจ ความมั่นใจหรือความกล้าหาญของบุคคลที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ

หรือเผชิญต่อความจริง ตลอดจนมีความตั้งใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จแม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่บังเกิดความท้อถอยแต่อย่างไร ยังคงตั้งใจกระทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไป โดยมั่นใจว่าตนสามารถกระทำสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ต้องไม่ยึดมั่นในความคิดเห็นของตนโดยไม่ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเลย

ซูซีฟ อ่อนโคกสูง (2516 : 25 – 28) ได้สรุปพฤติกรรมสำคัญของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ ดังนี้

1. กล้าในการคิด การพูด และการกระทำ
2. ใจค่อมั่นคง ไม่เชื่อคนง่าย มีเหตุผล
3. รอบคอบ มีแผนงาน
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ
5. กล้าเสี่ยง (กล้าได้กล้าเสีย)
6. ชอบแสดงตัว
7. ไม่วิตกกังวลจนเกินไป
8. เป็นผู้นำ
9. รักความยุติธรรม
10. ชอบช่วยเหลือหมู่คณะ
11. ชอบอิสระ ไม่โอ้อวด
12. ตั้งจุดมุ่งหมายไว้สูง และคิดว่าจะทำให้สำเร็จ
13. มีความเกรงใจและเห็นใจผู้อื่น

สุนีย์รัตน์ ฤทธิรงค์ชัยเลิศ (2530 : 13) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด หรือมโนคติ ที่บุคคลมีต่อตนเอง คนที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเองจะมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่า มีความภาคภูมิใจในความเป็นตัวของตัวเอง พึ่งพอใจและยอมรับทุกสิ่งทีประกอบเป็นตนเอง มองเห็นว่าตนมีคุณค่า มีความสามารถ และมีความสำคัญ

เลขา ปิยะอัจฉริยะ (2526 : 237 – 279) ได้กล่าวถึงความนึกคิดเกี่ยวกับตน ทั้งในแง่บวกและแง่ลบว่าเป็นความคิดพื้นฐานหรือความเชื่อเบื้องต้นที่จะทำให้บุคคลมีหรือขาดความเชื่อมั่นในตนเอง บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองเชื่อว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่า มีความสำคัญ ยอมรับและพอใจในความเป็นตัวของตัวเองแล้วยอมรับสร้างเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นได้และอยู่ในระดับที่สูงกว่าบุคคลที่ขาดความภาคภูมิใจ ไม่แน่ใจในความสามารถและความมีค่าของตน ดังนั้น เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจึงหมายถึง เด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง

Roger และ Maslow เห็นว่าความเชื่อในตนเองของเด็กนั้น เกิดจากความรู้สึกนึกคิด และการรับรู้เกี่ยวกับตนเองถ้าเด็กได้รับรู้ว่าประสบการณ์ที่เขาได้รับนั้นทำให้เขามีค่า มีความสำคัญ เป็นที่ยอมรับของคนอื่น และคนอื่นมีความรู้สึกที่ดีต่อเขา เด็กก็จะมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ในทางที่ดี และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดีนี้จะเป็นตัวกำหนดให้เด็กแสดงลักษณะและ พฤติกรรมที่เรียกได้ว่า เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง (ประดินันท์ อุปรมัย, 2526 : 37 – 38)

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง นิพนธ์ แจ่มเยี่ยม (2519 : 51 – 53) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัวความเชื่อมั่นในตนเอง และความภูมิใจในตนเองของนักเรียน ชั้น ม.3 ในกรุงเทพฯ และจังหวัดอุดรธานีพบว่า คนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวมากจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ส่วนคนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวน้อย (เก็บตัว) จะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ และคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีความภูมิใจในตนเองสูง ส่วนคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ จะมีความภูมิใจในตนเองต่ำ

สุรเกียรติ ลิ้มเจริญ (2523 : 50 – 52) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง ความวิตกกังวลกับระเบียบวินัยในชั้นของนักเรียนชั้น ป.6 ในโรงเรียนเขตกรุงเทพฯ พบว่า ระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ถ้า นักเรียนอยู่ในชั้นเรียนที่มีระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตยมากจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และ ถ้าอยู่ในชั้นเรียนที่มีระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตยน้อยจะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ

ทัศนิตา ระเบียบดี (2529 : 46) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบ โดยการใช้ สไลด์การ์ตูน เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้น ป.6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกฝนโดยใช้แม่แบบมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า ความเชื่อมั่นในตนเองส่งผลโดยตรง และทางอ้อมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6. ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นช่วงเข้าสู่วัยรุ่น และการคบเพื่อนเป็นความต้องการอย่างหนึ่งของวัยรุ่น วัยรุ่นต้องการคบเพื่อนทั้งที่เป็นเพศเดียวกันและต่างเพศ การคบเพื่อนและกลุ่มเพื่อนเป็นพัฒนาการทางสังคมที่สำคัญของวัยรุ่น อันจะเป็นพื้นฐานของการเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต การเข้ากลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นเป็นธรรมชาติของภาวะปกติของวัยรุ่นโดยทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้เพื่อเสริมความรู้สึกที่มั่นคงในจิตใจตน เมื่อวัยรุ่นเข้าร่วมกลุ่มกันก็จะมีกิจกรรมร่วมกันขึ้นมา รวมทั้งการสร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่มด้วย เด็กวัยนี้จะมีความเคารพและภักดีต่อกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกัน เมื่อมีปัญหา มักจะของคำปรึกษาจากเพื่อนมากกว่าบิดา

มารดา กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากสำหรับวัยรุ่น โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันวัยรุ่นมักจะยึดเอาเพื่อนเป็นแนวทางการปฏิบัติ

กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางความรู้ ทัศนคติ บุคลิกภาพ และคุณธรรมของนักศึกษา นักศึกษาต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษา จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์ของนักศึกษามี 2 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ทางปัญญา ความสัมพันธ์ทางอารมณ์เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความผูกพันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน กิจกรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบนี้ ได้แก่ กิจกรรมบันเทิง การเลี้ยงสังสรรค์ และการเลี้ยงรับ – เลี้ยงส่ง ส่วนความสัมพันธ์ทางปัญญาตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล อาศัยความรู้ ความคิด สติปัญญา และเหตุผลเป็นเครื่องเชื่อมโยง กิจกรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบนี้ ได้แก่ การอภิปราย การประชุม การถกเถียงทางวิชาการ และการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ นักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นมาก จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษารสูงกว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ในชั้นน้อย (ดวงกมล มาลารัตน์. 2534 : บทคัดย่อ)

ก่อ สวัสดิพานิชย์ (อ้างใน ศุภลักษณ์ กระจ่าง. 2539 : 33) ได้กล่าวว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนอาจจะเป็นประโยชน์ที่เอื้ออำนวยต่อวิชาการ โดยการร่วมมือกันแสวงหาความรู้ ลักษณะสัมพันธ์ทางสติปัญญานี้เป็นความสัมพันธ์ที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเพื่อนและเป็นที่ต้องการของสถานศึกษา กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อนักเรียน นักศึกษาในเรื่องทัศนคติ คุณธรรม บุคลิกภาพ และวิชาการ นักศึกษามีแนวโน้มที่จะแยกตัวจากลักษณะชุมชนในวิทยาลัย แต่กลับแสวงหานิยามของตนเองจากกลุ่มเพื่อน นักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ในชั้นมากจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความสัมพันธ์ในชั้นน้อย

เดือนจิตต์ จิตต์อารี (2522 : 72) ศึกษาเรื่องการคบเพื่อนของนิสิตหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร พบว่า นิสิตหญิงส่วนใหญ่นิยมคบเพื่อนที่มีลักษณะ 5 ลักษณะ คือ เพื่อนที่มีความประพฤติดี เพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือดี เพื่อนที่ความสนใจตรงกัน เพื่อนที่เรียนดี และเพื่อนที่มีฐานะดี ผลการวิจัยยังปรากฏอีกว่า นิสิตหญิงประสบปัญหาที่เกิดจากการคบเพื่อนเพศเดียวกันมากกว่าปัญหาที่เกิดจากการคบเพื่อนต่างเพศ นอกจากนี้ยังพบว่า ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศของนักศึกษานี้ มีผลส่งเสริมทางด้านการเรียนแก่นักศึกษาด้วย

พูลทรัพย์ วงษ์พานิช (2523 : 13 - 20) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในระดับปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิตของบุคลากรการศึกษา และครูประจำการในวิทยาลัยครูกรุงเทพฯ พบว่า การปรับตัวเข้ากับเพื่อนมีอิทธิพลสูงที่สุดกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

จุไร ชุมชุม (2526 : 176) ศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิต นักศึกษา มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร พบการศึกษาค้นพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อม

สังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิต นักศึกษามีความสัมพันธ์กัน และรัตนา ดวงแก้ว (2527 : 155) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเขาวนปัญญา สภาพแวดล้อมทางปัญญาและฐานะทางสังคมมีติดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเพื่อนหรือฐานะทางสังคมมีติดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางบวก

Boyd (1979 : 175) ได้นำเสนอพร้อมอภิปรายเกี่ยวกับการวัดผลสัมฤทธิ์และความก้าวหน้าทางวิชาการของนักศึกษาผิวดำ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ความเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เห็นได้ชัดเจน โดยวัดได้จากลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิทยาลัย ความเป็นอยู่ของนักศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา Feldman and Newcamp (อ้างใน ศุภลักษณ์ กระจำง. 2539 : 43) ได้กล่าวว่า เพื่อนสามารถให้กำลังใจในเรื่องทั่วไป ซึ่งไม่สามารถหาได้จากอาจารย์และชั้นเรียน เพื่อนร่วมกลุ่มสามารถช่วยเหลือเกื้อหนุนในด้านกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ กลุ่มสามารถช่วยทำงานให้นักศึกษาและช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะมีผลในการช่วยเหลือกันในระหว่างการทำงานได้

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนส่งผลโดยทางอ้อมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

7. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่น่าจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังที่ Mc Celland and other (1961 : 110 – 111) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นองค์ประกอบที่ผลักดันให้บุคคลต้องการมีสถานะที่สูงขึ้น มีความรับผิดชอบมากขึ้น มีความต้องการความสำเร็จสูงขึ้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ จะช่วยสร้างเสริมให้มีการพัฒนาการในด้านต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว

Russell (อ้างใน วรณี อังสิทธิพูนพร. 2544 : 35) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังเรียนอยู่ เกรด 9 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แคลิฟอร์เนีย (California Achievement Test) วัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาเลข คณิต ภาษา และการอ่าน ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 184) ได้พัฒนารูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียนวิชาสังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางอ้อมต่อผลการเรียนได้แก่ความสนใจและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

อรพินท์ ชูชม (2522 : 5) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โปรแกรม วิทยุ-คณิต ศิลป์-คณิต และศิลป์ภาษา จำนวน 1,140 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นกัน

ทศพร ประเสริฐสุข (2524 : ง - ๑) ได้ศึกษาเพื่อสร้างโมเดลการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สำหรับเด็กด้อยสัมฤทธิ์กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผ่านการทดสอบและจัดเป็นเด็กด้อยสัมฤทธิ์ จำนวน 60 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม และกลุ่มปกติ ผลการวิจัยปรากฏนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์ในกลุ่มทดลองมีคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมทั้ง 4 วิชาสูงกว่ากลุ่มควบคุม และกลุ่มปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ประเสริฐ เทพศร (2536 : 59 – 61) ได้พัฒนารูปแบบขององค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางอ้อมได้แก่ความตั้งใจเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ไพฑูรย์ ราชนาทิพย์ (2536 : 8 - 9) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชางานเกษตร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน ปีการศึกษา 2535 พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเกษตรในทางบวก

มิถุนย์มนัส วรณมรินทร์ (2544 : 92) พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.2.2 องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้านที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบเกี่ยวสภาพแวดล้อมทางบ้าน มีความสำคัญ หรือมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กมาตั้งแต่เล็กจนโต เด็กจะเป็นคนได้สมบูรณ์เพียงใด มีบุคลิกภาพอย่างไร จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขเพียงใด ล้วนแต่มาจากอิทธิพลของบ้านแทบทั้งสิ้น นั่นคือ เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมที่จะเป็นคนเก่ง ขึ้นอยู่กับวิธีการเลี้ยงดูของพ่อ แม่ ฉะนั้นเด็กทุกคนจึงมีสิทธิในการเกิดมาเป็นบุคคลที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ อยู่แล้ว แต่เป็นที่น่าเสียดายที่สิทธินี้ไม่มีการดำเนิน

ถึงมากนัก การเป็นบุคคลที่มีความสามารถพิเศษในสังคมจึงเป็นเรื่องผิดปกติ หรือเป็นข้อยกเว้นของสังคมไป

ผลการศึกษาค้นคว้าของ Terman and Oden (อ้างใน มุสดี เรื่องศรีมัน. 2533 : 3) ได้ศึกษาติดตามเด็กที่มีความสามารถพิเศษ พบว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กเหล่านี้ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตเนื่องมาจากสาเหตุการขาดกำลังใจ ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ และการอยู่ในสิ่งแวดล้อมซึ่งไม่มีส่วนส่งเสริมความสำเร็จในการเรียน ขาดการช่วย และทำทนาย หรือเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ

1. ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง ระดับฐานะของผู้ปกครองของนักศึกษา อันได้แก่รายได้ของบิดา รายได้ของมารดา ของแต่ละครอบครัว เป็นปัจจัยสังคมประการหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะเมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของแต่ละครอบครัวต่างกันย่อมจะส่งผลถึงค่าใช้จ่ายในการเรียน การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อผลการเรียนด้วย ฐานะทางเศรษฐกิจและการเงินของครอบครัวจึงเป็นตัวแปรหนึ่ง ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้ เพราะว่าการศึกษาไม่ว่าระดับใด จำเป็นต้องใช้ปัจจัยทางการเงินเป็นส่วนส่งเสริมและสนับสนุน นักศึกษายอมรับว่าองค์ประกอบทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจของนักเรียน อาจมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย ดังมีเหตุผลหลายประการ เช่น เด็กที่ยากจนประสบปัญหาในการทำกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนที่ต้องใช้เงิน หรือเด็กบางคนต้องทำงานพิเศษเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในการเรียน บางคนขาดอุปกรณ์การเรียนที่สำคัญ เช่น หนังสือแบบเรียน เป็นต้น ดังนั้นเด็กเหล่านี้จึงขาดโอกาสที่จะเรียนได้อย่างเต็มที่ ขาดประสบการณ์ที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งอาจจะส่งผลโดยตรงต่อการเรียนของเด็กเอง และต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนโดยทางอ้อม ดังผลการรายงานการศึกษาของธนาคารโลก The World Bank (อ้างใน ประยูร ศรีสังข์กุล. 2529 : 66) เกี่ยวกับคุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษาภายในโรงเรียนซึ่งพบว่าในองค์ประกอบของตัวแปรป้อนเข้า (Input) ที่ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน และมีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็คือ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ยังให้ข้อเสนอแนะว่าในการปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งด้วย และตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความแตกต่างกันคือ ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม

สุภาพรณ ไชยเศรษฐ์ (2526 : 88) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาเอกชน ส่วนหนึ่งพบว่านักศึกษามีปัญหาด้านการเงิน จะมีผลกระทบต่อสภาพการเรียนการสอนและเป็นสาเหตุให้ออกกลางคันได้

Worthington and Gande (1971 : 7 - 10) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จทางการเรียน โดยใช้นิสิตชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยยูทาห์ พบว่าในส่วนขององค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ของครอบครัวเป็นตัวแปรที่ใช้ทำนายผลสำเร็จทางการเรียนได้ดี นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาที่บิดา มารดา มีรายได้สูงและปานกลางจะได้รับผลสำเร็จทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ บิดา มารดา มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่า ซึ่งเขาทั้งสองได้ให้คำอธิบายว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมจะเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดทัศนคติแรงจูงใจ และค่านิยมด้วย

อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม (2530 : 26-29) ได้กล่าวถึงสภาพความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแยกได้ 2 ประเภท คือ

1. สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว ในแต่ละครอบครัวจะมีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันไปบางครอบครัวมีสมาชิกมาก บางคนครอบครัวมีสมาชิกน้อย บางคนครอบครัวพ่อแม่แยกกันอยู่ บางครอบครัวเลิกร้างไปแต่งงานใหม่ ทำให้เกิดปัญหาลูกเลี้ยง แม่เลี้ยง หรือบิดาชอบดื่มเหล้า เล่นการพนัน เมอาละวาด ประพฤติตัวเป็นที่น่าอัปยศ หรือบิดามารดาไม่ค่อยสนใจในการศึกษา เพราะไม่ค่อยรู้เรื่องนี้ จึงไม่ค่อยสนับสนุนเท่าที่ควร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่จะเป็นสาเหตุให้เกิดความแตกต่างกันระหว่างเด็กที่ต่างครอบครัวกันออกไป

2. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ปัจจุบันนี้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับทุกประเทศ ปัญหาดังกล่าวมีผลหลายอย่าง เช่น ทำให้ทุกคนต่างแก่งแย่งกันทำมาหากินมากขึ้น เพื่อจะได้เงินมาดำรงชีพ จึงไม่ค่อยมีเวลามาสนใจเอาใจใส่บุตร ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่อครอบครัวและสังคมได้

พรทิพย์ ถาวรจักร์ (2525 : 26) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้านบิดา มารดา ด้านนิสิต และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2524 จำนวน 2,650 คน ปีที่ 3 จำนวน 2,541 คน ผลการวิจัยพบว่า รายได้ของบิดามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Garrison, Kingston and Mcdonald (1966 : 415) ศึกษาฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เด็ก เรียนได้ดีหรือไม่ดี พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อย ย่อมจะขาดประสบการณ์ต่างๆ ที่จะช่วยในการเรียนรู้

Astin (1964 : 219 - 227) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลที่ทำให้นักศึกษาต้องออกจากวิทยาลัยก่อนจบการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ต้องออกจากวิทยาลัยก่อนจบการศึกษานั้นเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองส่งผลโดยทางอ้อมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. การส่งเสริมของผู้ปกครอง

ปัจจุบันวิชาศิลปะศึกษาได้เข้ามามีความสำคัญกับชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์มากยิ่งขึ้น แนวความคิดทางศิลปะเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสิ่งหนึ่งในชีวิตของคนทั่วไป วิชาศิลปะศึกษามุ่งส่งเสริมพัฒนาส่วนบุคคลและเป็นศาสตร์ที่มุ่งพัฒนาจินตนาการ มุ่งพัฒนานักคิดที่สามารถใช้จินตนาการสร้างสรรค์ ประกอบกับความสำนึกเชิงจริยธรรมที่มั่นคง เพื่อเตรียมเยาวชนให้เจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพของสังคมในอนาคต หากผู้ปกครองได้ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาศิลปะศึกษาของโรงเรียน ก็จะช่วยให้พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ครรชิต นิตวอนนุตรพันธ์. 2540 : 5)

การที่เด็กจะเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ เช่น ในด้านสังคม ด้านปัญญา ด้านอารมณ์และในทางกายนั้น บ้านมีส่วนช่วยเหลือบุตรหลานของตนเท่ากับโรงเรียนเหมือนกัน ผู้ปกครองควรทราบว่บทบาทของตนในด้านที่จะส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กนั้นไม่แพ้ทางโรงเรียนเลย ดังนั้นผู้ปกครองจึงควรจะสนใจบุตรหลานของตนในทุก ๆ ด้าน กุศล สุจรรยา (อ้างใน วิรุณ ตั้งเจริญ. 2532 : 56)

Murray (1985 : 520 – 521) กล่าวว่า หน้าที่ของบิดามารดาที่มีต่อบุตรนั้นควรมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. หน้าที่ด้านร่างกาย ได้แก่ การจัดหาอาหาร เสื้อผ้า เครื่องป้องกันอันตราย ดูแลบุตรหลานเมื่อเจ็บป่วย
2. หน้าที่ด้านจิตใจ คือ การให้กำลังใจต่อบุตรหลานในการแก้ปัญหาต่าง ๆ หรือประสบกับปัญหาเรื่องเรียน และคอยช่วยเหลือในด้านการปรับตัวให้เข้ากับสังคม
3. หน้าที่ด้านสังคม คือ การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง บทบาททางเพศ การให้โอกาสในการใช้ชีวิตในสังคม สร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน นอกจากนี้แล้วต้องสอนเกี่ยวกับความแตกต่างทางด้านต่าง ๆ ของสังคมแต่ละกลุ่ม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2519 : 43) ได้เสนอสภาพการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของผู้ปกครองว่า

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบส่งเสริมความเป็นอิสระและการพึ่งตนเอง มีส่วนช่วยในการพัฒนาสติปัญญาของเด็กมากกว่าการอบรมแบบรักมากหรือเข้มงวดในระเบียบมาก

2. ระหว่างการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอดทิ้ง และในแบบคุ้มครอง การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเท่านั้นที่มีความโน้มเอียงในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

จากการศึกษาพบว่า พ่อแม่ ผู้ปกครอง นิยมการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากหรือมีจะนั้นก็เข้มงวดกับระเบียบเกินไป เด็กขาดความคิดสร้างสรรค์ ขาดทักษะการทำงานแบบประชาธิปไตย เป็นผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางที่หลักสูตรประถมศึกษาประสงค์ นอกจากนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังคงมีค่านิยมที่จะให้บุตรหลานได้เรียนแต่วิชาที่เพิ่มความรู้ทางวิชาการ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ เช่นสมัยที่ตนเรียนมาในอดีต (สวัสดี สุวรรณอักษร. 2528 : 45) จึงไม่สนับสนุนการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยอย่างเต็มที่ ผู้ปกครองไม่เข้าใจโครงสร้างของหลักสูตร ยังยึดติดกับการเรียนการสอนตามวิธีที่เคยเรียนมา จึงไม่ส่งเสริมการฝึกทักษะและลักษณะนิสัยแก่เด็ก ประกอบกับการอบรมเลี้ยงดูไม่เป็นลักษณะประชาธิปไตย ดังนั้น นักเรียนบางส่วนจึงไม่ได้รับการฝึกกระบวนการหม่พวกเขาและขาดความคิดสร้างสรรค์ (สุนน อมรวินวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ. 2530 : 69 – 70)

การมีความรู้สึกอิสรภาพจะทำให้เด็กรู้สึกมีอิสระในการแสดงออกทางสัญลักษณ์ เด็กควรมีอิสระในการคิดรู้สึกและได้เป็นในสิ่งที่เขาอยากเป็น พฤติกรรมของคนเราอาจถูกจำกัดโดยสังคม แต่การแสดงออกทางด้านศิลปะไม่มีขอบเขตจำกัด เด็กมีอิสระที่จะทำในสิ่งที่ตนอยากทำ ในขณะที่เดียวกันเด็กต้องการกำลังใจจากผู้ใหญ่ในความพยายามของเขา ผู้ใหญ่ต้องส่งเสริมยอมรับนับถือความพยายามของเด็ก (हररररर नीलविवीर. 2535 : 29)

บทบาทในการส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน สามารถปฏิบัติให้หลายแนวทางด้วยกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับให้ความสำคัญของผู้ปกครองแต่ละคน ปัจจุบันหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ได้จัดโครงสร้างและเนื้อหาออกเป็น 4 กลุ่มประสบการณ์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 4 และ 5 กลุ่มประสบการณ์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ซึ่งแต่ละกลุ่มก็จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป ได้แก่ กลุ่มทักษะ ซึ่งมีภาษาไทยและคณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ สำหรับวิชาศิลปะศึกษานั้นจัดอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งตามแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ผู้ปกครองจะส่งเสริมการเรียนศิลปะศึกษาโดยตรง

1. ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเสรีในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ
2. จัดหาวัสดุในการเรียนศิลปะศึกษาให้แก่เรียนอย่างครบถ้วน
3. สนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับศิลปะอย่างกว้างขวางและถูกวิธี เช่น การซื้อหรือจัดหาหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะศึกษาหรือพานักเรียน ไปชมนิทรรศการที่เกี่ยวกับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 11) จากเอกสารแนะนำหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ผู้ปกครองสามารถที่จะช่วยให้หลักสูตรประสบผล

สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนช่วยเหลือในการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้แก่นักเรียนเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ได้มีผู้ทำการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยมีดังนี้

Shore and Leiman (1960 : 391) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสนใจของผู้ปกครอง การวางแผนของผู้ปกครองเกี่ยวกับการวางแผนการเรียนของนักศึกษาในความรับผิดชอบของบิดามารดา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาวิทยาลัยเลเซสเตอร์ จูเนียร์ ผลของการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีบิดามารดาคอยดูแลเอาใจใส่และให้การสนับสนุนด้านการเรียนมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ

อาจารย์ รัชชวัลคุ (2527 : 70) พบว่าความความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรง ต่อผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ศรีนวล วรรณสุธี (2536 : 95) พบว่าความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม ต่อผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียน

ประสาร ปุณณะ (2538 : 33) กล่าวว่า ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ ไม่ค่อยมีเวลาให้บุตรหลานของตนเพราะต้องทำงานแข่งกับเวลา ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมทางศิลปะ บรรยากาศการทำงานที่บ้านของนักเรียนส่วนใหญ่จึงไม่เอื้ออำนวยให้เด็กอยากทำงานศิลปะ

สมลวย สุதியไธ (2541 : 68) พบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัว มีอิทธิพลโดยทางอ้อม ต่อผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

มิญช์มนัส วรรณมรินทร์ (2544 : 92) พบว่าการเอาใจใส่ของผู้ปกครอง เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

จากงานวิจัยของนักวิชาการและครูศิลปศึกษาหลายท่านก็ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนศิลปศึกษาในโรงเรียนไว้ดังนี้

ผุสดี เรืองศรีมัน (2533 : 47) พบว่า ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งความสามารถพิเศษนี้ได้แก่ทางด้านศิลปะด้วย คือบิดามารดา โดยมีบทบาทในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับผลงานของบุตร และการส่งเสริมด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถพิเศษของบุตร และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ สภาพแวดล้อมทั้งที่บ้านและทางโรงเรียน ซึ่งหมายถึงบทบาทของผู้ปกครองหรือครูที่เป็นไปในทางที่เอื้ออำนวย ก็มีมีส่วนช่วยให้ความสามารถพิเศษของเด็กได้มีการพัฒนาอย่างเต็มที่ จึงกล่าวได้ว่า สิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวกำหนดหรือปรุงแต่งความสามารถพิเศษของบุคคลขึ้นมาได้ และที่สำคัญคน

เราสามารถพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมได้มากกว่าตัวกำหนดพันธุกรรม ซึ่งย่อมนับว่าเป็ยวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มคุณภาพของประชากรให้อยู่ในระดับสูงได้เช่นเดียวกัน

วุฒิ วัฒนสิน (2530 : 52) กล่าวถึงปัญหาในการเรียนศิลปศึกษาสาเหตุหนึ่งว่า ผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุนกิจกรรมศิลปศึกษาเท่าที่ควร และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2529 : 34) ได้กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของครูจากประสบการณ์ที่ได้ไปอบรมเกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษา มีสาเหตุหนึ่งว่าผู้ปกครองขาดการสนับสนุนให้นักเรียนเรียนวิชาศิลปศึกษา

ประเสริฐ ศิลรัตน (2529 : 46) ได้สรุปปัญหาการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษามีปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวกับผู้ปกครองว่า ผู้ปกครองส่วนมากมุ่งหวังให้ลูกหลานของตนได้เรียนวิชาที่เป็นทักษะต่าง ๆ เพื่อนำไปสอบเรียนต่อในระดับสูงขึ้น จึงไม่สนับสนุนให้เรียนทางวิชาศิลปศึกษา ส่วน สังคม ทองมี (2534 : 72) ได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูศิลปศึกษาสาเหตุหนึ่งว่าผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปมีเจตนาที่ไม่ถูกต้องต่อวิชาศิลปศึกษา และปัญหาจากผู้ปกครองที่ไม่สนับสนุนให้นักเรียนเรียนวิชานี้ ทำให้เด็กมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อศิลปศึกษาในที่สุด (ปราโมทย์ บุญเต็ม. 2536 : 74)

ครรรชิต นิสวอนุตรพันธ์ (2540 : 3 - 4) กล่าวว่าสถาบันครอบครัว พ่อแม่ และผู้ปกครองจึงต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบ สนับสนุนและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เจริญเติบโตไปตามวัยอันควร ทั้งด้านสติปัญญา ความคิด ค่านิยมที่ถูกต้องตามวิธีแบบไทยที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ทั้งนี้หากพ่อแม่มีจิตสำนึกเห็นความสำคัญของงานด้านศิลปะ และแนะแนวทางปลูกฝังให้เด็กมีจิตใจรักศิลปะ ก็จะช่วยพัฒนาศักยภาพของเด็กได้อีกทางหนึ่งและผู้ปกครองควรมีส่วนช่วยส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีแก่เด็กด้วย หากผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจมองเห็นประโยชน์ที่เด็กจะได้รับครบทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ก็จะเป็นก้าวใหม่ของการส่งเสริมให้โรงเรียนได้จัดสภาพแวดล้อมที่ดีและถูกต้องแก่เด็กด้วย

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าการส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า การส่งเสริมของผู้ปกครองส่งผลโดยทางอ้อมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.2.3 องค์ประกอบด้านสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. บรรยากาศทางวิชาการ

วิชาศิลปะ เป็นวิชาที่สำคัญที่สุดวิชาหนึ่ง เพราะสามารถสร้างงานได้ด้วยตนเอง แต่ในขณะเดียวกันผู้สอนจะต้องสำนึกอยู่เสมอว่า วิชาศิลปะเป็นวิชาพื้นฐานที่สำคัญและเป็นตัวแปรซึ่งสามารถแตกแขนงไปสู่กระบวนการออกแบบได้ทุกสาขาวิชา ทินกร บัวมูล (อ้างใน พูลสม โรจนวิการ. 2536 : 29) นอกจากนี้ จักร ศิริพานิช (2530 : 9) ได้กล่าวว่าการเรียนทางด้านศิลปะนั้นผู้เรียนจะต้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติรวมกัน อีกทั้งยังต้องมีลักษณะพิเศษที่จะนำทฤษฎีแห่ง

ความรู้ไปทดลองปฏิบัติจริง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ และมีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการของตนเองอย่างกว้างขวาง รวมทั้งผู้เรียนได้พิจารณาความรู้สึกตอบสนองทางสุนทรียภาพ และยังมีผู้กล่าวถึงความหมายของศิลปะอีกหลายท่าน

ศิลปชัย ขึ้นประเสริฐ (อ๋างใน อัครพล เดชะพหล. 2538 : 24) ได้กล่าวว่า ศิลปศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการปลูกฝังค่านิยม ความคิด ความเข้าใจ ช่วยให้เยาวชนเข้าใจตนเองและสังคม เพราะศิลปศึกษาช่วยเสริมสร้างพัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้าน และยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาสติปัญญาของเด็กให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการ และคิดค้นขึ้นใหม่ โดยมุ่งหวังให้เด็กรู้จักคิด เป็นตัวของตัวเอง และมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกวิถีชีวิตของตนเองในอนาคตได้ ดังนั้นศิลปศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านการแสดงออก การคิดริเริ่มสร้างสรรค์และดัดแปลง อันจะเป็นหนทางไปสู่การพัฒนาต่อไป

สงวน รอดบุญ (2515 : 19) กล่าวว่า ในทัศนะของนักวิชาการทั่วไปเห็นว่าวิชาศิลปศึกษามีค่าแก่การศึกษา มีความสำคัญและมีคุณค่า ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่น และการแสดงออกในความคิดสร้างสรรค์ ให้เด็กมีประสบการณ์มากขึ้น เพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพสามารถนำความรู้ของความคิดของตนเองเชื่อมโยงกับแนวความคิดของผู้อื่นได้
  2. เสริมสร้างให้มีสุนทรียภาพ ประสาท (Aesthetic Sense) หรือความรู้สึกในความงามแห่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วยทำให้จิตใจละเอียดอ่อนมีรสนิยมสูงขึ้น
  3. ปลูกฝังให้รู้คุณค่าของศิลปะ (Art Appreciation) รู้คุณค่าในงานศิลปะที่สร้างขึ้น ในผลงานของผู้อื่น รู้จักว่าสิ่งใดเป็นวัฒนธรรมอันดีงามที่จะพึงรักษาไว้เป็นมรดกของชาติสืบไป
  4. สามารถนำงานศิลปะมาใช้ในชีวิตประจำวัน ปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ทั้งในส่วนตนและสังคม
  5. ผลงานศิลปะของเด็กที่แสดงออกอย่างเสรี เป็นการบันทึกที่สามารถวัดความเจริญในด้านจิตใจ และกิริยาท่าทางของเด็กได้เป็นอย่างดี
  6. เป็นวิชาที่มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ทั้งในทางตรงและทางอ้อมในหลักสูตร
- สุจริต เพียรชอบ (2526 : 38) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดวิชาไว้พอพอสรุปได้ว่า ปัจจุบันความรู้และวิทยาการต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นในการสร้างหลักสูตรหรือการกำหนดเนื้อหาวิชานั้น ควรจะพิจารณาว่าจะสามารถให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุดโดยมีเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชา ดังนี้

1. ความทันสมัยและความถูกต้องของเนื้อหาวิชา คือ เนื้อหานั้นจะต้องมีสาระที่ถูกต้องและเชื่อถือได้
2. เนื้อหาวิชาเหล่านั้นควรเหมาะสมกับวัย ลักษณะตลอดจนความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เพื่อจะได้เรียนอย่างรู้คุณค่าของวิชา อันจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงตามมา
3. เนื้อหาวิชาเหล่านั้นควรสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม เพื่อเนื้อหาวิชานั้นจะได้มีความหมายและคุณค่า ช่วยให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้
4. เนื้อหาวิชาที่ควรบรรจุไว้ในหลักสูตรหรือควรเลือกไว้ให้เรียนนั้น ควรเป็นประโยชน์แก่ชีวิตของผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต
5. เนื้อหาวิชาควรกว้างขวาง ลึกซึ้งและมีสัดส่วนพอดี ไม่ควรเน้นในเรื่องปริมาณมากนัก ควรเน้นในแง่ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิด มีวิธีคิดวิธีการเรียนรู้ เกิดความคิดรวบยอด สามารถถ่ายโยงความรู้ความคิดอย่างหนึ่งไปสู่อีกอย่างหนึ่งที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันได้
6. เนื้อหาวิชาควรจะเน้นในสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ คือ ไม่ควรเน้นในเรื่องวิทยาศาสตร์เพียงอย่างเดียว ควรจะเน้นของเรื่องการสื่อสาร สุนทรียภาพและจริยธรรมด้วย

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (อ้างใน อัครพล เดชพหล. 2538 : 41) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดเนื้อหาวิชาไว้ว่า การเลือกลำดับเนื้อหาวิชานั้นควรถือหลักว่า เนื้อหาวิชาที่นำมาให้นักเรียนควรรู้เพียงใด ถ้าสิ่งนี้นักเรียนควรรู้แล้วครูไม่รู้ก็เป็นหน้าที่ของครูต้องหาความรู้เพิ่มเติม การแบ่งเนื้อหากับการแบ่งเวลาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอีกเช่นกัน ผู้สอนควรเลือกให้เหมาะสมว่าเนื้อหาเท่าใด จะใช้เวลาเท่าใด การแบ่งเนื้อหากับการแบ่งเวลานั้น บางครั้งต้องแบ่งเวลาให้ยืดหยุ่นให้มากและแบ่งไว้สำหรับการฝึกให้มากเป็นพิเศษ

อารี สุทธิพันธ์ (2535 : 210) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา มีเนื้อหาวิชาสัมพันธ์และครอบคลุมถึงพัฒนาการของนักเรียน วิธีสอนการจัดหลักสูตร การจัดห้องเรียน การสร้างสื่อการสอน และประเมินผลด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะ ภายใต้ระบบการศึกษานี้มีความเชื่อว่า

1. นักเรียนทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ติดตัวมาเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของร่างกาย ถ้าความคิดสร้างสรรค์นี้ได้รับการบ่มเร้า กระตุ้น ส่งเสริมให้สอดคล้องกับวุฒิภาวะของนักเรียน และตามลำดับประสบการณ์ศิลปศึกษาที่จัดให้ก็เป็นที่ยึดมั่นว่า เขาจะเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของครอบครัว และสังคมอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข
2. ความคิดสร้างสรรค์เป็นปฏิกริยาที่เกิดขึ้นภายในตัวมนุษย์เมื่อเผชิญปัญหา และเป็นตัวกระตุ้นให้แสวงหาแนวทางแก้ปัญหาตามสภาพและเงื่อนไขของปัญหานั้น ๆ ถ้าได้จัด

ประสบการณ์ศิลปะให้สอดคล้องกับความสามารถและความถนัดตามธรรมชาติของนักเรียนแล้ว ก็เป็นที่คาดหวังว่าจะได้ผลสรุปของปัญหาที่เป็นรูปธรรมเป็นผลงานที่มีลักษณะแปลกใหม่ และแสดงลักษณะเด่นเฉพาะตัวให้เห็นด้วย

3. การสอนให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์เป็นการสอนสำหรับปัจจุบันและสังคมในอนาคต เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนสนใจปัญหาต่าง ๆ มีความคล่องตัวในกาคิดรู้จักคิดหลายด้านด้วยความอดทนตั้งใจ สร้างเสริมความเป็นตัวของตัวเอง และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

วิชาศิลปะมีความสำคัญมากสำหรับการเรียนด้วยการกระทำ อันเป็นการเรียนจากการลงมือทำ ซึ่งต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน การแก้ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนการวัดผล เด็กจะได้รับประสบการณ์หลายด้าน ผลอันเนื่องมาจากการเรียนศิลปะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้โดยสังเกต สามารถใช้ความรู้และใช้วิจารณ์ญาณของตนตัดสินใจ สิ่งใดงาม สิ่งใดดี สิ่งใดไพเราะ การที่เด็กจะมีคุณสมบัติดังกล่าวนี้ได้ ก็ด้วยได้รับการปลูกฝังจากครูและผู้ปกครองทางบ้านโดยอาศัยประสบการณ์ทางศิลปะเป็นปัจจัยสำคัญ (ประเทิน มหาพันธ์. 2531 : 25)

ศิลปะศึกษาเป็นประสบการณ์สำคัญในหลักสูตรประถมศึกษา การเรียนศิลปะอย่างถูกวิธีและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก จะช่วยให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ได้แสดงออกทางความคิด อารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเอง อันเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษา (หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 32)

การพัฒนาความเจริญของนักเรียนให้ได้สูงสุดตามศักยภาพของแต่ละคนนั้น จำเป็นจะต้องสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความปรารถนาเท่าที่จะเป็นไปได้ และสามารถจะรับรู้สิ่งที่ตั้งตามโลกทัศน์ของเขา และแสดงออกผ่านทางความคิด และความรู้สึก สร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ ถ้าผู้ใหญ่ละเลยหรือจัดกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความต้องการตามธรรมชาติของนักเรียนแล้ว เด็กก็ไม่มีโอกาสที่จะพัฒนาเท่าที่ควร (วิรัตน์ พิชญไพบุลย์. 2531 : 28)

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าบรรยากาศทางวิชาการ มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า บรรยากาศทางวิชาการส่งผลโดยตรงและทางอ้อมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. คุณภาพของการเรียนการสอน

คุณภาพของการสอน หมายถึงการสอนที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญที่อำนวยความสะดวกคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น ความสามารถในการเสนอบทเรียนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีความรอบรู้การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเหมาะสม การให้แรงเสริมที่สอดคล้องกับผู้เรียน การค้นหาข้อมูลย้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง การให้

ค้นคว้าเพิ่มเติมจากในชั้นเรียน เป็นต้น จะเห็นว่าการสอนที่มีคุณภาพจะอำนวยความสะดวกให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูง ดังนั้นพฤติกรรมการสอนของครูจึงเป็นตัวกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้เป็นอย่างมาก (บุญชม ศรีสะอาด. 2524 : 26)

Carroll (1963 : 723 – 733) และ Bloom (1976 : 10 – 15) ได้แสดงให้เห็นว่า คุณภาพการสอนของครูเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสำคัญต่อผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งสัมพันธ์กับงานวิจัยของ Dolan (1980 : 989 – A) ที่พบว่าคุณภาพของการสอนมีอิทธิพลต่อผลการเรียนเป็นอย่างมาก และยังมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะด้านอารมณ์หรือความรู้สึกมากเช่นกัน Grouws and Good (อ้างในปาจริย์ วัชชวัลคุ. 2527 : 24) ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของครูที่มีผลต่อการเรียนการสอนว่าการสอนอย่างตั้งใจสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนเริ่มมาเรียนจะทำให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น

อุบล ตู๋จินดา (2532 : 28) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูศิลปะ ซึ่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนที่ดีว่า ควรมีพื้นฐานทางด้านวิชาศิลปะอย่างดี มีความชำนาญในวิชาศิลปะ รวมทั้งมีความรู้ในวิธีการ เทคนิคการสอน มีประสบการณ์ในการทำงาน มีสถานภาพทางสังคมที่ดี มีความรักในผู้เรียนวิชาศิลปะ และรักในการสอนศิลปะ ซึ่งพอจะแบ่งประเด็นหลัก ๆ คือ

1. มีความรู้ ความสามารถ ความถนัดทางศิลปศึกษาโดยตรง
2. มีอารมณ์ คือ มีการผ่อนคลาย รู้จักใช้อารมณ์ในทางที่เหมาะสม
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. มีความสามารถในการปรับปรุงพฤติกรรม

Michael (อ้างใน พูนสม โจรนวิทย์. 2536 : 50 – 51) กล่าวถึงคุณลักษณะของครูศิลปะ โดยรวบรวมผลงานวิจัยต่าง ๆ ว่า ควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความสามารถในการสอน
2. มีการค้นคว้าทดลอง และใช้หลักจิตวิทยาอย่างกว้างขวาง
3. ใจเย็น เห็นอกเห็นใจ และเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. มีความสามารถในการสร้างประสบการณ์ให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ และประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์
5. มีความสามารถในการรับรู้ และหาประสบการณ์ให้เกิดการเรียนรู้
6. มีสัมมาคารวะ ยิ้มแย้มแจ่มใส
7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
8. มีทักษะในการตั้งคำถาม และตอบคำถามด้วยความเต็มใจ
9. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวาง
10. มีความยุติธรรม และเข้าใจในหลักการของการวัดและประเมินผล

ชอล พงษ์สามารถ (อ้างใน อัครพล เดชะพกุล. 2538 : 29) ได้กล่าวว่าการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษา ครูควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การสร้างแรงจูงใจให้แก่เด็ก แนะนำแนวทางเพื่อไปสู่ความสำเร็จ ส่งเสริมและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เด็ก
2. การมีศรัทธาในงานของเด็ก ครูต้องเข้าใจว่าเด็กต้องการเป็นตัวของตัวเอง ต้องการให้มีผลงานดีเด่นกว่าคนอื่น ครูต้องแสดงความสนใจกับเด็กจะช่วยให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นมากขึ้น
3. ต้องติดตามดูแลงานของเด็กอย่างใกล้ชิด
4. การให้อิสระในการทำงาน จะทำให้เด็กไม่มีความอดัดใจในการทำงาน ครูคอยดูแลอยู่ห่าง ๆ เด็กจะปลอดโปร่งใจและรู้สึกอิสระ
5. การเสริมกำลังใจ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อเด็กมาก ควรออกปากชมเชยงานและการทำงานของเด็ก การติควรเป็นทำนองแนะนำ
6. การจัดนิทรรศการผลงานของเด็ก ควรจัดอยู่เสมอเป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากทำงานให้ดี อยากแสดงฝีมือ
7. การให้เวลาในการทำงานปฏิบัติ ไม่ควรเร่งรัด หรือให้เวลามากเกินไป
8. การวางแผนงานของครูผู้สอน และการแก้ปัญหาให้แก่เด็กเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งของครู ครูต้องเห็นความสำคัญในการให้งานปฏิบัติแก่เด็กแต่ละครั้ง งานต้องเหมาะสมกับวัยวุฒิภาวะ หลักสูตรและการเลือกเนื้อหาเป็นอย่างยิ่ง
9. การให้ความยุติธรรมแก่เด็ก การตรวจงานให้คะแนน การวัดผล การประเมินผลต้องถูกต้องและแม่นยำ ต้องใช้ทั้งทักษะศิลปะและจิตวิทยาพร้อมกันไปด้วยความรู้ในการวิจารณ์งาน
10. การใช้สื่อการเรียนการสอน การเรียนศิลปะศึกษา วัสดุการเรียนเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ครูต้องเตรียมการสอนล่วงหน้า วางแผนงาน และต้องมีความรู้ในเรื่องแหล่งวัสดุรวมทั้งแหล่งความรู้ที่นักเรียนจะไปหาได้ไม่ยากนัก วัสดุการเรียนควรมีให้เลือกและทดแทนกันได้

Arthur Efland (อ้างใน คำรณ หวังเจริญสุข. 2540 : 11) จากการประมวลทฤษฎีต่าง ๆ นำมาสรุปได้ 4 แนว ดังนี้

1. ศิลปะศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการลอกเลียนแบบธรรมชาติ หุ่นจำลองของจริง ให้เหมือนจริงใกล้เคียงที่สุด
2. ศิลปะศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนที่สามารถทำให้ผู้ชมผลงานเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด จิตใจเมื่อชมผลงานมากที่สุด

3. ศิลปศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนที่มุ่งให้สร้างงานได้แสดงออกจากอารมณ์ ความรู้สึกในผลงานมากที่สุด

4. ศิลปศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนยึดถือผลงานที่มีความงามจากภาพรวมขององค์ประกอบทางศิลปะเป็นหลัก

ผลการวิจัยของบุญชม ศรีสะอาด (2524 : 184) และปาจารย์ วัชชวัลคุ (2527 : 70) ต่างก็พบว่า คุณภาพของการสอนมีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ชูศรี เกิดศิลป์ (2532 : 46 – 47) และสมลวย สุตยิไท (2541 : 68) พบว่า คุณภาพการของการสอนมีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ประนอม ทวีกาญจน์ (2526 : 48) และทศพล สังข์ทิตนุ (2533 : 53) ที่พบว่า คุณภาพของการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มิญช์มนัส วรรณมรินทร์ (2544 : 90) พบว่าคุณภาพการสอน เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าคุณภาพการสอน มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า คุณภาพการสอนส่งผลโดยตรงและทางอ้อมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. การวัดและการประเมินผล

การศึกษาแขนงใดก็ตาม ถ้าดำเนินการสอนไปโดยไม่ได้ประเมินผลสิ่งที่ทำไปแล้วนั้น เราจะไม่สามารถทราบได้ว่าที่ลงมือกระทำไปนั้น ควรจะปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ หรือมีข้อบกพร่องอะไรที่ควรจะต้องเพิ่มเติม การวัดผลจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะช่วยสะท้อนความก้าวหน้าของวิชานั้น ๆ ซึ่งรวมทั้งครูผู้สอน หลักสูตร กิจกรรม และความสำเร็จของผู้เรียน (อารี สุทธิพันธุ์. 2514 : 183) ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลนั้นพอสรุปความหมายได้ดังนี้

การวัดผล (Measurement) หมายถึง กระบวนการในการกำหนดหรือหาปริมาณแทนคุณลักษณะของสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือแทนพฤติกรรม หรือสมรรถภาพของบุคคล โดยใช้เครื่องมือช่วยในการวัด และผลของการวัดจะออกมาเป็นตัวเลขหรือคะแนนว่ามีจำนวนหรือปริมาณเท่าใด ส่วนการประเมินผล (Evaluation) นั้น หมายถึงกระบวนการในการตัดสินใจหรือวินิจฉัย เพื่อตีราคาหรือสรุปคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือพฤติกรรมของคนใดคนหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการวัดผล การสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือ การทดสอบประกอบการพิจารณา (จ่านง พรายแยมแซ. 2529 : 4)

การวัดผลในวิชาศิลปศึกษา มีการวัดทั้งด้านพฤติกรรมและกิจกรรม การวัดด้านพฤติกรรม หมายถึง การพิจารณาพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลว่ามีความพร้อมมากน้อยเพียงใด มีความสนใจต่อการเรียนเพียงใด ส่วนการวัดด้านกิจกรรม หมายถึง วัดจากผลงานที่ได้กระทำขึ้น เช่น การรายงาน การอภิปราย การลงมือปฏิบัติ เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช. 2527 : 140) วิชาศิลปศึกษามีลักษณะเนื้อหาและวิธีการแตกต่างกว่าวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร เนื่องจากวิชานี้องค์ความรู้เชิงคุณภาพ (Qualitative Knowledge) มุ่งส่งเสริมความเป็นมนุษย์ ดังนั้นการวัดผลและการประเมินผลจึงมีลักษณะยืดหยุ่น จะให้เพียงแต่แน่นอนดังเช่นวิชาที่มีองค์ความรู้ในเชิงปริมาณไม่ได้ (Qualitative Knowledge) (อารี สุทธิพันธุ์. 2527 : 145) การวัดผลจึงไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวแน่นอนนัก ครูผู้สอนจะต้องใช้ความพยายามหลาย ๆ วิธี และติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ (เลิศ อานันท์นะ. 2518 : 65) การวัดผลมักจะวัดตามความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของวิชาซึ่งระบุไว้ในหลักสูตร หรือตามที่คุณสอนได้กำหนดขึ้น ซึ่งความมุ่งหมายหลัก 3 ประการที่นำมาใช้ในการวัดผลการสอนเสมอ คือ ความมุ่งหมายทางด้านความรู้ทางด้านทักษะ และทางด้านเจตคติหรือทางความรู้สึก ในการวัดผลวิชาศิลปศึกษานั้น อารี สุทธิพันธุ์ ได้เสนอแนวพิจารณาเบื้องต้นไว้ดังนี้ (อารี สุทธิพันธุ์. 2514 : 185)

1. ควรจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชาศิลปศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้วางไว้
2. ควรจะวัดความเจริญของงาน และพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน
3. การวัดผลควรมีส่วนช่วยปรับปรุงหลักสูตร
4. ควรได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ และควรสนองความก้าวหน้า เหมาะสมทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน
5. ควรจะเน้นถึงความร่วมมือของผู้เรียนทุกคนที่เกี่ยวข้องกับขบวนการเรียนรู้
6. ต้องมีเครื่องมือที่ละเอียดรัดกุม และสามารถแยกความเจริญของผู้เรียนได้
7. ควรจะต้องมีรายงานของนักเรียนประกอบด้วย
8. ควรจะต้องเน้นถึงการทำงานเป็นหมู่คณะ
9. ควรจะส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้วิจัยและค้นคว้าทดลองวิธีสอนเสมอ ๆ

จุดมุ่งหมายของการวัดผลการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาก็เพื่อวัดระดับความเจริญของงานที่เกิดขึ้นจากการเรียนและประกอบกิจกรรมทางศิลปะ ซึ่งเป็นผลดีต่อนักเรียนและการสอนของครู เพราะนักเรียนจะทราบความสามารถและความถนัดของตน สำหรับครูทำให้ได้คิดแก้ไขปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ นอกจากนี้ผลของการประเมินผลยังช่วยให้เกิดการจูงใจ ส่งเสริมความสนใจในการเรียน และการเลือกแนวการศึกษาได้ถูกต้อง

ในเรื่องของการประเมินผลการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษานั้น เป็นการเอาข้อมูลของการวัดผลมาประมวลและวินิจฉัยเพื่อส่งเสริม แก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีต่อไป

การประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษาที่สำคัญคือ การวัดพัฒนาการของนักเรียนในด้านต่าง ๆ และการวัดพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนการสอนวิชาศิลปะ จำแนกได้ดังนี้ (วิรัตน์ พิชญ์ไพญฺญ. 2516 : 13-18)

1. การวัดพัฒนาการด้านต่าง ๆ แบ่งได้เป็น 7 หมวด คือ
  - 1.1 พัฒนาการทางการสร้างสรรค์
  - 1.2 พัฒนาการทางสุนทรียภาพ
  - 1.3 พัฒนาการทางการรับรู้
  - 1.4 พัฒนาการทางสติปัญญา
  - 1.5 พัฒนาการทางด้านอารมณ์
  - 1.6 พัฒนาการทางกาย
  - 1.7 พัฒนาการทางด้านสังคม
2. การวัดพฤติกรรมด้านต่าง ๆ
  - 2.1 ด้านความรู้
  - 2.2 ด้านความเข้าใจ
  - 2.3 ด้านความคิดและการออกแบบ
  - 2.4 ด้านศิลปะนิยม
  - 2.5 ด้านเจตคติและความสนใจ
  - 2.6 ด้านทักษะและการนำไปใช้

การเรียนการสอนจะได้ผลที่แท้จริง จะต้องมีการติดตามผลการปฏิบัติงาน การประเมินผลมิใช่ตัดสินเพียงได้ตกเท่านั้น จะต้องมีการปรับปรุงการเรียนการสอนด้วย ครูจะต้องเอาใจใส่สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด นอกจากนั้นครูควรวัดและประเมินผลการสอนของครูเองด้วย เพื่อจะได้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าการวัด และการประเมินผล มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า การวัด และการประเมินผล ส่งผลโดยตรงและทางอ้อมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมศิลปากร ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนที่เรียนในหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 สังกัดกรมศิลปากร

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่เรียนในหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของสถานศึกษา ในสังกัดกรมศิลปากร ทั้ง 3 แห่ง ประกอบด้วย นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลป์จำนวน 133 คน นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี จำนวน 29 คน และนักเรียนวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช จำนวน 22 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 184 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือจำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลหลักฐานทางราชการแสดงความถนัดทางศิลปะของนักเรียน แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวนัก

เรียน รวมทั้งองค์ประกอบต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์เชิงศิลปะ โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. **แบบบันทึก** เป็นแบบบันทึกข้อมูลหลักฐานทางราชการ แสดงความถนัดทางศิลปะ ซึ่งได้จากคะแนนผลการสอบคัดเลือกวิชาวาดเส้น คะแนนเต็ม 100 คะแนน ของนักเรียนที่มาสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

- 81 – 100 หมายถึง มีความถนัดทางศิลปะดีมาก
- 61 – 80 หมายถึง มีความถนัดทางศิลปะดี
- 41 – 60 หมายถึง มีความถนัดทางศิลปะปานกลาง
- 21 – 40 หมายถึง มีความถนัดทางศิลปะค่อนข้างไม่ดี
- 0 – 20 หมายถึง มีความถนัดทางศิลปะไม่ดี

2. **แบบสอบถาม** มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ ไลเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 10 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาศิลปะ
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมของผู้ปกครอง
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการสอน
- ตอนที่ 10 แบบสอบถามเกี่ยวกับการวัด และประเมินผล

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน

แบบสอบถามตอนนี้มีลักษณะเป็นแบบเติมคำและเลือกตอบ โดยมุ่งสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ รหัสประจำตัวนักเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และระดับผลการเรียนเฉลี่ย 5 ภาคเรียน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับผลการเรียนดีมาก
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับผลการเรียนดี
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับผลการเรียนปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับผลการเรียนค่อนข้างไม่ดี

1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับผลการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียน

เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัดพฤติกรรมเกี่ยวกับการเรียนที่นักเรียนกระทำเป็นประจำในด้านการวางแผนการเรียน ความตั้งใจเอาใจใส่ และการแบ่งเวลา การปฏิบัติงานศิลปะในชั้นเรียน และที่ได้รับมอบหมาย แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้	5 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้	4 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ให้	2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้	1 คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้	1 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้	2 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ให้	4 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมมีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีนิสัยในการเรียนที่ดีมาก
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีนิสัยในการเรียนที่ดี
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีนิสัยในการเรียนปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีนิสัยในการเรียนค่อนข้างไม่ดี
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีนิสัยในการเรียนไม่ดี

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในรายข้อ มีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นประจำ
3.50 – 4.49	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
2.50 – 3.49	หมายถึง	ปฏิบัติบางครั้ง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาศิลปะ

เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัดค่าที่ ความรู้สึก และความคิดเห็น ของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนในด้านต่างๆ ความเหมาะสมของเนื้อหาตามหลักสูตร และประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียนศิลปะ แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนนดังนี้

ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมมีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีเจตคติต่อการเรียนในระดับสูงมาก
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีเจตคติต่อการเรียนในระดับสูง
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีเจตคติต่อการเรียนในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีเจตคติต่อการเรียนในระดับต่ำ
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีเจตคติต่อการเรียนในระดับต่ำมาก

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในรายข้อ มีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วย
2.50 – 3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
1.50 – 2.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัด ความสามารถในการตัดสินใจจะกระทำสิ่งต่างๆ ในด้านการกล้าแสดงออก การพึ่งพาตนเอง การเป็นตัวของตัวเอง และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนนดังนี้

ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้	5 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้	4 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ให้	2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้	1 คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้	1 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้	2 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ให้	4 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมมีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นในตนเองดีมาก
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นในตนเองดี
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นในตนเองปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างไม่ดี
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่ดี

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในรายข้อ มีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นประจำ
3.50 – 4.49	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
2.50 – 3.49	หมายถึง	ปฏิบัติบางครั้ง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัด ความคิดเห็นที่มีต่อเพื่อนร่วมโรงเรียนในการให้ความช่วยเหลือ และการทำงานร่วมกับเพื่อน แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบ

ถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนนดังนี้

ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมมีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนดีมาก
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนดี
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนค่อนข้างไม่ดี
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนไม่ดี

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในรายข้อ มีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วย
2.50 – 3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
1.50 – 2.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนนดังนี้

ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้	5 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้	4 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ให้	2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้	1 คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้	1 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้	2 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ให้	4 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมมีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ดีมาก
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ดี
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ค่อนข้างไม่ดี
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่ดี

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในรายข้อ มีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นประจำ
3.50 – 4.49	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
2.50 – 3.49	หมายถึง	ปฏิบัติบางครั้ง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตอนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมของผู้ปกครอง

เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัด ระดับการส่งเสริม การให้กำลังใจ และการสนับสนุน ของผู้ปกครองให้นักเรียนเข้าศึกษาเล่าเรียน ตามความต้องการของนักเรียน แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนนดังนี้

ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้	5 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้	4 คะแนน

ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ให้	2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้	1 คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้	1 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้	2 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ให้	4 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมมีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	ได้รับการส่งเสริมดีมาก
3.50 – 4.49	หมายถึง	ได้รับการส่งเสริมดี
2.50 – 3.49	หมายถึง	ได้รับการส่งเสริมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ได้รับการส่งเสริมค่อนข้างไม่ดี
1.00 – 1.49	หมายถึง	ได้รับการส่งเสริมไม่ดี

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในรายข้อ มีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นประจำ
3.50 – 4.49	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
2.50 – 3.49	หมายถึง	ปฏิบัติบางครั้ง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตอนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ

เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัดความคิดเห็นที่มีต่อ ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ความพอเพียง และประสิทธิภาพในการใช้วัสดุอุปกรณ์และห้องปฏิบัติงานทางศิลปะ ตลอดจนความพร้อมในการให้บริการทางวิชาการ แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนนดังนี้

ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
-------------	-----	---------

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน
----------------------	-----	---------

ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน
-------------------	-----	---------

เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
----------	-----	---------

ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
----------	-----	---------

ไม่เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
-------------	-----	---------

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน
----------------------	-----	---------

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมมีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีบรรยากาศทางวิชาการดีมาก
-------------	---------	---------------------------

3.50 – 4.49	หมายถึง	มีบรรยากาศทางวิชาการดี
-------------	---------	------------------------

2.50 – 3.49	หมายถึง	มีบรรยากาศทางวิชาการปานกลาง
-------------	---------	-----------------------------

1.50 – 2.49	หมายถึง	มีบรรยากาศทางวิชาการค่อนข้างไม่ดี
-------------	---------	-----------------------------------

1.00 – 1.49	หมายถึง	มีบรรยากาศทางวิชาการไม่ดี
-------------	---------	---------------------------

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในรายข้อ มีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------	---------	-------------------

3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วย
-------------	---------	----------

2.50 – 3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
-------------	---------	----------

1.50 – 2.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
-------------	---------	-------------

1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------	---------	----------------------

ตอนที่ 9 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการสอนของครู

เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัดความคิดเห็นที่มีต่อ กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อนักเรียน โดยการประเมินพฤติกรรมการสอนของครู แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนนดังนี้

ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้	5 คะแนน
------------------	-----	---------

ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้	4 คะแนน
------------------	-----	---------

ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
-----------------	-----	---------

ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ให้	2 คะแนน
--------------------	-----	---------

ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้	1 คะแนน
------------------	-----	---------

ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้	1 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้	2 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ให้	4 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมมีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพการสอนดีมาก
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีคุณภาพการสอนดี
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีคุณภาพการสอนปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีคุณภาพการสอนค่อนข้างไม่ดี
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีคุณภาพการสอนที่ไม่ดี

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในรายข้อ มีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นประจำ
3.50 – 4.49	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
2.50 – 3.49	หมายถึง	ปฏิบัติบางครั้ง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตอนที่ 10 แบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล

เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัดความคิดเห็นที่มีต่อ การวัดผล และการประเมินผลในด้านสภาพที่เกี่ยวกับวิธีการ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและการประเมินผลนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนนดังนี้

ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน
-------------------	-----	---------

เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมมีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเห็นด้วยมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความเห็นด้วยมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความเห็นด้วยปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความเห็นด้วยน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยรายข้อ มีดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วย
2.50 – 3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
1.50 – 2.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1. **แบบทดสอบ** เป็นแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์เชิงศิลปะ ที่นำมาจากแบบทดสอบของ ทอร์เรนซ์ ชนิดรูปภาพแบบ ก. (Torrance Test of Creative Thinking Figure Form a) ซึ่งใช้เวลาในการทำ 30 นาที แบบทดสอบใช้วัดความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน จากการทำกิจกรรมในแบบทดสอบ 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนคิดภาพที่แปลกๆ โดยใช้ชิ้นส่วนกระดาษสีเขียวรูปวงรี โดยจะติดกระดาษสีเขียวที่ตรงไหนก็ได้ แล้วต่อเติมให้เป็นภาพที่มีเรื่องราวน่าตื่นเต้น น่าสนใจ พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องด้วย ใช้เวลาในการทำ 10 นาที

ตอนที่ 2 มีส่วนของภาพอยู่ 10 แบบ ให้ต่อเติมจากส่วนของภาพที่กำหนดให้เป็นภาพที่แปลกน่าสนใจและน่าตื่นเต้น แล้วตั้งชื่อภาพนั้นในช่องที่กำหนด ใช้เวลาทำ 10 นาที

ตอนที่ 3 จากเส้นคู่ขนานที่กำหนดให้ 30 คู่ ให้นักเรียนต่อเติมโดยใช้เส้นคู่ขนานนั้นเป็นส่วนสำคัญของภาพ และจะต่อเติมจากส่วนใดๆ ของเส้นก็ได้ ให้เป็นภาพที่แปลกน่าสนใจ น่าตื่นเต้น พร้อมทั้งตั้งชื่อภาพเขียนไว้ในช่องที่กำหนด ใช้เวลาทำ 10 นาที

ในการตรวจให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ ใช้ตามเกณฑ์การตรวจของทอร์เรนซ์ โดยตอนที่ 1 ตรวจความคิดริเริ่มกับความคิดละเอียดลออ ตอนที่ 2 และ 3 ตรวจความคิดคล่อง

แล้ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน และการแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

- 81 – 100 หมายถึง มีความคิดสร้างสรรค์ดีมาก
- 61 – 80 หมายถึง มีความคิดสร้างสรรค์ดี
- 41 – 60 หมายถึง มีความคิดสร้างสรรค์ปานกลาง
- 21 – 40 หมายถึง มีความคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างไม่ดี
- 0 – 20 หมายถึง มีความคิดสร้างสรรค์ไม่ดี

3.2.2 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การสร้างและการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตลอดจนศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

1.2 กำหนดประเด็นและจำนวนข้อของแบบสอบถาม

1.3 ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม

1.4 นำแบบสอบถามให้ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ตรวจสอบ

1.5 ปรับปรุงแก้ไข

1.6 นำแบบสอบถามให้กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อความที่เขียนขึ้นในแบบสอบถาม กับคำนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีหาค่า IOC (Index of Cogruency) โดยการใช้สูตร ดังนี้

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ เฉพาะ

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

n แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

1. อาจารย์กมล สุวุฒโท ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลป์
2. อาจารย์พัชรี ผลานุรักษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลป์
3. รศ.สรวรรณรงค์ สิงหนเสนีย์ รองคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
4. ผศ.อลิตา จันผิงเพชร อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
5. อาจารย์เสริมสุข เทียรสุนทร รองคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.7 เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ≥ 0.50 ส่วนข้อที่มีค่า IOC < 0.50 นำมา

ปรับปรุง

1.8 นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.9 เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามชุดนี้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่จะศึกษาจริง โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาศิลปกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษาจะเชิงเทรา โดย

1.9.1 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้สูตร t -test (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 94) ดังนี้

สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{N}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยแบบสอบถามของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยแบบสอบถามของกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำซึ่งมีจำนวนเท่ากัน

ตารางที่ 3.1 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ตอนที่	ค่าอำนาจจำแนก
1. แบบสอบถามเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียน	2.24 - 6.27
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาศิลปะ	2.72 - 11.13
3. แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง	1.88 - 10.20
4. แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน	2.89 - 6.60
5. แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	2.25 - 13.50
6. แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมของผู้ปกครอง	1.82 - 10.61
7. แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ	2.19 - 8.49
8. แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการสอน	2.50 - 13.50
9. แบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล	4.63 - 10.61

จากตารางที่ 3.1 พบว่า ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ธรรมศิลป์การ ทั้ง 9 ตอน ข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มากกว่าจำนวนข้อที่ต้องการทุกข้อ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงตามจำนวนที่กำหนดได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.82 – 13.50

1.9.2 หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของคอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 94)

สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ตารางที่ 3.2 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตอนที่	ค่าความเชื่อมั่น
1. แบบสอบถามเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียน	0.70
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาศิลปะ	0.87
3. แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง	0.88
4. แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน	0.84
5. แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	0.87
6. แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมของผู้ปกครอง	0.87
7. แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ	0.83
8. แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการสอน	0.91
9. แบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล	0.92

จากตารางที่ 3.2 พบว่า ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร ทั้ง 9 ตอน มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.70 – 0.92

2. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์เชิงศิลปะ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ชนิดรูปภาพ แบบ ก. ของทอร์เรนซ์ (Torrance Test of Creative Thinking Figure Form a) ซึ่งแบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบทดสอบมาตรฐาน ที่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กไทยโดย อารี รังสินนท์(กรมการฝึกหัดครู 2521 : 48 - 50) ใช้เวลาในการทำ 30 นาที แบบทดสอบสามารถใช้ได้กับประชากรตั้งแต่อนุบาลจนถึงปริญญาตรี ซึ่งผ่านกระบวนการหาคุณภาพของเครื่องมือและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย

2.2 นำแบบทดสอบไปให้คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ตรวจสอบและพิจารณา

2.3 ศึกษาวิธีให้คะแนนของทอร์เรนซ์ ชนิดรูปภาพ แบบ ก. เพื่อนำมาใช้ในการตรวจให้คะแนน

2.4 นำผลการทดสอบความคิดสร้างสรรค์เชิงศิลปะ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจให้คะแนน ตามเทคนิควิธีการให้คะแนนของทอร์เรนซ์ (คู่มือการตรวจแบบทดสอบ และเกณฑ์การให้คะแนนการคิดอย่างสร้างสรรค์ ปรากฎรายละเอียดในภาคผนวก)

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจให้คะแนนแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์เชิงศิลปะ

1. อาจารย์ศุภชัย สุทธิโชติ   คณบดีคณะวิจิตรศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2. อาจารย์สนั่น รัตนะ   อาจารย์ 3 ระดับ 8 ภาควิชาศิลปะ วิทยาลัยช่างศิลป์
3. อาจารย์ศรัณย์ โจรนพน์   อาจารย์ 2 ระดับ 7 ภาควิชาศิลปะ วิทยาลัยช่างศิลป์

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลป์ทั้ง 3 แห่ง คือ วิทยาลัยช่างศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยขอรับคะแนนสอบวิชาวาดเส้นในการคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อ หลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2543 เพื่อเป็นข้อมูลความถนัดทางศิลปะ จากฐานข้อมูลของงานทะเบียนและวัดผล วิทยาลัยช่างศิลป์ ทั้ง 3 แห่ง โดยผู้วิจัยขอรับด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม และแบบทดสอบ ไปให้นักเรียนชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยช่างศิลป์ ทั้ง 3 แห่ง โดยมีรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้
  - 3.1 วิทยาลัยช่างศิลป์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองระหว่างวันที่ 20 ถึง 25 มกราคม 2546
  - 3.2 วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี ผู้วิจัยจัดส่ง และรับข้อมูลกลับทางไปรษณีย์ ระหว่างวันที่ 10 ถึง 25 มกราคม 2546
  - 3.3 วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช ผู้วิจัยจัดส่ง และรับข้อมูลกลับทางไปรษณีย์ ระหว่างวันที่ 10 ถึง 30 มกราคม 2546
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม และแบบทดสอบที่ได้รับกลับ มาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ แล้วนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในวิเคราะห์

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window (Statistical Package for the Social Science)

2. วิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตรวจสอบความตรงของโมเดล (ความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมการโครงสร้างตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์) โดยใช้โปรแกรม LISREL หาค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) ดัชนี GFI (Goodness of Fit Index) และดัชนี AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) ทั้งก่อนปรับและหลังปรับโมเดล (ธีระยุทธ รัชชะ. 2544 : 50)

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ

2. ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$SD = \sqrt{\frac{n\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\Sigma X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

4. สถิติที่ใช้ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ โดยใช้วิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate : ML) (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 48)

$$F = \text{Log} |\Sigma| + \text{tr} (s \Sigma^{-1}) - \text{Log} |s| + k$$

เมื่อ	F	แทน	ฟังก์ชันความกลมกลืน
	S	แทน	เมทริกซ์ความแปรปรวน – ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง
	Σ	แทน	เมทริกซ์ความแปรปรวน – ความแปรปรวนร่วมที่ได้จากค่าพารามิเตอร์
	k	แทน	จำนวนตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดในโมเดล LISREL
	tr	แทน	ผลรวมของสมาชิกในแนวทแยงของเมทริกซ์

5. ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องในโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5.1 ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 48)

$$\chi^2 = (n-1)F[S, \Sigma(\theta)] \quad ; \quad d = \{(k)(k+1)/2\} - t$$

เมื่อ	χ^2	แทน	ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square)
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนตัวแปรสังเกตได้
	d	แทน	องศาอิสระ (Degrees of Freedom)
	$F[S, \Sigma(\theta)]$	แทน	ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์

ค่าสถิติไคสแควร์ ควรจะมีค่าที่ต่ำหรือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงจะบ่งชี้ได้ว่า โมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องหรือมีความกลมกลืน

5.2 ดัชนี GFI (Goodness of Fit Index) (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 48)

$$GFI = 1 - \{F[S, \Sigma(\theta)] / F[S, \Sigma(0)]\}$$

เมื่อ	GFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน(Goodness of Fit Index)
	$F[S, \Sigma(\theta)]$	แทน	ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์
	$F[S, \Sigma(0)]$	แทน	ค่า F ของโมเดลที่ไม่มีพารามิเตอร์ในโมเดล

ดัชนี GFI ใช้ทดสอบว่า โมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องหรือมีความกลมกลืน ควรมีค่าตั้งแต่ 0.90 เป็นต้นไป

5.2 ดัชนี AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 48)

$$AGFI = 1 - \left\{ \frac{1}{2d} \right\} (k)(k-1) (1 - GFI)$$

เมื่อ	$AGFI$	แทน	ดัชนีระดับความกลมกลืนที่ปรับตัวแก้แล้ว
	k	แทน	จำนวนตัวแปรสังเกตได้
	d	แทน	องศาอิสระ (Degree of Freedom)
	GFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน(Goodness of Fit Index)

ดัชนี AGFI ที่ใช้ทดสอบว่า โมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องหรือมีความกลมกลืน ควรมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุ กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุ กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

4.3 ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุ กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์แทนตัวแปรและค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X_1	แทน	นิสัยทางการเรียน
X_2	แทน	เจตคติต่อวิชาศิลปะ
X_3	แทน	ความเชื่อมั่นในตนเอง
X_4	แทน	ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
X_5	แทน	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
X_6	แทน	การส่งเสริมของผู้ปกครอง
X_7	แทน	บรรยากาศทางวิชาการ
X_8	แทน	คุณภาพการสอน
X_9	แทน	การวัดและประเมินผล
X_{10}	แทน	ความถนัดทางศิลปะ
X_{11}	แทน	ความคิดสร้างสรรค์

X_{12}	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
Y	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
P_{ij}	แทน	สัมประสิทธิ์เส้นทางที่มีทิศทางความสัมพันธ์จากตัวแปร i ไปยัง ตัวแปร j
χ^2	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล
GFI	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล
AGFI	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสอดคล้องที่ปรับแก้ของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ที่ได้จากการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล
R^2	แทน	อำนาจในการทำนาย หมายถึงความแปรปรวนของตัวแปรตามที่อธิบายด้วยตัวแปรอิสระร่วมกัน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบสอบถาม แบบบันทึกหลักฐานทางราชการ และแบบทดสอบ ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียน ที่ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

รายได้ (บาท)	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000	71	38.60
10,000 - 20,000	66	35.90
มากกว่า 20,000	47	25.50
รวม	184	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_{12}) ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ 38.60 มีจำนวนใกล้เคียงกับผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 35.90 ส่วนผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.5

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบบันทึก แบบสอบถาม และแบบทดสอบ ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

	ตัวแปร	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
X_1	นิสัยทางการเรียน	5	3.25	.48	มีนิสัยทางการเรียนปานกลาง
X_2	เจตคติต่อวิชาศิลปะ	5	4.29	.39	มีเจตคติต่อการเรียนในระดับสูง
X_3	ความเชื่อมั่นในตนเอง	5	3.24	.47	มีความเชื่อมั่นในตนเองปานกลาง
X_4	ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน	5	3.86	.56	มีความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนดี
X_5	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	5	4.01	.55	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ดีมาก
X_6	การส่งเสริมของผู้ปกครอง	5	3.66	.95	ได้รับการส่งเสริมดี
X_7	บรรยากาศทางวิชาการ	5	3.68	.65	มีบรรยากาศทางวิชาการดี
X_8	คุณภาพการสอน	5	3.99	.55	มีคุณภาพการสอนดี
X_9	การวัดและประเมินผล	5	3.64	.42	มีความเห็นด้วยมาก
X_{10}	ความถนัดทางศิลปะ	100	78.21	11.23	มีความถนัดทางศิลปะดี
X_{11}	ความคิดสร้างสรรค์	100	45.40	11.39	มีความคิดสร้างสรรค์ปานกลาง
Y	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	4	2.45	.52	มีระดับผลการเรียนค่อนข้างไม่ดี

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์(X_5) และการวัดและประเมินผล (X_9) อยู่ในระดับดีมาก เจตคติต่อวิชาศิลปะ(X_2) ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน(X_4) การส่งเสริมของผู้ปกครอง(X_6) บรรยากาศทางวิชาการ(X_7) คุณภาพการสอน(X_8) และความถนัดทางศิลปะ(X_{10}) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ส่วนนิสัยทางการเรียน (X_1) ความเชื่อมั่นในตนเอง(X_3) และความคิดสร้างสรรค์(X_{11}) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Y) มีระดับผลการเรียนค่อนข้างไม่ดี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทุกตัวแปรมีค่าใกล้เคียงกันเกือบทุกค่า ยกเว้นการส่งเสริมของผู้ปกครอง(X_6) ที่มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงกว่าตัวแปรอื่น

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂
Y	1.00												
X ₁	-.24**	1.00											
X ₂	-.080	.451**	1.00										
X ₃	-.070	.388**	.405**	1.00									
X ₄	-.082	.617**	.427**	.217**	1.00								
X ₅	-.162*	.620**	.514**	.334**	.475**	1.00							
X ₆	-.160*	.349**	.355**	.225**	.304**	.314**	1.00						
X ₇	-.177*	.411**	.356**	.149*	.383**	.380**	.331**	1.00					
X ₈	-.105	.438**	.394**	.077	.421**	.374**	.310**	.539**	1.00				
X ₉	-.122	.411**	.321**	.175*	.425**	.358**	.211**	.532**	.517**	1.00			
X ₁₀	.659**	-.203**	.038	-.006	-.011	-.108	.015	-.024	-.023	-.070	1.00		
X ₁₁	.374**	-.044	-.111	-.040	-.030	-.069	-.142	-.213	-.172*	-.086	.049	1.00	
X ₁₂	.045	-.062	.150*	.266**	.000	.069	.237**	.029	-.053	-.022	.184*	.049	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรสาเหตุด้วยกันทั้งหมด 12 ตัว รวมทั้งหมด 78 ค่า พบว่ามีค่าเป็นบวก 50 ค่า มีค่าเป็นลบ 28 ค่า เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติ 47 ค่า และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 31 ค่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันที่มีค่าสูงสุดคือ นิสัยทางการเรียน (X₁) กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X₅) โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .62

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรเหตุทั้ง 12 ตัว กับตัวแปรตามซึ่งเป็นตัวแปรผล เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติ 6 ค่า และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 6 ค่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุดได้แก่ ความถนัดทางศิลปะ (X₁₀) โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .66 รองลงมาคือ ความคิดสร้างสรรค์ (X₁₁) โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .37

4.3 การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่าง ปัจจัยเชิงสาเหตุ กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4.3.1 ผลการวิเคราะห์เส้นทางจากรูปแบบความสัมพันธ์ก่อนปรับแก้

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติจากรูปแบบความสัมพันธ์ก่อนปรับแก้ จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสเรล ปรากฏดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าสถิติของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสเรล

ตัวแปรผล	ตัวแปรสาเหตุ	P_{ji}	t
นิสัยทางการเรียน X_1	ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน X_4	.5267	10.39**
ความเชื่อมั่นในตนเอง X_3	การส่งเสริมของผู้ปกครอง X_6	.1151	3.50**
การส่งเสริมของผู้ปกครอง X_6	ฐานะทางเศรษฐกิจ X_{12}	3.1355	3.24**
คุณภาพการสอน X_8	บรรยากาศทางวิชาการ X_7	.4246	8.49**
การวัดและประเมินผล X_9	คุณภาพการสอน X_8	.3264	8.00**
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Y	นิสัยทางการเรียน X_1	-0.0067	-1.21
	เจตคติต่อวิชาศิลปะ X_2	-0.0028	-.37
	ความเชื่อมั่นในตนเอง X_3	-0.0009	-.15
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ X_5	-0.0004	-.08
	บรรยากาศทางวิชาการ X_7	-0.0060	-1.43
	คุณภาพการสอน X_8	.0029	.54
	การวัดและประเมินผล X_9	.0013	.17
	ความถนัดทางศิลปะ X_{10}	.0277	11.17**
	ความคิดสร้างสรรค์ X_{11}	.0114	4.59**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องของรูปแบบ

$$\chi^2 = 234.89 , p = 0.0 , df = 43 , GFI = 0.85 , AGFI = 0.68$$

จากตารางที่ 4.4 พบว่า

เมื่อใช้นิสัยทางการเรียน (X_1) เป็นตัวแปรผล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (X_4)

เมื่อใช้ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_3) เป็นตัวแปรผล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การส่งเสริมของผู้ปกครอง (X_6)

เมื่อใช้ การส่งเสริมของผู้ปกครอง (X_6) เป็นตัวแปรผล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_{12})

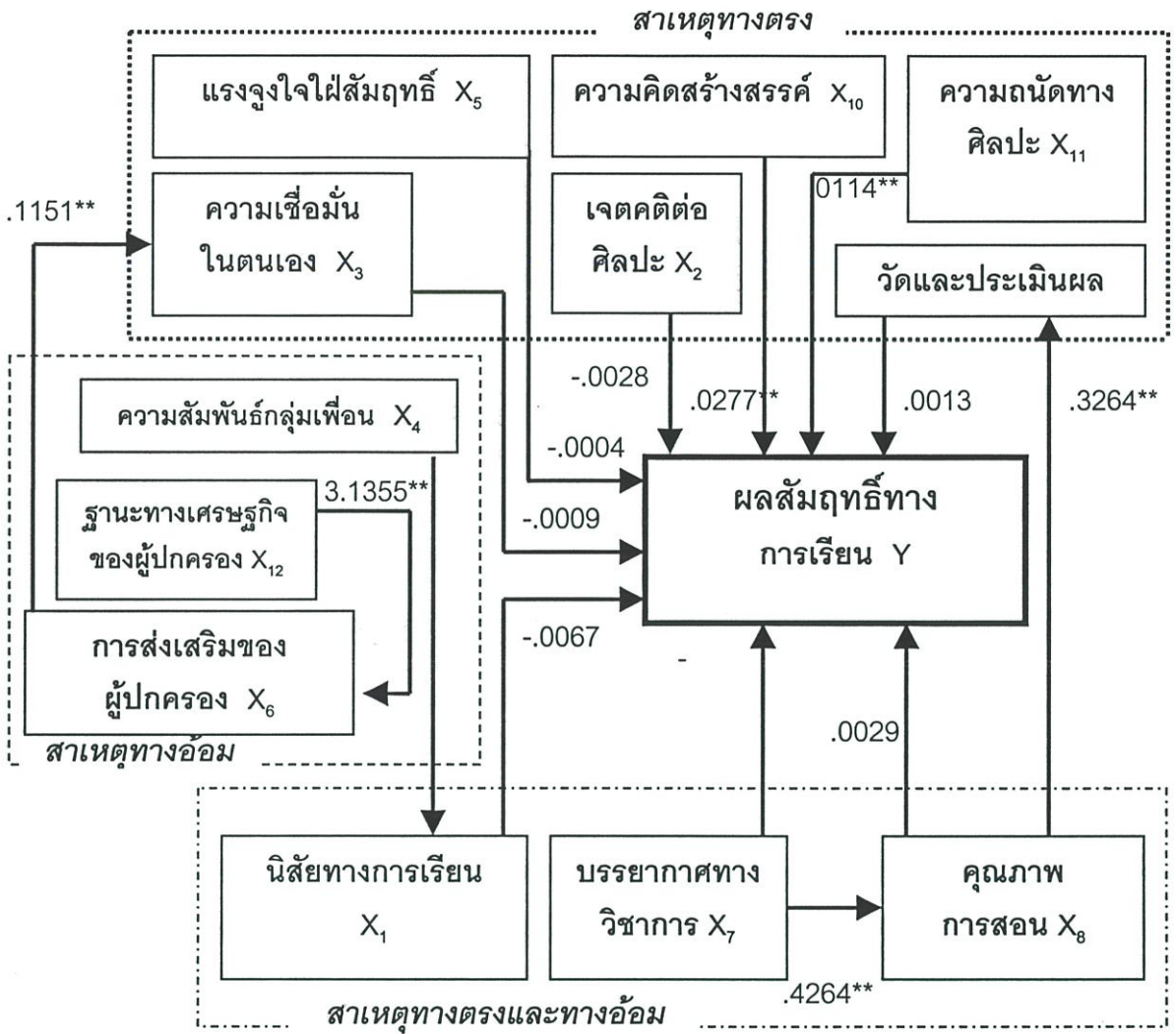
เมื่อใช้คุณภาพการสอน (X_8) เป็นตัวแปรผล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ บรรยากาศทางวิชาการ (X_7)

เมื่อใช้การวัดและประเมินผล (X_9) เป็นตัวแปรผล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ คุณภาพการสอน (X_8)

เมื่อใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y) เป็นตัวแปรผล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความถนัดทางศิลปะ (X_{10}) และ ความคิดสร้างสรรค์ (X_{11}) ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ นิสัยทางการเรียน (X_1) เจตคติต่อวิชาศิลปะ (X_2) ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) บรรยากาศทางวิชาการ (X_7) คุณภาพการสอน (X_8) และ การวัดและประเมินผล (X_9)

เมื่อพิจารณาค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องของรูปแบบพบว่า ค่าสถิติ χ^2 มีค่าเท่ากับ 234.89 ($p = 0.0$) ค่าสถิติ GFI มีค่าเท่ากับ 0.85 และค่าสถิติ AGFI มีค่าเท่ากับ 0.68 แสดงว่ารูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เนื่องจากค่าสถิติ χ^2 สูงมากและมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ค่าสถิติ GFI และค่าสถิติ AGFI ยังมีค่าต่ำ

เมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางจากตารางที่ 4.4 เขียนกำกับแต่ละเส้นทางของรูปแบบความสัมพันธ์ เพื่อแสดงขนาดของความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละคู่ปรากฏผลดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 แสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบความสัมพันธ์ก่อนปรับแก้

4.3.2 การปรับรูปแบบความสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เนื่องจากรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นจึงได้ปรับรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน เพื่อให้ได้รูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับรูปแบบ โดยพิจารณาจากคำแนะนำของโปรแกรมลิสเรล ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา และการไม่มีนัยสำคัญของค่าสถิติ t จนรูปแบบความสัมพันธ์มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งดัชนีวัดแปรรูปแบบพิจารณาได้จากค่าสถิติ χ^2 เข้าใกล้ศูนย์และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสถิติ GFI และค่าสถิติ AGFI มีค่าเข้าใกล้ 1 ดังค่าสถิติของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับแก้ที่ปรากฏในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าสถิติของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับแก้ ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม
ลิสเรล

ตัวแปรผล	ตัวแปรสาเหตุ	P_{ji}	t
นิสัยทางการเรียน X_1	ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน X_4	.3259	6.29**
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ X_5	.2924	6.43**
	คุณภาพการสอน X_8	.1064	2.43*
	ความถนัดทางศิลปะ X_{10}	-.0722	-3.07**
ความเชื่อมั่นในตนเอง X_3	การส่งเสริมของผู้ปกครอง X_6	.5064	5.39**
การส่งเสริมของผู้ปกครอง X_6	นิสัยทางการเรียน X_1	.5386	4.84**
	เจตคติต่อวิชาศิลปะ X_2	.4919	3.87**
	ฐานะทางเศรษฐกิจ X_{12}	2.9455	4.44**
คุณภาพการสอน X_8	ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน X_4	.5671	2.76**
	บรรยากาศทางวิชาการ X_7	.7045	3.18**
	การวัดและประเมินผล X_9	-1.6510	-1.74
การวัดและประเมินผล X_9	บรรยากาศทางวิชาการ X_7	-.0115	-.12
	คุณภาพการสอน X_8	.6509	3.18**
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Y	นิสัยทางการเรียน X_1	-.0067	-.92
	เจตคติต่อวิชาศิลปะ X_2	-.0028	-.36
	ความเชื่อมั่นในตนเอง X_3	-.0009	-.13
	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ X_5	-.0004	-.07
	บรรยากาศทางวิชาการ X_7	-.0060	-1.39
	คุณภาพการสอน X_8	.0029	.56
	การวัดและประเมินผล X_9	.0013	.16
	ความถนัดทางศิลปะ X_{10}	.0277	10.94**
	ความคิดสร้างสรรค์ X_{11}	.0114	4.59**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องของรูปแบบ

$\chi^2 = 45.07$, $p = 0.097$, $df = 34$, $GFI = 0.97$, $AGFI = 0.91$

จากตารางที่ 4.5 พบว่า

เมื่อใช้นิสัยทางการเรียน (X_1) เป็นตัวแปรผล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (X_4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) และคุณภาพการสอน (X_8) ส่วนที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ความถนัดทางศิลปะ (X_{10})

เมื่อใช้ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_3) เป็นตัวแปรผล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การส่งเสริมของผู้ปกครอง (X_6)

เมื่อใช้ การส่งเสริมของผู้ปกครอง (X_6) เป็นตัวแปรผล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ นิสัยทางการเรียน (X_1) เจตคติต่อวิชาศิลปะ (X_2) และ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_{12})

เมื่อใช้คุณภาพการสอน (X_8) เป็นตัวแปรผล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (X_4) และ บรรยากาศทางวิชาการ (X_7) ส่วนที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การวัดและประเมินผล (X_9)

เมื่อใช้การวัดและประเมินผล (X_9) เป็นตัวแปรผล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ คุณภาพการสอน (X_8) ส่วนที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ บรรยากาศทางวิชาการ (X_7)

เมื่อใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y) เป็นตัวแปรผล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความถนัดทางศิลปะ (X_{10}) และ ความคิดสร้างสรรค์ (X_{11}) ส่วนที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ นิสัยทางการเรียน (X_1) เจตคติต่อวิชาศิลปะ (X_2) ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) บรรยากาศทางวิชาการ (X_7) คุณภาพการสอน (X_8) และ การวัดและประเมินผล (X_9)

เมื่อพิจารณาค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องของรูปแบบ พบว่า ค่าสถิติ χ^2 มีค่าเท่ากับ 45.07 ($p = 0.097$) ค่าสถิติ GFI มีค่าเท่ากับ 0.97 และค่าสถิติ AGFI มีค่าเท่ากับ 0.91 แสดงว่ารูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับแก้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจาก χ^2 มีค่าต่ำและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ค่าสถิติ GFI และค่าสถิติ AGFI มีค่าเข้าใกล้ 1

เมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางจากตารางที่ 4.5 เขียนกำกับแต่ละเส้นทางของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน เพื่อแสดงขนาดของความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละคู่ปรากฏผลดังภาพที่ 4.2

ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (X_4) มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง นิสัยทางการเรียน (X_1) คุณภาพการสอน (X_8) และการวัดและประเมินผล (X_9)

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง นิสัยทางการเรียน (X_1) การส่งเสริมของผู้ปกครอง (X_6) และความเชื่อมั่นในตนเอง (X_3)

การส่งเสริมของผู้ปกครอง (X_6) มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_3)

บรรยากาศทางวิชาการ (X_7) มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง คุณภาพการสอน (X_8) และการวัดและประเมินผล (X_9)

คุณภาพการสอน (X_8) มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง นิสัยทางการเรียน (X_1) และการวัดและประเมินผล (X_9)

การวัดและประเมินผล (X_9) มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง คุณภาพการสอน (X_8)

ความถนัดทางศิลปะ (X_{10}) มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง นิสัยทางการเรียน (X_1)

ความคิดสร้างสรรค์ (X_{11}) มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางตรง ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ฐานะทางเศรษฐกิจ (X_{12}) มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง การส่งเสริมของผู้ปกครอง (X_6) และความเชื่อมั่นในตนเอง (X_3)

การคำนวณอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของตัวแปรต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยโปรแกรมลิสเรล ปรากฏผลดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของตัวแปรต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรสาเหตุ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Y		
	DE	IE	TE
นิสัยทางการเรียน X_1	- 0.0067	- 0.0002	- 0.0069
เจตคติต่อศิลปะ X_2	- 0.0028	- 0.0002	- 0.0030
ความเชื่อมั่นในตนเอง X_3	- 0.0009		- 0.0009
ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน X_4		- 0.0014	- 0.0014
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ X_5	- 0.0004	- 0.0020	- 0.0024
การส่งเสริมของผู้ปกครอง X_6		- 0.0004	- 0.0004
บรรยากาศทางวิชาการ X_7	- 0.0060	0.0011	- 0.0049
คุณภาพการสอน X_8	0.0029	- 0.0015	0.0015
การวัดและประเมินผล X_9	0.0013	- 0.0024	- 0.0011
ความถนัดทางศิลปะ X_{10}	0.0277*	0.0005	0.0282*
ความคิดสร้างสรรค์ X_{11}	0.0114**		0.0114**
ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง X_{12}		- 0.0013	- 0.0013

ค่าสถิติ

$$\chi^2 = 45.07, p = 0.097, df = 34, GFI = 0.97, AGFI = 0.91$$

สมการโครงสร้างตัวแปร Y

R - SQUARE .5224

DE = อิทธิพลทางตรง IE = อิทธิพลทางอ้อม TE = ผลรวมอิทธิพล

จากตารางที่ 4.5 พบว่า

1. ตัวแปรสาเหตุทั้ง 12 ตัว มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

1.1 นิสัยทางการเรียน (X_1) มีขนาดอิทธิพลรวม -0.0069 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง -0.0067 และเป็นอิทธิพลทางอ้อม -0.0002

1.2 เจตคติต่อศิลปะ (X_2) มีขนาดอิทธิพลรวม - 0.0028 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง - 0.0002 และเป็นอิทธิพลทางอ้อม - 0.0030

1.3 ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_3) มีขนาดอิทธิพลรวม - 0.0009 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง - 0.0009 และไม่มีอิทธิพลทางอ้อม

1.4 ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (X_4) มีขนาดอิทธิพลรวม - 0.0014 โดยเป็นอิทธิพลทางอ้อม - 0.0014 และไม่มีอิทธิพลทางตรง

1.5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) มีขนาดอิทธิพลรวม - 0.0024 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง - 0.0004 และเป็นอิทธิพลทางอ้อม - 0.0020

1.6 การส่งเสริมของผู้ปกครอง (X_6) มีขนาดอิทธิพลรวม - 0.0004 โดยเป็นอิทธิพลทางอ้อม - 0.0004 และไม่มีอิทธิพลทางตรง

1.7 บรรยากาศทางวิชาการ (X_7) มีขนาดอิทธิพลรวม - 0.0049 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง - 0.0060 และเป็นอิทธิพลทางอ้อม 0.0011

1.8 คุณภาพการสอน (X_8) มีขนาดอิทธิพลรวม 0.00150 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.0029 และเป็นอิทธิพลทางอ้อม - 0.0015

1.9 การวัดและประเมินผล (X_9) มีขนาดอิทธิพลรวม - 0.0011 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.0013 และเป็นอิทธิพลทางอ้อม - 0.0024

1.10 ความถนัดทางศิลปะ (X_{10}) มีขนาดอิทธิพลรวม 0.0282 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.0277 และเป็นอิทธิพลทางอ้อม 0.0005

1.11 ความคิดสร้างสรรค์ (X_{11}) มีขนาดอิทธิพลรวม 0.0114 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.0114 และไม่มีอิทธิพลทางอ้อม

1.12 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_{12}) มีขนาดอิทธิพลรวม 0.0114 โดยเป็นอิทธิพลทางตรง 0.0114 และไม่มีอิทธิพลทางอ้อม

2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y) มี 12 ตัวแปร สามารถร่วมกันอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y) ได้ร้อยละ 52.24

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร” ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 5.2 สมมติฐานของการวิจัย
- 5.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 5.7 สรุปผลการวิจัย
- 5.8 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.9 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

5.2 สมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ความถนัดทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ เจตคติต่อวิชาศิลปะ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง
2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง การส่งเสริมของผู้ปกครอง และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ บรรยากาศทางวิชาการและคุณภาพทางการสอน การวัดและการประเมินผล และนิสัยทางการเรียน

5.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่เรียนในหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 สังกัดกรมศิลปากร

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนที่เรียนในหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของสถานศึกษาในสังกัดกรมศิลปากรทั้ง 3 แห่ง ประกอบด้วยนักเรียนวิทยาลัยช่างศิลป์ จำนวน 133 คน วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี จำนวน 29 คน วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช จำนวน 22 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 184 คน

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึก เป็นแบบบันทึกข้อมูลหลักฐานทางราชการ แสดงความถนัดทางศิลปะ ซึ่งได้มาจาก คะแนนผลการสอบคัดเลือกกวีชาวดลัน คะแนนเต็ม 100 คะแนน ของนักเรียนที่มาสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2543

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 10 ตอน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพจนได้แบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.82 – 13.50 และค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.70 – 0.92 ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาศิลปะ
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมของผู้ปกครอง
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ

ตอนที่ 9 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการสอน

ตอนที่ 10 แบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

3. แบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์เชิงศิลปะ ที่นำมาจากแบบทดสอบของทอร์เรน ชนิดรูปภาพแบบ ก. (Torrance Test of Creative Thinking Figure Form a) ซึ่งแบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบทดสอบมาตรฐาน ที่ผ่านกระบวนการหาคุณภาพของเครื่องมือและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 วัดความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ จำนวน 1 ข้อ โดยใช้เวลา 10 นาที

ตอนที่ 2 วัดความคิดแคล่วคล่อง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความคิดละเอียดลออ จำนวน 10 ข้อ โดยใช้เวลา 10 นาที

ตอนที่ 3 วัดความคิดแคล่วคล่อง ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ และความคิดยืดหยุ่น จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลา 10 นาที

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการวิทยาลัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยช่างศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี และวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมขอข้อมูลคะแนนสอบคัดเลือกนิสิตเข้าเรียน ปีการศึกษา 2543 และผลการเรียนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 (5 ภาคเรียน) จากฐานข้อมูลของงานทะเบียนและวัดผลวิทยาลัยช่างศิลป์ทั้ง 3 แห่ง ด้วยตนเอง

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติการวิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ และวิเคราะห์ค่าสถิติของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ใช้ สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window (Statistical Package for The Social Science)

2. วิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม และตรวจสอบความตรงของโมเดล (ความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมการโครงสร้างตามข้อมูลเชิงประจักษ์) โดยใช้โปรแกรม LISREL หาค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi –

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล ทำให้ได้โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือได้ค่าไคสแควร์เท่ากับ 45.07 ($p = 0.097$) มีดัชนีความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.97 และดัชนีความสอดคล้องที่ปรับค่า (AGFI) เท่ากับ 0.91

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม มี 12 ตัวแปรได้แก่ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อวิชาศิลปะ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การส่งเสริมของผู้ปกครอง บรรยากาศทางวิชาการ คุณภาพการสอน การวัดและประเมินผล ความถนัดทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

3. อิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรง ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คือ ความคิดสร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเอง

3.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน การส่งเสริมของผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

3.3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางตรงและทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อวิชาศิลปะ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บรรยากาศทางวิชาการ คุณภาพการสอน การวัดและประเมินผล และความถนัดทางศิลปะ

5.8 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ได้แก่ นิสัยทางการเรียน เจตคติต่อวิชาศิลปะ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การส่งเสริมของผู้ปกครอง บรรยากาศทางวิชาการ คุณภาพการสอน การวัดและประเมินผล ความถนัดทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นิสัยทางการเรียน มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรง และโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง การส่งเสริมของผู้ปกครอง และความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับแนวคิดของ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) ที่กล่าวว่า นิสัยทางการเรียนหมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจและมุ่งมั่นที่จะศึกษาหา

ความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ เช่นเดียวกับกับผลการศึกษาของ ธีระยุทธ รัชชะ (2544 : 36) ที่พบว่า นิสัยทางการเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางด้านศิลปะ ของนักศึกษา เพราะการเรียนที่ดีต้องมีนิสัยทางการเรียนที่ดีด้วย คือ ต้องรู้จักแบ่งเวลา และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตั้งใจเรียน รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี และสุวิมล อุดลรัตน์ไพโร (2536 : 81) ที่พบว่าความตั้งใจเรียนมีอิทธิพลโดยตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนวิชาศิลปะในวิทยาลัยช่างศิลป์มีลักษณะนิสัยทางการเรียนที่แตกต่างจากนิสัยทางการเรียนในสาขาวิชาอื่นๆ ตรงที่ผู้เรียนจะต้องมีความมุ่งมั่นในการสร้างผลงานให้สำเร็จ ซึ่งจะต้องใช้เวลาในการทำงานภาคปฏิบัติทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียนมากกว่าปกติ ในขณะที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่มักจะมองศิลปะว่า เป็นวิชาที่ไม่ได้นำมาใช้ในการสอบเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น จนกว่านักเรียนจะสามารถพิสูจน์ให้เห็นว่าเขามีความสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ต้องใช้เวลาและความมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นเหตุให้ผู้ปกครองยอมรับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนและให้การส่งเสริมในทุกๆ ด้าน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนในการสร้างสรรค์ผลงานมากยิ่งขึ้น

2. เจตคติต่อวิชาศิลปะ มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรง และโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง การส่งเสริมของผู้ปกครอง และความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีนวล วรณสุธี (2536 : 95) และมิญช์มนัส วรณมทินทร์ (2544 : 90) ที่พบว่าเจตคติต่อการเรียน มีอิทธิพลทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ สุขุม บัวมาศ (2530 : 12) ที่ให้ความหมายของทัศนคติต่อวิชาศิลปะไว้ว่า บุคคลที่มีเจตคติต่อวิชาศิลปะในทางที่ดีย่อมมีความสนใจการเรียน ซึ่งจะเป็นผลให้นักเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง อันจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของนักเรียน

3. ความเชื่อมั่นในตนเอง มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึงการกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยความมั่นใจ ซึ่งเป็นลักษณะของผู้ปฏิบัติงานศิลปะ ที่จะต้องมีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออกในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งบางครั้งอาจได้รับอิทธิพลจากการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้ปกครองเช่น การมีบทบาทในการส่งเสริมและให้คำแนะนำเกี่ยวกับผลงาน การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วุฒิ วัฒนสิน (2530 : 52) ที่กล่าวถึงปัญหาในการเรียนศิลปศึกษาสาเหตุหนึ่งว่า ผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุนกิจกรรมศิลปศึกษาเท่าที่ควร และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2529 : 34) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของครูจากประสบการณ์ที่ได้ไปอบรมเกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษา มีสาเหตุหนึ่งว่าผู้ปกครองขาดการสนับสนุนให้นักเรียนเรียนวิชาศิลปศึกษา

4. ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง นิสัยทางการเรียน คุณภาพการสอน และการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของจูไร ชุมรุม (2526 : 176) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิต นักศึกษามีความสัมพันธ์กัน เช่นเดียวกับกับผลการศึกษาของพลทรัพย์ วงษ์พานิช (2523 : 13 - 20) ที่พบว่า การปรับตัวเข้ากับเพื่อนมีอิทธิพลสูงสุดกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้วิจัยที่พบว่านักเรียนช่างศิลป์ ที่มีนิสัยทางการเรียนดีมักเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีกลุ่มเพื่อนดี ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเรียน และได้รับการเอาใจใส่ในการสอนจากครูอาจารย์มากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่สนใจการเรียน

5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางตรง และโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง นิสัยทางการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเอง และการส่งเสริมของผู้ปกครอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย เช่นเดียวกับกับผลการวิจัยของ บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 184) กับ มิญชมนัส วรรณมรินทร์ (2544 : 92) ที่พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการเรียนศิลปะเป็นวิชาที่ผู้เรียนต้องอาศัยความพยายาม ความมุ่งมั่น และความอดทนในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยทางการเรียนศิลปะที่ดี ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะประสบความสำเร็จในการเรียน

6. การส่งเสริมของผู้ปกครอง มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง ความเชื่อมั่นในตนเอง สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของศรีนวล วรรณสุธี (2536 : 95) ที่พบว่าความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม ต่อผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียน เช่นเดียวกับกับ ผุสดี เรื่องศรีมัน (2533 : 47) ที่ได้สรุปไว้ว่า ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งความสามารถพิเศษนี้ได้แก่งานศิลปะด้วย คือ บิดามารดา โดยมีบทบาทในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับผลงานของบุตร และการส่งเสริมด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถพิเศษของบุตร

7. บรรยากาศทางวิชาการ มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางตรงและโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง คุณภาพการสอน และการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย และแนวคิดของอารี สุทธิพันธ์ (2535 : 210) ที่ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษามีเนื้อหาวิชาสัมพันธ์และครอบคลุมถึงพัฒนาการของนักเรียน วิธีสอนการจัดหลักสูตร การจัดห้องเรียน การสร้างสื่อการสอน และประเมินผลด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะ ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอนวิชาศิลปะในวิทยาลัย

ช่างศิลป์ เน้นการเรียนการสอนด้วยการฝึกทักษะการปฏิบัติ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออก ด้านความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระ และการใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดพลังในการพัฒนาผลงานของตนอย่างต่อเนื่องจะส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

8. คุณภาพการสอน มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงและโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง นิสัยทางการเรียน และการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 184) และปาวรีย์ วัชชวัลคุ (2527 : 70) ที่ต่างก็พบว่า คุณภาพของการสอนมีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิธีสอนศิลปะต่างจากวิธีสอนวิชาสามัญอื่นๆ เพราะว่าลักษณะของวิชาศิลปะเกี่ยวข้องกับการฝึกฝนปฏิบัติการลงมือทำจริง และการคิดค้นแก้ปัญหา (อารี สุทธิพันธ์. 2514 : 29) ฉะนั้นบทบาทของครูในด้านการเรียนการสอนจะต้องเปลี่ยนเป็นผู้ชี้แนะ ผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ของเด็ก และค่านึงว่าการเรียนนั้นผู้เรียนควรจะเรียนด้วยตนเองโดยได้รับการกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ครูศิลปะจะต้องค่านึงว่า เรามิได้มุ่งสอนให้เด็กเป็นศิลปิน แต่เรามุ่งเน้นพัฒนาการทางศิลปะที่มีอยู่ในตัวเด็กให้พัฒนาไปจนถึงขีดสุดตามกระบวนการเรียนรู้ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2529 : 106 - 111) วิธีสอนวิชาศิลปะไม่ควรยึดมั่นอยู่กับปัญหาของรูปแบบหรือวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไข ควรเลือกใช้หลายๆ วิธี ผู้สอนควรทดลองค้นคว้าวิธีการสอนใหม่ๆ ให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันอยู่เสมอ ไม่ว่าผู้สอนจะใช้วิธีสอนใดๆ ก็ตามผู้เรียนควรจะได้ออกมาแสดงออกอย่างอิสระทางความคิด และการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาการรอบตัว วิธีสอนควรค่านึงถึง พื้นฐานความรู้เดิม และประสบการณ์ที่แตกต่างกันระหว่างบุคคล เพศ วัย วุฒิภาวะ ความถนัดทางธรรมชาติ นอกจากนี้การสอนควรเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา และสามารถนำความรู้ไปดัดแปลงใช้ได้กับชีวิตจริง (เลิศ อานันทนะ. 2523 : 62)

9. การวัดและประเมินผล มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงและโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง คุณภาพการสอน สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประเมินผลการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษานั้น เป็นการเอาข้อมูลของการวัดผลมาประมวลและวินิจฉัยเพื่อส่งเสริม แก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีต่อไป การประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษาที่สำคัญคือ การวัดพัฒนาการของนักเรียนในด้านต่าง ๆ และการวัดพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนการสอนวิชาศิลปะ (วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์. 2529 : 131-136)

10. ความถนัดทางศิลปะ มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงและโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง นิสัยทางการเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการ

วิจัยแต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประเสริฐ เทพศร (2536 : 61) กับมิถุนีมน์ส วรรัตนนิ นทร์ (2544 : 90) ที่พบว่าความถนัดทางการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทั้งโดย ทางตรง และโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากความถนัดทางศิลปะเกิด จากความขยันหมั่นฝึกฝน และสร้างงานศิลปะอันจะก่อให้เกิดความคล่องตัวในการคิดและแสดง ออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งความชำนาญในการสร้างสรรค์รูปแบบ วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 63) ซึ่ง นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนที่มุ่งมั่น และขยันฝึกฝนการทำงานศิลปะอย่างสม่ำเสมอจะมีความ ถนัดทางศิลปะ ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

11. ความคิดสร้างสรรค์ มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางตรง ต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิด อเนกนัย ลักษณะของความคิดอเนกนัยจะเป็นหนทางให้ค้นพบความคิดที่มีคุณภาพหรือความคิด สร้างสรรค์ (อารี รังสินันท์. 2529 : 3) ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นความสามารถของบุคคลในการ คิดสร้างสรรค์ผลิตผล หรือสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ที่ไม่รู้จักมาก่อน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ อาจเกิดจาก การรวมเอาความรู้ต่างๆ ที่ได้จากประสบการณ์เดิมแล้วเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ๆ สิ่งที่เกิด ขึ้นไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์อย่างแท้จริง อาจออกมาในรูปของผลิตผลทางศิลปะ วรรณคดี และ วิทยาศาสตร์ Torrance (1962 : 16) เช่นเดียวกับ มานพ ถนอมศรี (อ้างใน ครรชิต นิศวอนุดรพันธ์. 2540 : 7) ที่กล่าวว่า พ่อแม่ผู้ปกครองจึงเป็นเป้าหมายสำคัญในการปลูกฝังเรื่อง รวของความคิดสร้างสรรค์ โดยผ่านกระบวนการศิลปะ การเข้าใจในความคิดพัฒนาการถ่ายทอด ของเด็กแต่ละวัยของผู้ใหญ่ จะเป็นสิ่งช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์อันมาอยู่ในตัวเด็กทุกคนโดยธรรม ชาติได้รับการพัฒนาและเกิดประโยชน์แก่ตัวเด็กได้มากที่สุด ซึ่งหากพิจารณาข้อความดังกล่าว ข้างต้นจะเห็นได้ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยทางตรงต่อการเรียนศิลปะ ที่นอก จากจะเป็นสิ่งที่ติดเด็กมาโดยธรรมชาติแล้วยังสามารถปลูกฝังให้เกิดกับผู้เรียนได้ด้วยกระบวนการ ศิลปะ การจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะที่ดีจึงควรเน้นสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้าง สรรค์ในการสร้างผลงานให้มากที่สุด

12. ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผ่านมาทาง การส่งเสริมของผู้ปกครอง และความเชื่อมั่นในตนเอง สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Garrison, Kingston and Mcdonald (1966 : 415) ที่พบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อย ย่อมจะขาดประสบการณ์ต่างๆ ที่จะช่วยในการเรียนรู้ และผลการศึกษาของ Astin (1964 : 219 - 227) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ต้องออกจากวิทยาลัยก่อนจบการศึกษานั้นเนื่องมาจาก ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ

5.9 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังที่ได้เสนอมาแล้วนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสอบคัดเลือกนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ควรนำความคิดสร้างสรรค์มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการคัดเลือก ร่วมกับคะแนนความถนัดทางศิลปะ

1.2 ผู้ปกครองควรส่งเสริมสนับสนุนการเรียนของนักเรียนทุกด้าน เพื่อให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาศิลปะ อันเป็นที่มาของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.3 ครูต้องพยายามชี้ให้นักเรียนเห็นว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน จะช่วยให้นักเรียนมีนิสัยทางการเรียนตามลักษณะของกลุ่ม และมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรด้านอื่นๆ ของนักเรียนที่เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม เช่น สภาพที่พักอาศัย ภูมิหลังของครอบครัว สภาพบิดามารดา เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

2.3 ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม โดยใช้เทคนิคการวิจัยอื่นๆ เช่น การวิเคราะห์พหุระดับ ระหว่างตัวแปรระดับนักเรียน และระดับอาจารย์

บรรณานุกรม

- การฝึกหัดครู, กรม. 2522. รายงานการวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทยในระดับชั้น
ป.5 – ม3. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- การฝึกหัดครู, กรม..2522. รายงานการวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับอุดม
ศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2527. จ.พ่อแม่...ช่วยลูกได้ กลุ่มสร้างเสริม
ลักษณะนิสัย เรียนบ้าง เล่นบ้าง สร้างนิสัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2529. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวัฒนธรรม
โครงการพัฒนาระบบการวางแผนและบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- ครรรชิต นิสวอนุดรพันธ์. 2540 . "ความคาดหวังของครูศิลปศึกษาต่อบทบาทของผู้ปกครองในการ
ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพฯ." วชิยานิพนธ์
มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- คำรณ หล้าเจริญสุข. 2540. "ความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษา." วชิยา
นิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- จักร ศิริพานิช. "บางทัศนะของอาจารย์จักร." ครุศิลป์ 2. (2530) : 25 – 33.
- จันทิมา โกญจนาท. 2525. "การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรศิลปศึกษา
ชั้นกลางวิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร." วชิยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุไร ชุมชุม. 2526. "สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยใน
กรุงเทพมหานคร." ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ.
- จำนง พรายแย้มแซ. 2529. เทคนิคการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้กับการซ่อมเสริม.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- ชวลิต ดาบแก้ว และสุดาวดี เหมทานนท์. 2525. วิธีสอนศิลปศึกษา ภาคทฤษฎีและแนว
ปฏิบัติตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชวาล แพร์ตกุล. 2513. ความหมายของความถนัด. กรุงเทพฯ : พัฒนาวิวัฒผล.
- ชวาล แพร์ตกุล. 2517. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. เอกสารการประชุมครั้งที่ 2 ณ
สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

- ชวาล แพรัตกุล. 2518. **เทคนิคการวัดผล**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ช่างศิลป์, วิทยาลัย. 2537. **นิทรรศการศิลปกรรมคณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ ครั้งที่ 1**.
กรุงเทพฯ : บริษัทอัมรินทร์พรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ช่างศิลป์, วิทยาลัย. 2539. **คู่มือการใช้หลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539**. เอกสารโรเนียว.
- ช่างศิลป์, วิทยาลัย. 2539. **คู่มือการใช้หลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง พุทธศักราช 2539**. เอกสารโรเนียว.
- ช่างศิลป์, วิทยาลัย. 2543. **ระเบียบการรับสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 2543**. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- ช่างศิลป์, วิทยาลัย. 2543. **คู่มือนักเรียน นักศึกษา ปีการศึกษา 2543**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธนาวิทย์.
- ช่างศิลป์, วิทยาลัย. 2542 - 2544. **แบบรายงานการศึกษา (ภาคสถิติ) และรายงานครู ปีการศึกษา 2542 - 2544**. เอกสารโรเนียว.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. 2516. "ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ การแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง กับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี." ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร.
- ชูศรี เกิดศิลป์. 2532. "อิทธิพลขององค์ประกอบที่เกี่ยวกับการเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 6." ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- ดวงกมล มลารัตน์. 2534. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช้สถิติ บัญญัติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนายเรืออากาศ." ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เดือนจิตต์ จิตต์อารี. 2522. "การคบเพื่อนของนิสิตหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร." ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทัศนทิมา ระเบียบดี 2529. "ผลการใช้เทคนิค"แม่แบบ"โดยใช้สไลด์การ์ตูนเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย." ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. 2541. "ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี." ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ทศพล สังข์ทิตนุ. 2533. "ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางบ้านและสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 10." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระยุทธ รัชชะ. 2544. "ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางด้านศิลปะของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 2 สาขาช่างเทคนิค สถาปัตยกรรม." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

นริศา อุปกุล. 2539. "องค์ประกอบเชิงสาเหตุด้านตัวนักเรียน แบบการคิด คุณภาพการสอน ที่มีผลต่อความมั่นใจในการตอบ แบบสอบถามแบบเลือกตอบ และสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม. 2519. "การศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรดิตถ์." ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537. ความสัมพันธ์เชิงเส้น (LISREL) : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. 2524. "รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน." ปรินญาณิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บุญชม ศรีสะอาด. 2535. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประเทิน มหาจันทร์. 2531. ศิลปะในโรงเรียนประถม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ประนอม ทวีกาญจน์. 2526. "ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนเดิม สภาพแวดล้อมทางบ้าน บรรยากาศในชั้นเรียน คุณภาพการสอน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5." ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ประยูร ศรีสังข์ชนกุล. 2529. "ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเสริฐ เทพศร. 2536. "รูปแบบของตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประเสริฐ ศิลรัตน์. 2529. **คู่มือการสอนศิลปศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประหยัดศรี เตือนศิริ. 2536. "ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชั่น." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประเวศ วะสี. 2537. **อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายเพ็ญ หริพิทักษ์ ท.ม.ศิลปินแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- ปาจารย์ วัชชวัลคุ. 2527. "อิทธิพลขององค์ประกอบด้านลักษณะของนักเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้านและสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราโมทย์ บุญเต็ม. 2536. "การเปรียบเทียบสมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของครูศิลปศึกษาตามการรับรู้ ของผู้บริหาร และครูศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มุสดี เรื่องศรีมัน. 2533. "บทบาทของผู้ปกครองหรือครูในการส่งเสริมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีสติปัญญาเลิศ และความสามารถพิเศษ." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2538. "การศึกษาค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1." รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พูนทรัพย์ วงษ์วานิช. 2523. "องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ทางการเรียนในระดับปริญญาตรี (ค.บ.) ของบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการในวิทยาลัยครู กรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- พูลสม โรจนวิทย์. 2536. "แนวคิดทางการเรียนการสอนศิลปะศึกษาของครูศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ ราชนาทิพย์. 2536. "ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ไพศาล หวังพานิช. 2523. การวัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พรทิพย์ ถาวรจักร. 2525. "องค์ประกอบที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณู ดอนมอญ. 2540. "การเปรียบเทียบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของรูปแบบผลการเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์เส้นทางแบบพี เอ คิว และแบบพี เอ แอล." ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มาณี เกียรติกุลวัฒนา. 2541. "ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร ศิลปศึกษาชั้นกลาง วิทยาลัยช่างศิลป์." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มิญช์มนัส วรรณมรินทร์. 2544. "ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนา เมืองขลา. 2536. "องค์ประกอบบางตัวที่ไม่ใช่องค์ประกอบทางสติปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมอดินแดง มหาวิทยาลัยขอนแก่น." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลัดดา สุวรรณรัตน์. 2512. "แรงจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพเฉพาะและความมั่นใจที่จะออกไปประกอบอาชีพในโรงเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาระสานมิตร.
- เลขา ปิยะอัจฉริยะ. 2526. "การพัฒนาความมั่นใจในตนเอง." เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เลิศ อำนันทนะ. 2523. ศิลปะในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟฟิคอาร์ต

- วิญญา วิศาลาภรณ์. 2522. การวัดความถนัดเบื้องต้น. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- วัฒน์ จุฑะวิภาต. 2527. การออกแบบ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปรารภนา.
- วรรณ อึ้งสิทธิพูนพร. 2544. . "ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. 2529. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการสอนศิลปะในระดับมัธยมศึกษา. ในสรุปการจัดชุมนุมเชิงปฏิบัติการศิลปะเด็ก : ความคิดสร้างสรรค์ในจินตนาการ กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิรัตน์ คุ่มคำ. 2535. "การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาศิลปะศึกษาด้วยกลวิธีระดมสมอง." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปะศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพบุญย์. 2516. สุนทรียศาสตร์ศึกษา คุณค่าและปรัชญา. ในเอกสารอบรม การสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะของสถาบันฝึกหัดครูทั่วประเทศ กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศ กรมการฝึกหัดครู.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพบุญย์. 2529. ความเข้าใจศิลปะ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2526. การออกแบบ. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2532. ศิลปกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ต้นอ่อน.
- วิมลรัตน์ คล้ายเนียม. 2533. "รูปแบบของผลการเรียนโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจในวิทยาลัยคุณนครสวรรค์." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- วุฒิ วัฒนสิน. 2530. "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปะศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปะศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีนวล วรรณสุธี. 2536. "รูปแบบขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศรีสมร พุ่มสะอาด. 2522. "การสร้างแบบสำรวจเจินสัยและทัศนคติในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศศิธร ศรีวิเชียร. 2539. "ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียน
ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดเพชรบูรณ์." ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศุภลักษณ์ กระจำง. 2539. "การศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์ตามทัศนะของ
ครูและนักศึกษา." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิตสาขารวมมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สงวน รอดบุญ. 2515. ศิลปะกับการศึกษา. ในประมวลบทความเกี่ยวกับความหมายและคุณค่า
ของศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โรงเรียนสตรีเอนติศึกษา.
- สงวน รอดบุญ. 2524. ศิลปะกับมนุษย์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สังคม ทองมี. 2534. "ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญทางการพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการด้านศิลป
ศึกษาและผู้ใช้หลักสูตร ที่มีต่อวิชาศิลปศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
(ฉบับปรับปรุง)พ.ศ. 2533." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมพันธ์ บุญเกิด. 2523. "ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของ
เด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดภาคเหนือ." ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมพร พลอยงาม. 2518. "การทดลองสอนความเชื่อมั่นในตนเองแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทาง
สติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์." ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมลวย สุทธิไ. 2541. "รูปแบบของผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว." ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมสรร วงษ์อยู่น้อย. 2524. การวิจัยเชิงปริมาณ "สาเหตุของการออกจากมหาวิทยาลัย
กลางคืน." กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. 2528. พ่อแม่ก็ช่วยครูได้ในการสอนลูกรัก ในรายงานประจำปี และ
อนุสรณ์สาริต 2527. สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
บรรณานุกรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุขุม บัวมาศ. 2530. "ความสามารถทางการเรียนศิลปะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการ
อบรมศิลปะสำหรับบุคคลภายนอก วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร." วิทยานิพนธ์

- สุรเกียรติ ลิ้มเจริญ. 2523. "ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง ความวิตกกังวล กับ ระเบียบวินัยในชั้นเรียน." ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุวิมล อุดรรัตน์ไพโร. 2536. "รูปแบบขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดนครสวรรค์." ปรินญาณิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- หรรษา นิลวิเชียร. 2535. **ปฐมวัยศึกษา หลักสูตรและแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อภิญา เจิมประไพ. 2538. "องค์ประกอบบางประการที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต บัณฑิตศึกษา." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อัศรพล เดชะพหล. 2538. "สภาพและปัญหาการสอนศิลปะในกลุ่มวิชาเลือกเสรี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา9." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม. 2530. **การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- อุบล ตูจินดา. 2532. **หลักและวิธีสอนศิลปะ.** กรุงเทพฯ : โอ. เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- อารี รังสินันท์. 2529. **รวมบทความการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก.** กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อารี สุทธิพันธ์. 2514. **วิชาศิลปศึกษา.** กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของครูสภา.
- อารี สุทธิพันธ์. 2528. **เข้าใจจิตกรรม.** กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- อารี สุทธิพันธ์. 2535. **ศึกษาศิลปะและศิลปศึกษา ใน 60 ปี อารี สุทธิพันธ์.** กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- อรพินทร์ ชูชม. 2522. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นฐานความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทาง บ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- Anastasi, A. 1968. *Psychological Testing.* New York : Macmillan Publishing Co, Inc.
- Annis, L. and Kent, D.J. 1978. The Effective of Study Techniques, Study Preferences and Familiarity on Later Recall. *The Journal of Experimental Education.* 47(4) : 92 – 95.

- Astin, A. 1964. "Personal and Environmental Factors Associateed with College Dropouts among High Aptitude Students," *The Journal of Educational Psychology.* 55 : 219 –227 ; August.
- Bloom, B. S. 1976. *Human Characteristics and School Learning.* New York : McGraw-Hill Book Co.,Ltd.
- Boyd, W.M. 1979. *The Forte Side of the Black Undergraduate : And Assessment of Academic Achievement and Aspirations During the 1970's.* Paper Presented at the Annual Meeting of the American Educational Research, April.
- Carroll, John B. 1963. "A Model of School Learning." *Teacher College Record.* 64(8) : 723-733 ; May.
- Davis, F.B. 1964. *Educational Measurements and Their Interpretation.* California : Wadswort Publishing Inc.
- Dolan, Lawrence Joseph. 1980. "The Effective Correlates of Home Concern and Support, Instructional Quality and Achievement." *Dissertaion Abstracts International.* 41(15) : 989-A ; September.
- Eysenck, H.J.W.and Meilli, R. 1972. *Encyclopedia of Psychology.* London : London Search Press.
- Freeman, F.S. 1965. *Theory and Practice of Psychological Testing.* 3rd ed. New York : Holt Rinehart and Winston,Inc.
- Good, C.V. 1973. *Dictionary of Education.* New York : McGraw-Hill.
- Green, A.N.and.Gerberich, J.R. 1953. *Measurement and Psychological Evaluation in Secondary School.* 2nd ed. New York : Longman, Green & Co.,Ltd.
- Jordan, J. 1953. *Measuegment in Education an Introduciton.* New York : McGraw-Hill Book Company, Inc.
- Kelly, L.E. 1969. *Assessment of Human Characteristics.* New York : Prentice-Hill of India Private Limited.
- Maddox, H. 1963. *How to Study.* London : Cox & Wyman.
- Mc Celland, David C. 1961. *The Achieving Society.* New York : The Free Press.
- Meier. 1970. *Manual Art Judgment Test.* Iowa : Bureau of Educational Research and Service.

- Prescott, D.A. 1961. *Educational Bullentive*. Bangkok : Faculty of Education.
- Remmers. and Gage, N.H. 1955. *Educational Measurement and Evaluation*. New York : Harper & Brothers.
- Shore, M.F. and Leiman, A.H. 1960. Parential Perceptions of the Student as Related to Academic Achievement in Junior College. *The Journal of Experimental Education*.
- Smith, S. 1970. *Best Method of Study*. London : Barres & Noble.
- Super, D.E. 1949. *Appraising Vocational Fitness*. New York : Harper & Brothers.
- Torrance, E.P. and Myers, R.E. 1972. *Creative Learning and Teaching*. New York : Good Mead and Company.
- Worthington, H. and Grande, W.G. 1971. Factor of Academic Success : A Multivariate Analysis. *Journal of Educational Research*.
- Wrenn, C.G. and Larsen, P.R. 1969. *Studying Effectiveness*. Stanford : University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือเกี่ยวกับงานวิจัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นางจิตติมา บัวมาศ รหัสประจำตัว 44064733 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรม ศิลปากร (CAUSAL FACTORS AFFECTING ON ACADEMIC ACHIEVEMENT OF FINE ARTS CERTIFICATE STUDENTS THE FINE ARTS DEPARTMENT)" โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2545

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ.2545

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยเอก วีระเชษฐ์ ชันเงิน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1504/ 3677

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๖ ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผอ.กมล สุวตมโท

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางจิตติมา บัวมาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร”

คณะกรรมการอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้
ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวม
ข้อมูลของ นางจิตติมา บัวมาศ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ทม 1504/3677

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

14 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์พัชรี ผลานุรักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางจิตติมา บัวมาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร”

คณะกรรมการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นางจิตติมา บัวมาศ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณาบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร. 3692

ที่ ทม 1504/ 3677

วันที่ 14 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผศ.สรณรงค์ สิงหนณี

ด้วย นางจิตติมา บัวมาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นางจิตติมา บัวมาศ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบทแบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีและขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร. 3692

ที่ ทม 1504/ 3677

วันที่ 14 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผศ.อลิตา จันฝั่งเพชร

ด้วย นางจิตติมา บัวมาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาชีพศึกษาศาสตร์ จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นางจิตติมา บัวมาศ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบทแบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีและขอบคุณ เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร. 3692
ที่ ทม 1504/ 3677 วันที่ 14 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์เสริมสุข เทียนสุนทร

ด้วย นางจิตติมา บัวมาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผล
การตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นางจิตติมา บัวมาศ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
พร้อมกันนี้ได้แนบบทสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ที่ ทม 1504/ 3677

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

14 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์สุภชัย สุชีโชติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางจิตติมา บัวมาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาชีพศึกษาศาสตร์ จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร”

คณะกรรมการอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยตามที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นางจิตติมา บัวมาศ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ทม 1504/ 3677

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

14 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์สนั่น รัตนะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางจิตติมา บัวมาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร”

คณะกรรมการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นางจิตติมา บัวมาศ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ทม 1504/ 3677

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

14 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ศรัณย์ โจนพนัส

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางจิตติมา บัวมาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร”

คณะกรรมการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้
ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวม
ข้อมูลของ นางจิตติมา บัวมาศ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ทม 1504/ 3746

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

18 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลป์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
  2. แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวจิตติมา บัวมาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2545 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวจิตติมา บัวมาศ เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดี ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยวิจัยจิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ทม 1504/ 3746

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

18 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
  2. แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวจิตติมา บัวมาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2545 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวจิตติมา บัวมาศ เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดี ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยวิจัยจิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ทม 1504/ 3746

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๙ ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
  2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวจิตติมา บัวมาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2545 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวจิตติมา บัวมาศ เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา อนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดี ฝ่ายงานจัดศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยงานจัดศึกษา

โทร 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 3264325

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลักสูตร

ศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมศิลปากร

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ ระดับมหาบัณฑิต เรื่อง "ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมศิลปากร" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรศิลปกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดกรมศิลปากร จึงขอความร่วมมือจากนักเรียน

1. ตอบแบบสอบถามทุกข้อ ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของนักเรียนให้มากที่สุด
2. คำตอบของนักเรียนจะถือเป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวนักเรียนหรือผลการเรียนของนักเรียน
3. ข้อมูลที่ได้จากนักเรียนจะนำไปแปลผลและสรุปผลในภาพรวม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรศิลปกรรม ของสถานศึกษา สังกัดกรมศิลปากรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 10 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาศิลปะ
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมของผู้ปกครอง
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการสอน
- ตอนที่ 10 แบบสอบถามเกี่ยวกับการวัด และประเมินผล

ตอนที่ 1
แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนกรอกข้อความลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง เกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. รหัสประจำตัว.....
2. ผลการเรียนเฉลี่ย 5 ภาคเรียน.....
3. รายได้รวมต่อเดือน ของบิดา มารดา หรือหรือผู้ปกครอง

- มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท
- มีรายได้ต่อเดือน 10,000 - 20,000 บาท
- มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท

ตอนที่ 2
แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง
ที่นักเรียนปฏิบัติ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็น ประจำ	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่ เคย เลย
1	นักเรียนเข้าเรียนทุกรายวิชา					
2	เมื่อขาดเรียนวิชาใด นักเรียนจะสอบถามจากเพื่อน หรืออาจารย์ผู้สอนทันที					
3	นักเรียนแบ่งเวลาทบทวนบทเรียนเพื่อเตรียมพร้อม ก่อนการสอบ					
4	นักเรียนแบ่งเวลาในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เกี่ยวกับการเรียนเพิ่มเติมจากห้องสมุด					
5	นักเรียนมักจะทำงาน (การบ้าน) ในวันใกล้กำหนดส่ง					
6	ขณะอยู่บ้าน นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์ หรือฟังเพลง					
7	ก่อนลงมือทำการบ้าน นักเรียนจะพยายามทำความเข้าใจ เรื่องที่จะทำก่อน					
8	ถ้าทำการบ้านไม่ได้ นักเรียนจะขอคำแนะนำจาก อาจารย์					
9	เหตุผลที่ไม่เข้าเรียนเพราะทำการบ้านไม่เสร็จ					
10	นักเรียนใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ในการศึกษาศิลปะด้วย ตนเอง					
11	นักเรียนสนใจติดตามความเคลื่อนไหวการแสดงผล งานทางศิลปะ					

ตอนที่ 3

แบบสอบถามเจตคติต่อวิชาศิลปะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1	วิชาศิลปะเป็นวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์ ในชีวิตประจำวันได้					
2	วิชาศิลปะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้ สัมพันธ์กับการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ ในหลักสูตรได้					
3	วิชาศิลปะช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้าง สรรค์					
4	วิชาศิลปะช่วยให้นักเรียนเกิดความ เชื่อมั่นในตนเอง					
5	วิชาศิลปะมีกิจกรรมที่ส่งเสริมเสรีภาพ ในการคิด					
6	วิชาศิลปะมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออก ตามความสนใจ และความถนัดของนักเรียน					
7	วิชาศิลปะช่วยให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วม กับผู้อื่น					
8	วิชาศิลปะช่วยให้ผู้เรียนมีรสนิยมดีขึ้น					
9	ผู้ที่เรียนศิลปะจะมีความประณีต ละเอียดอ่อนมากขึ้น					
10	สถานศึกษาควรเพิ่มชั่วโมงเรียนวิชาศิลปะ มากขึ้น					
11	นักเรียนเลือกเรียนวิชาศิลปะตามกระแสนิยม					

ตอนที่ 4
แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง
ที่นักเรียนปฏิบัติ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
1	นักเรียนมักคิดว่าคนอื่นดีกว่าตนเอง					
2	เป็นความยากลำบากสำหรับนักเรียนที่จะเข้าหาคนอื่น					
3	นักเรียนมักชอบเก็บตัว ไม่ชอบเสนอความคิดเห็น					
4	โดยทั่วไปนักเรียนมีความสุขกับการทำงาน					
5	นักเรียนไม่กล้าปฏิเสธว่า “ไม่” เมื่อถูกขอร้อง					
6	โดยทั่วไปนักเรียนสามารถจัดการกับปัญหาได้					
7	นักเรียนสนุกที่จะอภิปรายกับผู้อื่น					
8	นักเรียนชอบที่จะเป็นผู้นำคนอื่น					
9	นักเรียนมักจะหวังว่ามีคนอื่นมาช่วย					
10	นักเรียนหวั่นไหวเมื่ออาจารย์ผู้สอนติติงผลงานทางศิลปะ					

ตอนที่ 5

แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1	การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนช่วยให้นักเรียนมีความคิดกว้างไกล					
2	นักเรียนและเพื่อนจะทบทวนตำราก่อนสอบด้วยกัน					
3	เมื่อมีงานกลุ่ม เพื่อนชักชวนให้นักเรียนเข้ากลุ่มด้วย					
4	นักเรียนไปทำการบ้านและงานศิลปะที่บ้านเพื่อนในวันหยุด					
5	เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนชักชวนเพื่อนเข้าห้องสมุด					
6	การทำกิจกรรมกับเพื่อน ทำให้รู้สึกสนุกสนาน					
7	เมื่อมีปัญหาด้านการเรียน นักเรียนมักปรึกษากับเพื่อน					
8	ในการทำงานเป็นกลุ่มกับเพื่อน ถึงแม้จะประสบปัญหาก็ช่วยกันแก้ไข					
9	มีการช่วยแนะนำด้านการเรียนระหว่างเพื่อนนักเรียน					
10	นักเรียนชวนเพื่อนไปชมนิทรรศการทางศิลปะที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น					
11	เพื่อนที่มีปัญหาการเรียนขอให้นักเรียนช่วยเหลือเสมอ					

ตอนที่ 6
แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง
ที่นักเรียนปฏิบัติ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
1	เมื่อได้รับมอบหมายงานในวิชาศิลปะนักเรียนจะรีบทำให้เสร็จเรียบร้อยก่อนกำหนดเสมอ					
2	เมื่อใดที่นักเรียนลงมือทำงานเกี่ยวกับศิลปะแล้วจะต้องพยายามจนสุดความสามารถ					
3	นักเรียนชอบทำงานในวิชาศิลปะด้วยตนเองจนสำเร็จ ไม่ชอบให้ผู้อื่นทำ					
4	นักเรียนมักมีใจจดจ่ออยู่กับงานในวิชาศิลปะที่ได้รับมอบหมายแม้ว่าจะป็นงานที่ต้องใช้ความพยายามมาก					
5	นักเรียนขยันทำงานวิชาศิลปะเสมอแม้ว่าจะได้คะแนนน้อย					
6	นักเรียนคิดจะทำคะแนนวิชาศิลปะให้สูงกว่าทุก ๆ ครั้งที่ผ่านมาเสมอ					
7	นักเรียนมีความพึงพอใจในผลสำเร็จทางการเรียนวิชาศิลปะมากกว่าวิชาอื่น ๆ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
8	นักเรียนต้องการทำโครงการศิลปะที่ทำทลายความคิดความสามารถของตนเองมากกว่านี้					
9	นักเรียนปรารถนาอย่างยิ่งที่จะได้รับการยกย่องอันเนื่องมาจากการประสบผลสำเร็จในการเรียนวิชาศิลปะ					
10	นักเรียนต้องการสอบเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษา					
11	นักเรียนต้องการความสำเร็จเพื่อความเป็นศิลปินที่มีชื่อเสียง					
12	นักเรียนคิดว่าศิลปะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต					

ตอนที่ 7

แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง
ที่นักเรียนปฏิบัติ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
1	ผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนเรียนศิลปะ					
2	ผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม หรือสมาคมที่เกี่ยวข้องกับวงการศิลปะ					
3	ผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนสนใจตำราศิลปะ					
4	ผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนฟังวิทยุเทป หรือดูโทรทัศน์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน					
5	ผู้ปกครองซื้อหนังสือ, หรือวารสารศิลปะเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางศิลปะของนักเรียนเสมอ					
6	ผู้ปกครองเต็มใจให้เงินที่akupกรณ์การเรียนศิลปะ					
7	ผู้ปกครองแนะนำให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการเรียนวิชาศิลปะ					
8	ผู้ปกครอง พึงพอใจ เมื่อนักเรียนมีผลงานทางศิลปะมานำเสนอ					
9	ผู้ปกครองชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนได้ผลการเรียนดี					
10	ผู้ปกครองแนะนำให้นักเรียนฝึกฝนงานศิลปะนอกเวลา/เรียนพิเศษ					
11	ผู้ปกครองติดตามผลการเรียนของนักเรียนสม่ำเสมอ					

ตอนที่ 8

แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1	ห้องเรียนมีเนื้อที่สำหรับให้นักเรียนเคลื่อนไหว ในการทำงานศิลปะได้อย่างคล่องตัว					
2	อุปกรณ์ในห้องเรียนสามารถเคลื่อนย้ายได้ โดยสะดวกตามลักษณะของกิจกรรม การเรียนการสอน					
3	ห้องเรียนมีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอสำหรับปฏิบัติ งานศิลปะ					
4	ห้องเรียนมีวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการ สอนอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน					
5	ห้องเรียนมีวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียน การสอนอยู่ในสภาพที่เหมาะสม					
6	ห้องเรียนมีวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการ สอนที่ทันสมัย					
7	มีบริเวณสำหรับติดตั้งแสดงผลงานของ นักเรียนอย่างเหมาะสม					
8	อาจารย์ใช้สื่อในการสอนเป็นประจำ					
9	ห้องสมุดมีหนังสือเพียงพอ					
10	ห้องสมุดมีวิดีโอ/ซีดีที่สอดคล้องกับหลักสูตร					
11	สถานศึกษามีระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย					
12	อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม ข้อสงสัยในการเรียน					
13	อาจารย์เชิญผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรพิเศษมา บรรยายเพื่อเพิ่มพูนทักษะในวิชาชีพ					

ตอนที่ 9

แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการสอน

คำชี้แจง ขอให้ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง
ที่นักเรียนปฏิบัติ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
1	อาจารย์ชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเรียนในแต่ละครั้งอย่างชัดเจนก่อนเริ่มสอน					
2	อาจารย์นำเสนอเนื้อหาตามลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสม					
3	อาจารย์อธิบายจุดมุ่งหมายและลักษณะของงานที่มอบหมายให้นักเรียนอย่างชัดเจน					
4	อาจารย์สามารถอธิบายเนื้อหาวิชาให้เข้าใจชัดเจน					
5	อาจารย์ใช้สื่อประกอบการสอนที่น่าสนใจ					
6	อาจารย์พยายามที่จะให้นักเรียนกล้าแสดงออก					
7	อาจารย์ชมเชยนักเรียนเมื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีและถูกต้อง					
8	อาจารย์ตรวจงาน/การบ้านที่นักเรียนทำและส่งคืนให้ก่อนเข้าสอนครั้งต่อไป					
9.	อาจารย์จัดให้มีการทดสอบย่อย เพื่อให้นักเรียนทราบว่าจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขตนเองอย่างไรบ้าง					
10	อาจารย์มีความกระตือรือร้นในการสอน					
11	เนื้อหาที่อาจารย์สอนมีความทันสมัย					
12	อาจารย์สอดแทรกเกร็ดความรู้ทั่วไปในขณะที่สอน ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกรู้สึกเบื่อหน่ายกับการเรียน					

ตอนที่ 10

แบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1	มีหลักเกณฑ์การวัดผล และประเมินผลที่แน่นอน					
2	มีวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับลักษณะวิชา					
3	มีการทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อนสอน					
4	มีการแจ้งให้นักเรียนทราบถึงพัฒนาการและความสามารถของตนสม่ำเสมอ					
5	การประเมินผลครอบคลุมทั้งความรู้-ทักษะ และเจตคติ					
6	เกณฑ์การตัดสินระดับผลการเรียน โดยการแบ่งกลุ่มแล้วจัดอันดับมีความเหมาะสม					
7	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลจะทำให้คะแนนเป็นที่น่าเชื่อถือ					
8	อาจารย์มีความยุติธรรมในการให้คะแนนตามสภาพจริง					
9	ข้อสอบทฤษฎีไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่เรียน					
10	วิชาศิลปะมีวิธีการวัดและประเมินผลที่ยุ่งยาก					

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์เชิงศิลปะ

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์

คำชี้แจง

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ฉบับนี้ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 30 นาที แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนคิดภาพที่แปลก ๆ โดยใช้ชิ้นส่วนกระดาษสีเขียน รูปวงรี โดยจะติดกระดาษสีเขียวที่ตรงไหนก็ได้ แล้วต่อเติมให้เป็นภาพที่มีเรื่องราวน่าตื่นเต้น น่าสนใจ พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องด้วย ใช้เวลาในการทำ 10 นาที

ตอนที่ 2 มีส่วนของภาพอยู่ 10 แบบ ให้ต่อเติมจากส่วนของภาพที่กำหนดให้เป็นภาพที่แปลกน่าสนใจและน่าตื่นเต้น แล้วตั้งชื่อภาพนั้นในช่องที่กำหนด ใช้เวลาทำ 10 นาที

ตอนที่ 3 จากเส้นคู่ขนานที่กำหนดให้ 30 คู่ ให้นักเรียนต่อเติม โดยใช้เส้นคู่ขนานนั้นเป็นส่วนสำคัญของภาพ และจะต่อเติมจากส่วนใดของเส้นก็ได้ ให้เป็นภาพที่แปลก น่าสนใจ น่าตื่นเต้น พร้อมทั้งตั้งชื่อภาพเขียนไว้ในช่องที่กำหนด ใช้เวลา 10 นาที

การให้คะแนน

การตรวจให้คะแนน ตอนที่ 1 ตรวจความคิดริเริ่มกับความคิดละเอียดลออ
ตอนที่ 2 และ 2 ตรวจความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออ

ตอนที่ 1 การวาดภาพ

ชื่อ ..... เลขที่ .....

ชั้น ..... โรงเรียน .....

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้ใช้เวลาทำ 10 นาที
2. กำหนดให้นักเรียนต่อเติมภาพจากสติ๊กเกอร์สีเขียวรูปวงรีที่กำหนดให้ โดยให้นักเรียนติดสติ๊กเกอร์ลงบนกระดาษในตำแหน่งใดก็ได้ แล้วต่อเติมให้เป็นภาพที่แปลกใหม่น่าตื่นเต้น น่าสนใจที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แล้วตั้งชื่อภาพที่วาดภาพให้แปลกที่สุดลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ชื่อภาพ .....

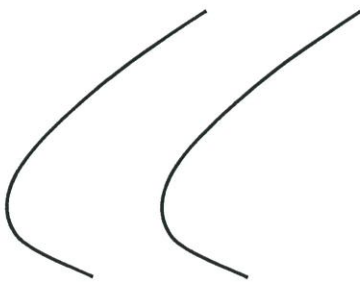
ตอนที่ 2 การต่อเติมภาพให้สมบูรณ์

ชื่อ ..... เลขที่ .....

ชั้น ..... โรงเรียน .....

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้ใช้เวลาทำ 10 นาที
2. ให้นักเรียนต่อเติมภาพจากเส้นที่กำหนดให้ในลักษณะต่าง ๆ มีจำนวน 10 ภาพ เป็นการต่อเติมภาพให้แปลก น่าสนใจ และน่าตื่นเต้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แล้วตั้งชื่อภาพที่ต่อเติมแล้วไว้ในช่องว่าง

1. ชื่อภาพ .....

2. ชื่อภาพ .....

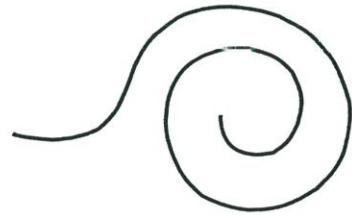
3. ชื่อภาพ .....

4. ชื่อภาพ .....

5. ชื่อภาพ .....

6. ชื่อภาพ .....

7. ชื่อภาพ .....

8. ชื่อภาพ .....

9. ชื่อภาพ .....

10. ชื่อภาพ .....

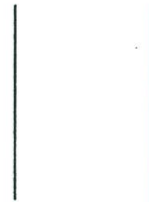
ตอนที่ 3 การใช้เส้นคู่ขนาน

ชื่อ ..... เลขที่ .....

ชั้น ..... โรงเรียน .....

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้ใช้เวลาทำ 10 นาที
2. ให้นักเรียนต่อเติมภาพจากเส้นคู่ขนาน จำนวน 30 คู่ เน้นการประกอบภาพโดยใช้เส้นคู่ขนานเป็นส่วนสำคัญของภาพ และต่อเติมภาพให้แปลก แตกต่าง ไม่ซ้ำกัน แล้วตั้งชื่อภาพที่ต่อเติมแล้วลงในช่องว่าง

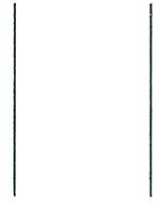
1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

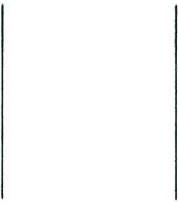
5. ....

6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

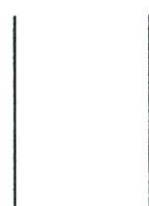
9. ....

10. ....

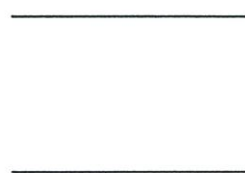
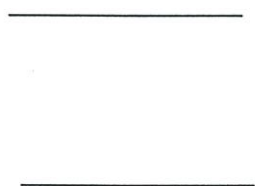
11. ....

12. ....

13. ....

14. ....

15. ....

16. ....

---

17. ....

18. ....

---

19. ....

20. ....

---

21. ....

22. ....

---

23. ....

24. ....

---

25. ....

26. ....

---

27. ....

26. ....

---

29. ....

30. ....

คู่มือ : การตรวจแบบทดสอบ การคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยอาศัยรูปภาพ แบบ ก.

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปภาพแบบ ก. ของทอร์เรนซ์ (Torrance Test of Creative Thinking Figure Form a) ซึ่งแบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบทดสอบมาตรฐานที่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กไทยโดย อารี รังสินันท์(กรมการฝึกหัดครู 2521 : 48 - 50) ใช้เวลาในการทำ 30 นาที แบบทดสอบสามารถใช้ได้กับประชากรตั้งแต่อนุบาลจนถึงปริญญาตรี ใช้วัดความคิดสร้างสรรค์ 4 ด้าน ประกอบด้วยแบบทดสอบ 3 ฉบับคือ

ฉบับที่ 1 เป็นการวาดภาพต่อเติมจากรูปที่กำหนดให้ (Picture Construction) โดยมีกระดาษสี่เหลี่ยมที่ตัดเป็นรูปไข่แผ่นหนึ่งให้นักเรียนนำรูปไข่นั้นติดลงบนกระดาษที่จะใช้วาดในลักษณะใดก็ได้ แล้วลงมือวาดต่อเติมตกแต่งจากรูปไข่นั้นให้แปลกแตกต่างจากของคนอื่นๆ พร้อมทั้งตั้งชื่อภาพ ให้แปลกแตกต่างจากของคนอื่นๆ เช่นเดียวกันภายในเวลา 10 นาที

ฉบับที่ 2 เป็นการวาดภาพต่อเติมจากเส้นลักษณะต่างๆที่กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของภาพ (Picture Completion) ซึ่งอยู่ภายในกรอบสี่เหลี่ยมจำนวน 10 ภาพโดยไม่ซ้ำกัน ภาพที่เกิดขึ้นจากการวาดภาพต่อเติมจะต้องแปลกแตกต่างไปจากคนอื่นๆ และจะต้องตั้งชื่อภาพทุกภาพที่วาดนั้นด้วยโดยใช้เวลารายใน 10 นาที

ฉบับที่ 3 เป็นการวาดภาพต่อเติมจากเส้นคู่ขนานแนวตั้งที่กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของภาพ (Parallel Line) จำนวน 30 คู่ โดยไม่ซ้ำแบบกัน นักเรียนจะต้องวาดต่อเติมจากเส้นขนานแต่ละคู่ให้เป็นภาพที่แปลกแตกต่างจากคนอื่นๆ ให้มีความน่าสนใจ น่าตื่นเต้น และสวยที่สุด พร้อมทั้งตั้งชื่อภาพภายใน 10 นาที

ในการตรวจให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ จัดแบ่งตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งในที่นี้จะตรวจให้คะแนนความคิดคล่องตัว (Fluency) ความคิดริเริ่ม (Originality) ความคิดละเอียดละออ (Elaboration) และความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความคิดคล่องตัว (Fluency)

การตรวจให้คะแนนความคิดคล่องตัว จะตรวจในกิจกรรมที่ 2 การต่อเติมรูปภาพให้สมบูรณ์ และในกิจกรรมที่ 3 การใช้เส้นคู่ เท่านั้น

ในกิจกรรมที่ 2 คะแนนความคิดคล่องตัว ให้นับจากจำนวนภาพชัดเจน สื่อความหมายได้ และใช้สิ่งเร้าที่ให้มาเป็นส่วนหนึ่งของภาพใหม่ คะแนนความคิดคล่องตัวสูงสุดจะเท่ากับ 10 คะแนน เมื่อได้คะแนนแล้วให้ใส่ไว้ในกระดาษตรวจให้คะแนน

กิจกรรมที่ 3 คะแนนความคิดคล่องตัว ให้นับจำนวนภาพที่ชัดเจน สื่อความหมายภาพไม่ซ้ำกัน และภาพที่ใช้เส้นคู่เป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนสำคัญของภาพ คะแนนความคิดคล่องตัวสูงสุดจะเท่ากับ 30 คะแนน

เมื่อตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้ว ให้ใส่คะแนนความคิดคล่องตัวลงในกระดาษตรวจให้คะแนน

2. ความคิดริเริ่ม (Originality)

การให้คะแนนความคิดริเริ่มขึ้นอยู่กับความถี่ทางสถิติของภาพที่แตกต่างไปจากธรรมดา ในการตอบของกลุ่มตัวอย่าง ในการให้คะแนนความคิดริเริ่มให้ดูจากภาพเป็นหลัก ไม่ใช่ดูชื่อที่กำกับไว้

การให้คะแนนความคิดริเริ่ม จะให้คะแนนในกิจกรรมที่ 1, 2 และ 3 สำหรับภาพที่ซ้ำกันมากจะได้คะแนน 0

กิจกรรมที่ 1 คะแนนสูงสุดจะเท่ากับ 1

กิจกรรมที่ 2 คะแนนสูงสุดจะเท่ากับ 10

กิจกรรมที่ 3 คะแนนสูงสุดจะเท่ากับ 30

3. ความคิดละเอียดละออ (Elaboration)

3.1 ในการให้คะแนนความคิดละเอียดละออจะต้องพิจารณาดังนี้

1. แต่ละภาพให้คะแนนต่ำสุด 1 คะแนน
2. ส่วนละเอียดที่ต่อเติมภาพเพื่อขยายหรืออธิบายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น นับเป็นความคิดละเอียดละออ

ดังนั้น การตรวจให้คะแนนความคิดละเอียดละออ คือ ให้ 1 คะแนน แก่ส่วนละเอียดแต่ละส่วนที่ต่อเติมภาพให้สมบูรณ์ขึ้น ไม่ว่าจะต่อเติมในตัวสิ่งเร้า หรือขอบ หรือส่วนที่อยู่ขอบๆ สิ่งที่กำหนดให้ อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต่อเติมจะต้องดูแล้วสมจริงและมีความหมาย

3.2 เกณฑ์การให้คะแนนความคิดละเอียดละออมีดังนี้

1. ส่วนละเอียดทุกๆ ส่วน แต่ถ้าซ้ำกันให้เพียง 1 คะแนน
2. การระบายสี เพื่อเน้นความสมจริงมากขึ้น
3. การแรเงา ใช้สีอ่อนหรือแก่

4. การตกแต่งประดับประดาภาพให้มีความหมายมากขึ้น
5. การตกแต่งที่ทำให้ภาพเปลี่ยนแปลง และมีความหมายสมบูรณ์ขึ้น
6. ส่วนละเอียดที่ขยายเพื่อเพิ่มความเข้าใจภาพให้มากขึ้นโดยไม่ต้องมีคำอธิบาย
7. ถ้าเส้นแบ่งภาพหนึ่งออกเป็นสองภาพ ก็ให้คะแนน 2 คะแนน และถ้าเส้นแบ่งมีความหมายในตัวของมัน ก็ให้คะแนนส่วนนั้นๆ ด้วย

ในการนับคะแนนความคิดละเอียดละออนั้น การนับให้แน่นอนทุกอย่างไม่จำเป็นนัก เพราะการตรวจให้คะแนนจะให้โดยประมาณจากสเกล 5 สเกล

4. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility)

การตรวจให้คะแนนความคิดยืดหยุ่น ตรวจให้คะแนนทั้ง 3 กิจกรรม การให้คะแนนจะจัดเป็นประเภท ผู้ที่วาดได้มากประเภทจะได้คะแนนมาก แต่ละประเภทให้คะแนน 1 คะแนน

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์เชิงศิลปะ
ของกลุ่มตัวอย่าง

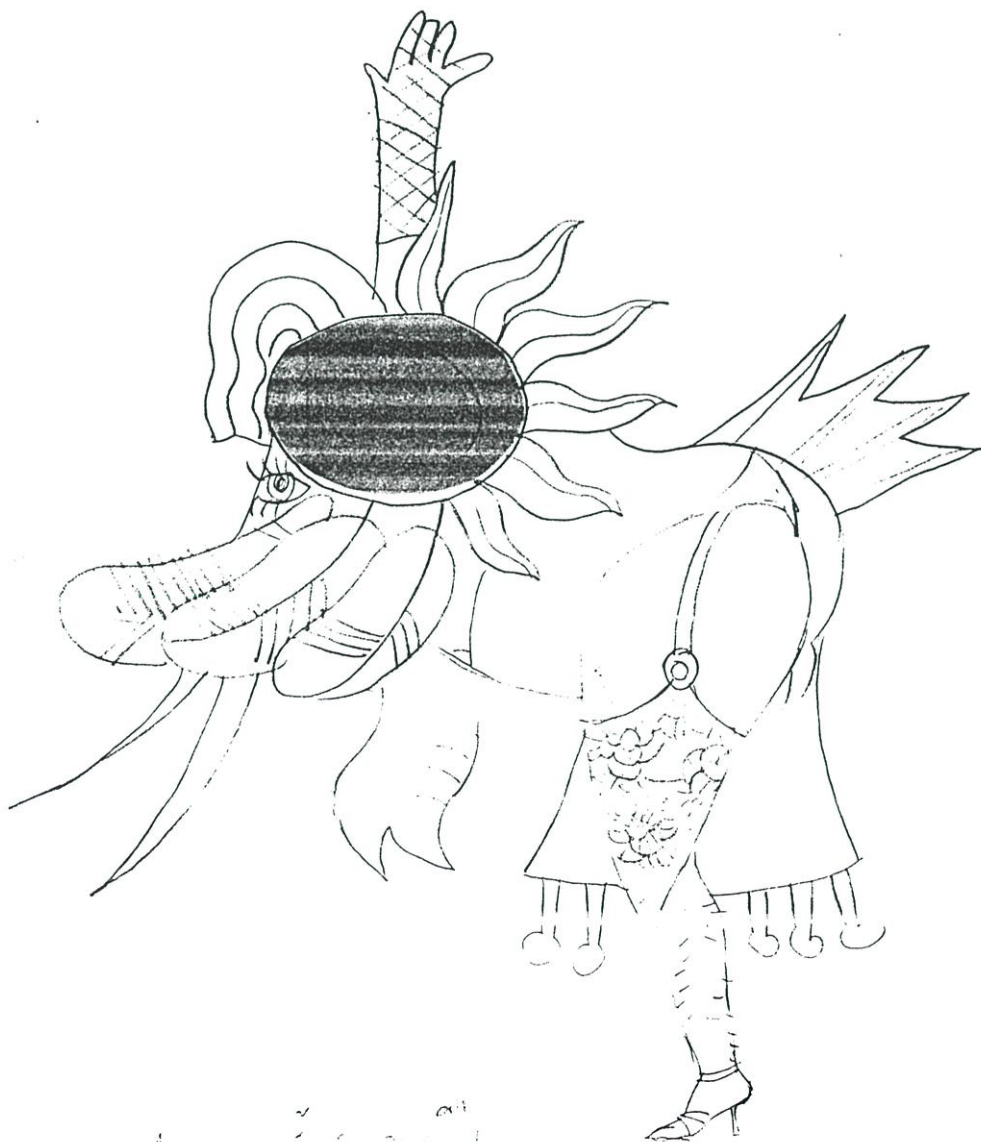
ตอนที่ 1 การวาดภาพ

ชื่อ ..... เลขที่ 11

ชั้น ..... โรงเรียน .....

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้ใช้เวลาทำ 10 นาที
2. กำหนดให้นักเรียนต่อเติมภาพจากสติกเกอร์สีเขียวรูปวงรีที่กำหนดให้ โดยให้นักเรียนติดสติกเกอร์ลงบนกระดาษในตำแหน่งใดก็ได้ แล้วต่อเติมให้เป็นภาพที่แปลกใหม่ น่าตื่นเต้น น่าสนใจที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แล้วตั้งชื่อภาพที่วาดภาพให้แปลกที่สุดลงในช่องว่างที่กำหนดให้

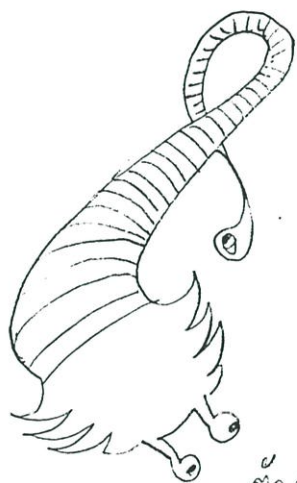
ชื่อภาพ .....

ตอนที่ 2 การต่อเติมภาพให้สมบูรณ์

ชื่อ ..... เลขที่ .....
 ชั้น ..... โรงเรียน .....

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้ใช้เวลาทำ 10 นาที
2. ให้นักเรียนต่อเติมภาพจากเส้นที่กำหนดให้ในลักษณะต่าง ๆ มีจำนวน 10 ภาพ เป็นการต่อเติมภาพให้แปลก น่าสนใจ และน่าตื่นตื้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แล้วตั้งชื่อภาพที่ต่อเติมแล้วไว้ในช่องว่าง

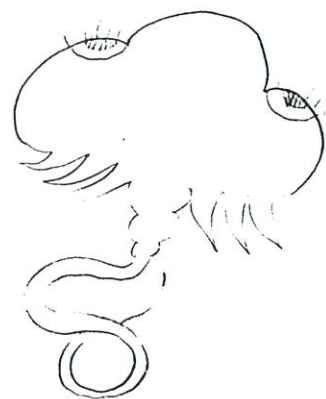
1. ชื่อภาพ ..... ตัวสcorpion

2. ชื่อภาพ ..... คนใจดี

3. ชื่อภาพ ..... โปแลนด์

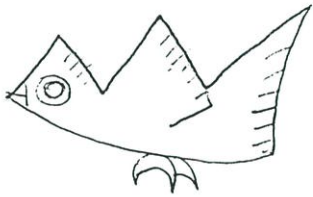
4. ชื่อภาพ ..... คนใจดี

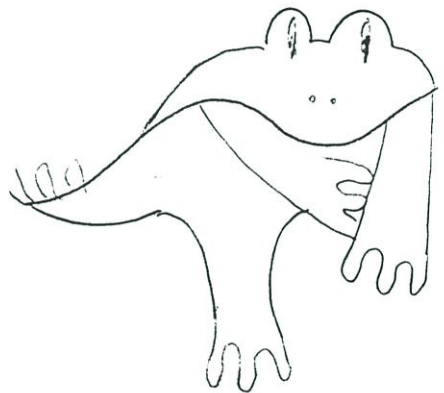
5. ชื่อภาพ ... ผู้หญิงสวย .....

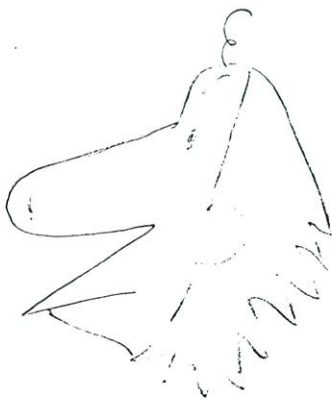
6. ชื่อภาพ ..... ภูเขาสัตว์ .....

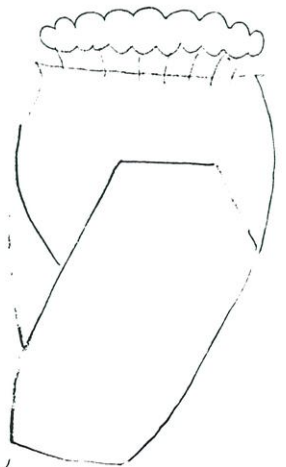
7. ชื่อภาพ ..... นกแก้วสวยงาม .....

8. ชื่อภาพ ..... กบ .....

9. ชื่อภาพ ..... นกอินทรี .....

10. ชื่อภาพ ..... หม้อดินเผา .....

ตอนที่ 3 การใช้เส้นคู่ขนาน

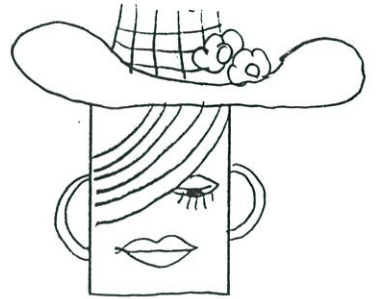
ชื่อ นาย..... นามสกุล..... ศักดิ์โท..... เลขที่..... 11.....
 ชั้น ส.ป.ท.: ๒/1..... โรงเรียน..... วิทยาลัยช่างศิลป์.....

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้ใช้เวลาทำ 10 นาที
2. ให้นักเรียนต่อเติมภาพจากเส้นคู่ขนาน จำนวน 30 คู่ เน้นการประกอบภาพโดยใช้เส้นคู่ขนานเป็นส่วนสำคัญของภาพ และต่อเติมภาพให้แปลก แตกต่าง ไม่ซ้ำกัน แล้วตั้งชื่อภาพที่ต่อเติมแล้วลงในช่องว่าง

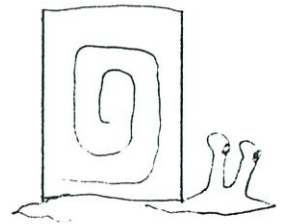
1. ..... ผ้าขาวสะอาด.....

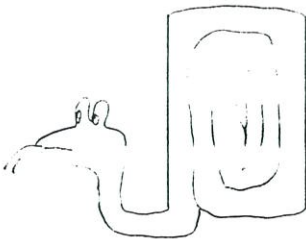
2. ..... บคต อินสาว.....

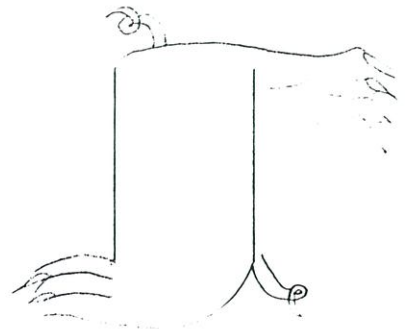
3. ..... ปลา.....

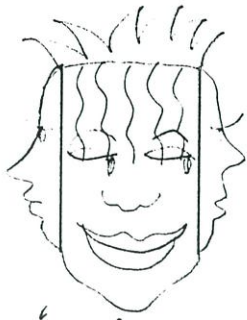
4. ..... หอยทาก.....

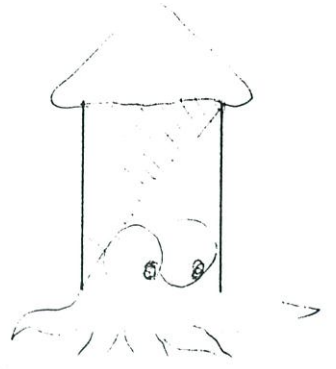
5. ..... งู.....

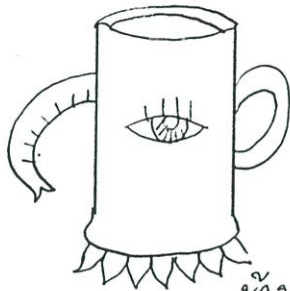
6. ..... เท้า.....

7. ..... *หน้ายิ้ม* .....

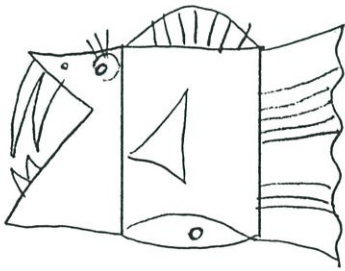
8. ..... *หน้าตลก* .....

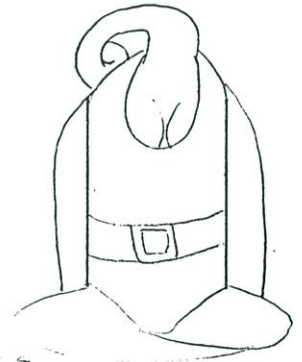
9. ..... *ถ้วยหน้าตลก* .....

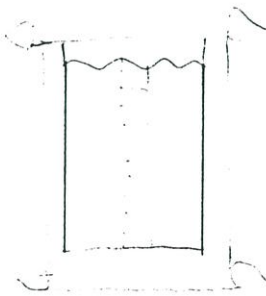
10. ..... *ชุดตลก* .....

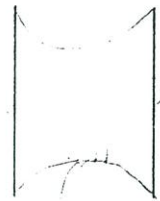
11. ..... *ชุดตลก* .....

12. ..... *ชุดตลก* .....

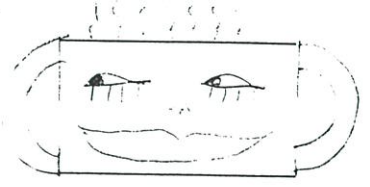
13. ....

14. ....

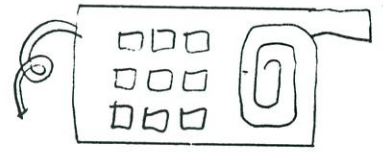
15. ....

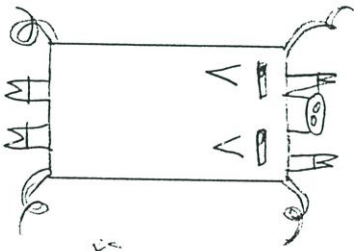
16. ....

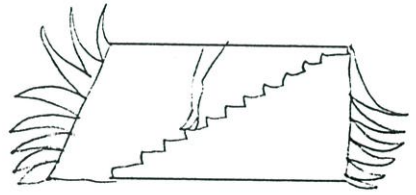
17. .... women LAOS

18. ....

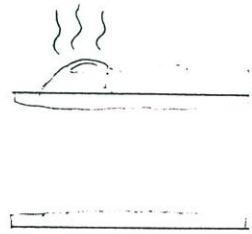
19. ....

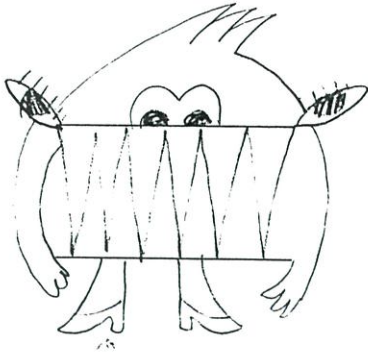
20. ....

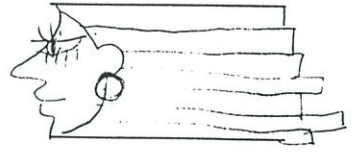
21. ....

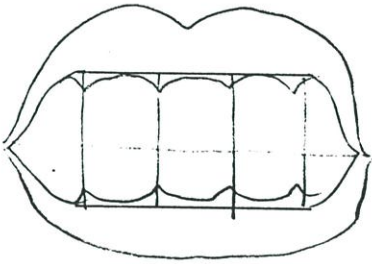
22. ....

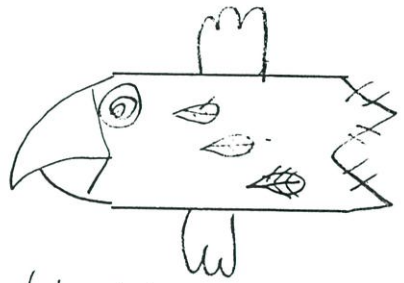
23. ....

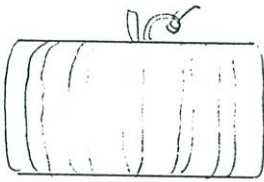
24. *mao giu* .....

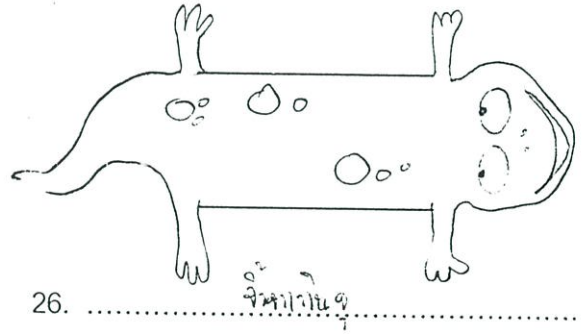
25. *viu* .....

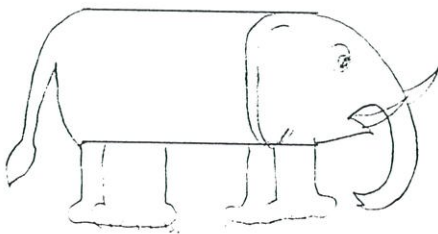
26. *fat bird.* .....

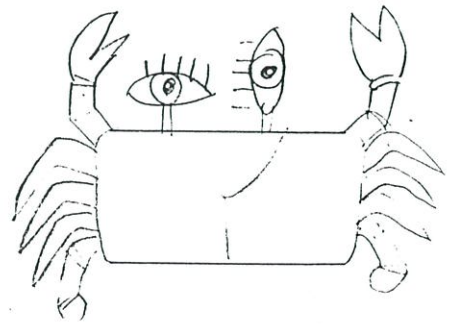
27. *water melon in Thailand.* .....

26. *mao giu* .....

29. ....

30. *mao giu* .....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อสกุล	จิตติมา บัวมาศ
วัน เดือน ปี เกิด	13 พฤศจิกายน 2495
สถานที่เกิด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2519 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศษ.บ.) วิชาเอกภูมิศาสตร์ จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 206/16 ซอย 2/22 หมู่บ้านชัยพฤกษ์บางบัวทอง ตำบลพิมลราช อำเภอเมือง นนทบุรี 11110
สถานที่ทำงาน.	วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร